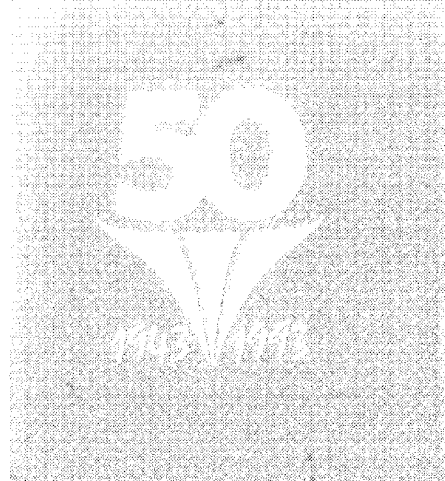

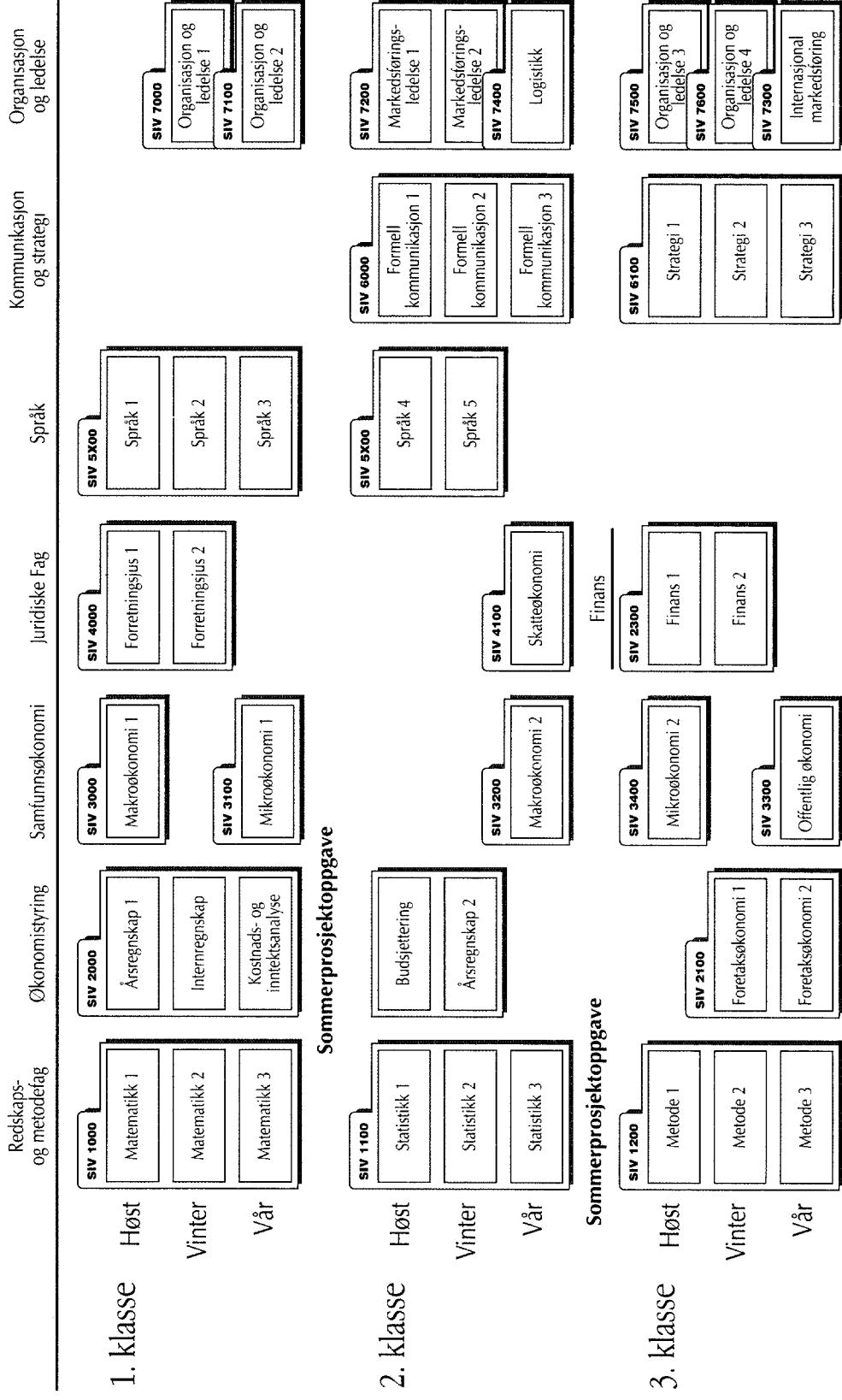

Siviløkonomstudiet

Revisorstudiet

Struktur

Siviløkonomstudiet 1. Avdeling

Terminkatalog

Siviløkonomstudiet

Revisorstudiet

Vinter 1993

Vår 1993

Utgitt av BI Handelshøyskolen i Oslo
Sats, paste up og layout Grafisk avdeling, BI
Redaksjonen avsluttet Desember 1992
Trykket hos PDC

Innhold

Side:

Vinterterminen 1993

7	Kapittel 1	Siviløkonomstudiet - Faglig ramme Mål med studiet - Faglig sammenheng - Fag, poeng og timer - Emneområde - Kurs - Vekting av kurs - Overgangsordninger - Eksamen - Eksamensperioder - Kontinuasjoner - Terminprøver - Studentassistanse
13	Kapittel 2	Undervisning Vinter1993 - Siviløkonomstudiet 1. avdeling 1. klasse gjennomføring vinterterminen 1993 - Kursbeskrivelser 2. klasse gjennomføring vinterterminen 1993 - Kursbeskrivelser 3. klasse gjennomføring vinterterminen 1993 - Kursbeskrivelser
39	Kapittel 3	Undervisning Vinter 1993 - Siviløkonomstudiet 2. avdeling Mål - Retninger - Innhold - Vekting - Kapasitet - Anvendt organisasjons- og virksomhetsutvikling - Finans - Internasjonal bedriftsledelse - Ledelse og effektivitet - Markedsføring - Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring - Samfunnsøkonomi - Shipping Management - Frittstående suppleringskurs - Diplomseminar
87	Kapittel 4	Revisorstudiet - Faglig ramme Mål med studiet - Fagoversikt - Emneområde - Kurs og vekting - Eksamensperioder - Kontinuasjoner - Terminprøver
89	Kapittel 5	Undervisning Vinter 1993 - Revisorstudiet 1. klasse gjennomføring vinterterminen 1993 - Kursbeskrivelser 2. klasse gjennomføring vinterterminen 1993 - Kursbeskrivelser 3. klasse gjennomføring etter gammel ordning

Vårterminen 1993

102	Kapittel 6	Undervisning Vår 1993 - Siviløkonomstudiet 1. avdeling 1. klasse gjennomføring vårterminen 1993 - Kursbeskrivelser 2. klasse gjennomføring vårterminen 1993 - Kursbeskrivelser 3. klasse gjennomføring vårterminen 1993 - Kursbeskrivelser
124	Kapittel 7	Undervisning Vår 1993 - Siviløkonomstudiet 2. avdeling Anvendt organisasjons- og virksomhetsutvikling - Finans - Internasjonal bedriftsledelse - Ledelse og effektivitet - Markedsføring - Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring - Samfunnsøkonomi - Shipping Management - Frittstående suppleringskurs
161	Kapittel 8	Undervisning Vår 1993 - Revisorstudiet 1. klasse gjennomføring vårterminen 1993 - Kursbeskrivelser 2. klasse gjennomføring vårterminen 1993 - Kursbeskrivelser 3. klasse gjennomføring etter gammel ordning
175	Kapittel 9	Hvem - Hva - Hvor - Når? Informasjon - Instituttene - Internasjonal koordinator - Karriereservice - Eksamensoversikt Siviløkonomstudiet 1. avdeling - Eksamensoversikt Revisorstudiet.
179	Kapittel 10	Kursindeks vinter - og vårterminens kurs

Terminkalender

Vinter og Vår 1993

Uke	Dato	Aktivitet
1	4. januar	FØRSTE UNDERVISNINGSDAG I VINTERTERMINEN. Innlevering seminaroppgave i revisorstudiet.
3	17. januar	Frist valg av spesialiseringsretning.
5	1. februar	Påmelding til vinterterminens eksamener.
5	1-5. februar	Sensur desember-eksamen.
7	4. februar	Klagefrist desember-eksamen.
9	18. februar ca. 1. mars	Utlevering av prosjektarbeid siviløkonom-studiet – innlevering ca. 15. september. SISTE UNDERVISNINGSDAG
10	12. mars	Eksamensperiode
11	15-20. mars	FØRSTE UNDERVISNINGSDAG VÅR-
12	22. mars	TERMINEN. Siste frist omvalg spesialiseringsretning.
13	2. april	Sensur seminaroppgave revisorstudiet.
	2. april	PÅSKE.
14	5-12. (tom) april	
	20-29. april	BI-dagene.
16	3-17. mai	Eksamenspåmelding vårterminens eksamener.
18	3. mai	Sensur vintereksamen.
	14. mai	Klagefrist vintereksamen.
19	1-4. juni	SISTE ORDINÆRE UNDERVISNINGSUKE.
22		Undervisningen kan i enkelte tilfelle også måtte foregå i
23		denne uken.
24-25	14.-22. juni	Eksamensperiode.

Kapittel 1

Siviløkonomstudiet

Faglig ramme

SØ 1. avd.

MÅL MED STUDIET

Siviløkonomstudiet er en fireårig utdanning innen økonomi, administrasjon og ledelse. Studiet kombinerer en grunnleggende innføring i fagområdets teoretiske begrepsapparat og vitenskapelige tilnæringsmåter med en funksjonelt orientert del som tar for seg fagenes praktiske anvendelsesområder samt metoder og teknikker for slik anvendelse.

Studiets faglige bredde og internasjonale profil gjør ferdige kandidater vel egnet til praktisk yrkesinnsats langs et bredt spekter av stillinger innen offentlig og privat sektor, også i internasjonal sammenheng. Et hovedsiktemål med utdanningen er å gi kandidatene et grunnlag for fremtidige lederstillinger.

Siviløkonomstudiets 1. avdeling skal gi studentene et grunnlag for forståelse og innsikt i en rekke økonomisk-administrative kjernefag. For å kunne bruke kunnskapen og oppøve evnen til kritisk og analyserende tilnærming til fagstoffet, er det nødvendig å beherske visse redskaps- og metodefag. Disse går som en rød tråd gjennom hele studiet. Fordi studiet skal kunne gi et godt utgangspunkt for fremtidige lederposisjoner, både nasjonalt og internasjonalt, har også fag som språk og strategi en viktig plass.

FAG, POENG OG TIMER

Fagområdene i studiets 1.avdeling består av ett eller flere emneområder som igjen er inndelt i ett eller flere kurs hvor hvert kurs veier ett poeng. (Se også neste side vedrørende vektning av kurs.)

FAGOMRÅDER	EMNEOMRÅDER	KURS	POENG	TIMER
REDSKAPS- OG METODEFAG	*Matematikk	3	3	81
	*Statistikk	3	3	81
	*Sommerprosjektoppgave	1	1	-
	*Metode	3	3	81
ØKONOMISTYRING	*Regnskap, budsjett og økonomisk analyse	5	5	135
	*Sommerprosjektoppgave	1	1	-
	*Foretaksøkonomi	2	2	54
FINANS	*Finans	2	2	54
SAMFUNNSØKONOMI	*Mikroøkonomi	2	2	54
	*Makroøkonomi	3	3	81
SPRÅK	*Engelsk/Tysk/ Fransk	5	5	135
JURIDISKE FAG	*Forretningsjus	2	2	54
	*Skatteøkonomi	1	1	27
ORGANISASJONS- OG LEDESESFAG	*Organisasjon og ledelse I-IV	4	4	108
	*Markedsføring	3	3	81
	*Logistikk	1	1	27
	*Formell kommunikasjon	3	3	81
KOMMUNIKASJON OG STRATEGI	*Strategi	3	3	81
	SUM 1. AVDELING:	47	47	1215

EMNEOMRÅDE

Et emneområde består av ett eller flere nært beslektede kurs innenfor et fagområde. Emneområdet Matematikk består f.eks. av tre kurs, emneområdet Forretningsjus av to kurs og emneområdet Logistikk av ett kurs. I eksamenssammenheng betyr "emneområde" en del av studiet som skal rapporteres med én samlet karakter. I Matematikk med tre kurs blir det altså gitt én endelig karakter. Hvis det innenfor et emneområde blir gitt flere deksamener, slås disse sammen til én endelig karakter. (I oversikten på foregående side er Mikro- og Makroøkonomi presentert som to emneområder. De fem kursene det gjelder i disse to områdene er egentlig separate emneområder, fordi det gis endelige eksamener i hvert av kursene.)

KURS

Et kurs er minste undervisningsenhet i studiet og vil i 1. avdeling være definert ved 27 undervisningstimer over 10 uker. Et kurs kan avsluttes med eksamen eller gå inn som del av et større emneområde. Alle kurs i 1. avdeling er videre definert ved kurskoder som begynner med initialene SIV. Hvert emneområde representerer et intervall av koder (Matematikk 1000-1099, Finans 2300-2399 osv.) som de enkelte kurs i emneområdet blir definert ut fra. Kodene for emneområdene er hele hundretall (SIV 1000 Matematikk) og kursene følger oppadstigende nummer fra emneområds- kodene (f.eks. SIV 1001, SIV 1002 og SIV 1003 for matematikkursene).

VEKTING AV KURS

Fra og med Høst-92 innføres poeng som benevnelse på vekting av kurs. Hvert kurs i 1. avdeling vil få vekten 1 poeng. Dette tilsvarer 1 1/3 vekttall etter tidligere ordning. Etter ny ordning vil således 1. avdeling med vekt 47 poeng tilsvare 62.5 vekttall. Dette betyr at ny 1. avdeling veier noe tyngre enn summen av alle obligatoriske kurs i studiet etter gammel ordning (60 vekttall)

For studiets 2. avdeling (4.år) vil hvert kurs veie 1.5 poeng. Dette tilsvarer 2 vekttall etter tidligere ordning. Med 2. avdelings krav om eksamen i tillegg syv kurs samt diplomoppgave med seks poeng, vil denne delen av studiet veie 16.5 poeng tilsvarende 22 vekttall etter tidligere ordning. Dette gir følgende vekt for studiet totalt:

1. avdeling	47.0 poeng	tilsv. 62.5 vekttall
2. avdeling	16.5 poeng	tilsv. 22.0 vekttall
SUM SIVILØKONOMSTUDIET	63.5 poeng	tilsv. 84.5 VEKTTALL

Siviløkonomstudiet etter ny ordning vil således være noe tyngre enn etter tidligere ordning

OVERGANGSORDNINGER

Kurstilpasninger: Fordi alle klasser går over fra gammel til ny ordning samtidig, og en rekke fag med tilhørende kurs er flyttet om innenfor treårsrammen, vil 2. og 3. klasse møte enkelte endringer i sine studieplaner for kommende år i forhold til normalplanen for studiet. Disse endringene er kommentert nærmere under de ulike klasseavsnittene i Kapittel 2.

Tilpasninger mellom poeng og vekttall:

Det vektmessige forhold mellom de tre første årene etter gammel og ny ordning (obligatoriske kurs) er følgende:

GAMMEL ORDNING

1. år H-90 : 18.5 vt
H-91 : 20.5 vt
2. år H-90 : 20.5 vt
H-91 :
3. + 4. år Begge: 20.0 vt

NY ORDNING

- 16 poeng): 21 1/3 vt
16 poeng): 21 1/3 vt
14 poeng): 18 2/3 vt
15 poeng): 20 vt

Kullet H-90 vil således ved overgang til ny struktur i sitt 3. år ha følgende vekttallsekivalent ved avslutning av 1. avdeling: $18.5 + 20.5 + 20 = 59$ vekttall. Kullet H-91 vil ved overgang til ny struktur i sitt 2. år ha følgende vekttallsekivalent ved avslutningen av 1. avdeling: $20.5 + 18 \frac{2}{3} + 20 = 58 \frac{2}{3}$ vekttall. Ref. også avsnittet for 2. klasse i kapittel 2.

Fordi ny 2. avdeling veier 22 gamle vekttall, vil begge klasser til sist komme ut med et antall vekttall som ligger over minimumsnormen på 80 vekttall for å oppnå siviløkonomtittelen.

Avgangsvitnemål: For de studenter som har gjennomført minst halvparten av studiet etter gammel ordning (kullene H-89 og H-90), vil det bli utskrevet vitnemål med gamle vekttall, ved at nye poeng konverteres til vekttall.

For de studenter som har gjennomført mindre enn halvparten av studiet etter gammel ordning (H-91), vil det bli utskrevet vitnemål med poeng, hvor de gamle vekttallene konverteres til poeng.

For vitnemål med poeng, vil det for hvert emneområde samt for studiet totalt også bli oppgitt vekttallsekivalenter. Dette for at vitnemålet skal være så informativt som mulig for arbeidsgivere og andre som ikke er fortrolig med BIS poengsystem. Det som over er nevnt for vitnemål, vil også gjelde karakterutskrifter.

EKSAMENSPERIODER

- Eksamensperiode Vinter -93: 15.–20. mars
Eksamensperiode Vår -93: 14.–22. juni

KONTINUASJONER

Normalt blir det gitt kontinuasjon i en kurseksamen i neste ordinære eksamensperiode for kurset/emneområdet.

For eksamener med eventuell stor strykpersent, vil det bli vurdert å arrangere ekstraordinær kontinuasjon utenom eksamensperiodene.

Ved eventuell stryk i 2. avd. kurs, arrangeres kontinuasjon etter nærmere avtale.

Kontinuasjonsavgift betales med kr. 420,- pr. poeng/kr. 315,- pr. vekttall.

KONTINUASJONER

For kontinuasjoner som har vekt tre poeng eller mer, betales et fast beløp kr. 945,- for kurs/emneområdet.

TERMINPRØVER

I tillegg til avsluttende eksamener vil det i en rekke kurs bli gitt terminprøver ved slutten av en termin i kurs som ikke har eksamen. Disse prøvene blir gitt i klasesammenheng og skal være en test på progresjon og kunnskapsinnlæring for studentene og en veiledning for kursansvarlige.

STUDENTASSISTANSE

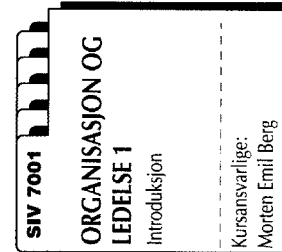
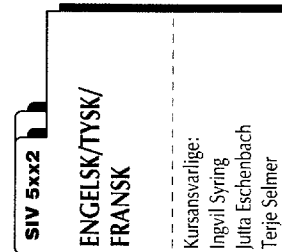
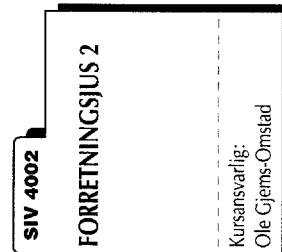
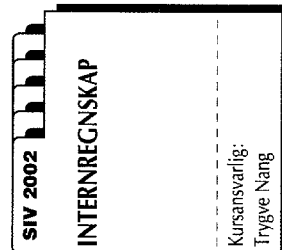
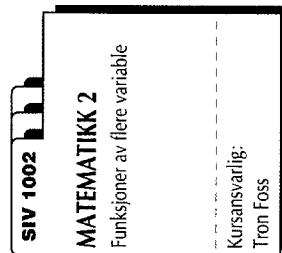
Studentassistert undervisning innføres som et pilotprosjekt i 1992/93. Etter at erfaring er vunnet, vil det legges opp til en fast ordning med denne type supplement til undervisningen i de fag som ligger spesielt godt til rette for det.

Vinterterminen 1993

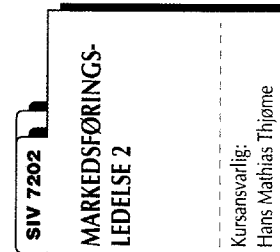
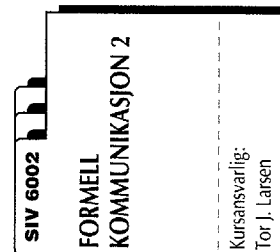
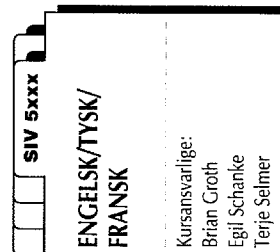
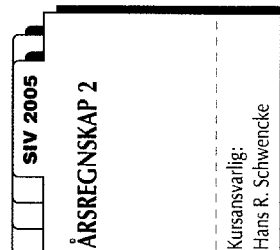
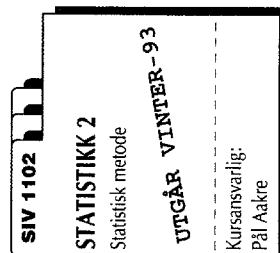
Studieoversikt

Siviløkonomstudiet 1. avdeling • Vinterterminen

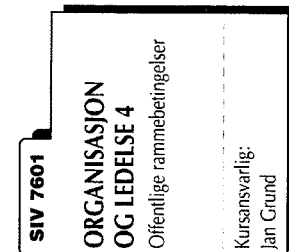
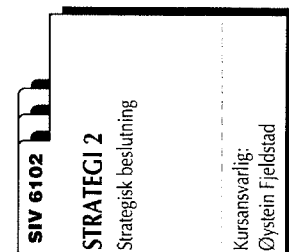
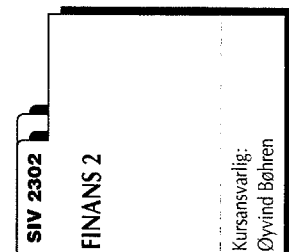
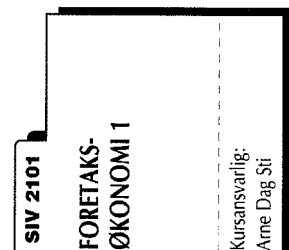
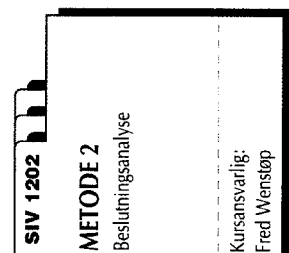
1. klasse

2. klasse

3. klasse

Kapittel 2

Undervisning Vinter-93

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

SØ 1. avd.

1. klasse

Gjennomføring vinterterminen 1993

SIV 1002 MATEMATIKK 2 Funksjoner av flere variable Timer 27 Studentassistert Ja Dataverktøy Matgraf Terminprøve: Nei Eksamen: Vår-93 Tron Foss	SIV 2002 INTERNREGNSKAP Timer 27 Studentassistert Nei Dataverktøy Regneark Terminprøve: Nei Eksamen: Vinter-94 Trygve Naug	SIV 4002 FORRETNINGSJUS 2 Timer 27 Studentassistert Nei Dataverktøy Nei Terminprøve: Nei Eksamen: 3t. flervalg Ole Gjems-Onstad	SIV 5002 ENGELSK 2 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy Nei Terminprøve: Nei Eksamen: 5t. skriftlig
SIV 5302 TYSK 2 Timer 27 Studentassistert Nei Dataverktøy Nei Terminprøve Ja Eksamen Vinter-94 Jutta Eschenbach	SIV 5502 FRANSK 2 Timer 27 Studentassistert Nei Dataverktøy Nei Terminprøve Ja Eksamen Vinter-94 Terje Selmer	SIV 7001 ORGANISASJON OG LEDELSE 1 Introduksjon Timer 27 Studentassistert Nei Dataverktøy Nei Terminprøve: Nei Eksamen: 3t. skriftlig Morten Emil Berg	

EKSAMEN

TERMINPRØVER

STUDENTASSISTANSE

To kurs

Ett kurs (tre for studenter med engelsk)

Ett kurs

MATEMATIKK

Økonomi er en vitenskap som i stor grad baserer seg på matematikk. Matematiske modeller står sentralt i fag som bedriftsøkonomi, samfunnsøkonomi, finans, statistikk, metode o.a.. Et godt grunnlag i matematikk er en forutsetning for å få innsikt i sentrale økonomiske problemstillinger og for å lese moderne økonomisk litteratur.

Emneansvarlig: Tron Foss
Institutt for økonomi

SIV 1002

Matematikk 2

Funksjoner av flere variabler og lineær algebra

Mål med kurset

Se Emneområde

Tematisk oversikt

- Sydsæter: Kapittel 7: Funksjoner av flere variable 7.1-7.5
- Kapittel 8: Implisitt gitte funksjoner 8.1
- Kapittel 9: Maksimums- og minimumsproblemer for funksjoner av flere variable 9.1-9.7
- Kompendium: Matriser og determinanter

Pensum

Sydsæter, Knut: *Matematisk analyse*. Bind I, 5. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1991

Bjørnstad, Harald: *Matematikk - utvalgte emner og oppgaver for siviløkonomstudiet*. Kompendium Sandvika: Handelshøyskolen BI 1992

Dataverktøy

Matgraf brukes som demonstrasjonsverktøy.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Studentassistert undervisning

Det gis studentassistert undervisning i dette kurset

Terminprøve

Det er ikke terminprøve i dette kurset.

Eksamen

Ikke egen eksamen i dette kurset. Felles eksamen for alle matematikkursene gis ved slutten av vårterminen

Kursansvarlig

Tron Foss

EMNEOMRÅDE: SIV 2000

ØKONOMISTYRING

Emneområdet omfatter flere regnskapsfag. Årsregnskapet, internregnskapet og budsjettering er de sentrale emner. Emneområdet har som hovedmål å gi en grundig innføring i praktisk norsk regnskapsvesen og sette studentene i stand til å beherske de sentrale temaer knyttet til økonomisk rapportering rettet mot bedriftsinterne såvel som bedriftseksterne informasjonsmottakere. Studentene skal få et helhetlig begrepsfundament og en kritisk forståelse for de forutsetninger norsk regnskapsavleggelse bygger på, samt en innføring i grunnleggende regnskapsteori. Studentene skal settes i stand til å spesifisere systemoppbygging og gjennomføre rapportering og analyse av økonomidata rettet mot eksterne brukere. Videre skal studentene med utgangspunkt i kalkyler og driftsregnskap kunne fastsette normer og standarder som er nødvendige for å utarbeide planer og budsjetter og gjennomføre inntekts- og kostnadsanalyser.

Emneansvarlig: Arne Dag Sti
Institutt for økonomi

SIV 2002

Internregnskap

Mål med kurset

Kursets formål er å vise hvordan driftsregnskaper for resultatmåling, økonomisk styring og kontroll kan tilrettelegges.

Tematisk oversikt

- Det økonomisk kretsløp
- Resultatberegninger. Ulike alternativer
- Kalkulasjon og driftsregnskap etter selvkostmetoden
- Kalkulasjon og driftsregnskap etter bidragsmetoden
- Normalkalkulasjon. Analyse av dekningsdifferanser
Forbruksavvik og beskjeftigelsesavvik
- Standardkalkyle og standardregnskap
- Generelt om lønnsomhetsanalyser og kontroll
- Regneark og dataverktøy for regnskap og økonomiske beregninger

Pensum

Naug, Trygve og Sti, Arne Dag: *Internregnskap*. Universitetsforlaget. Oslo 1991.
Naug, Trygve og Sti, Arne Dag: *Løsningsforslag til Økonomistyring/Internregnskap*.

Dataverktøy

Det forutsettes at studentene gjør seg fortrolige med å bruke et regneark til å gjennomføre beregninger og stille opp regnskapsrapporter.

Gjennomføring

27 timers undervisning ved forelesninger/øving.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset. Endelig eksamen i hele emneområdet (case og kontrollleksamen) Vinter -94 etter at Årsregnskap II er gjennomgått.

Kursansvarlig

Trygve Naug

FORRETNINGSJUS

Emneområdet gir en innføring i sentrale spilleregler for ledere i næringslivet. Studentene skal forstå et juridisk resonnement og selv finne frem i regelverket. Stor vekt legges på selskapsretten med en grunnleggende oversikt over den skatteplanlegging som er blitt en integrert del av næringslivets beslutningsprosess. For å bli fortrolig med juridiske sider ved internasjonaliseringen av næringslivet studeres aktuelle sider ved EF-retten. Kursene belyser de etisk pregede spenninger mellom den formelle jus og næringslivets umiddelbare behov som oppstår i en gjennomregulert blandingsøkonomi. Et historisk perspektiv aksentuerer endringene i de regler og vurderinger, herunder miljøhensyn, som næringslivets ledere må forholde seg til.

Emneansvarlig: Ole Gjems-Onstad
Institutt for økonomi

SIV 4002

Forretningsjus 2

Mål med kurset

Kurset skal gi innsikt i hovedregler innen utvalgte sentrale deler av forretningsjussen.

Tematisk oversikt

- Husleierett
- Pengekravsrett
- Finansieringsrett
- Panterett og konkursrett
- Kjøpsrett

Pensum

Bråthen, T. (red.): *Foretaksrett*, Oslo: AD Notam Gyldendal.

Gjems-Onstad, O.: *Valg av selskapsform*. 2. utg. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1992.

Gjems-Onstad, O.: *Momenter til avtaleretten*. Stensil. Sandvika: BI 1992.

Gjems-Onstad, O.: *EF-regler for begynnere*. Oslo: TANO 1992.

Wyller, Chr. Fr.: *Kjøpsretten i et nøtteskall*. Siste utg. Bergen: Eget forlag.

Dataverktøy

Dataverktøy brukes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning. Undervisningen er oppgavebasert og forutsetter aktiv forberedelse ved hjelp av arbeidsheftet til hver forelesning. All angitt litteratur må anskaffes og aktivt brukes av studentene.

Eksamen

Tre timers skriftlig flervalgseksamen for hele emneområdet.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: SIV 4000.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet

Kursansvarlig

Ole Gjems-Onstad

EMNEOMRÅDE: SIV 5000

**ENGLISH FOR
MANAGEMENT I**

Moderne lederskap krever økt ferdighet i både skriftlig og muntlig engelsk og dermed også innsikt i typiske holdninger/ tenkesett. Undervisningen skal forbedre språkdyktigheten på alle trinn i dette emneområdet og i det påfølgende (English for Management 2). Høstterminen vektlegger skriftlige øvelser tilknyttet business cases. Vinterterminen vil øke språksikkerheten, gi innsikt i fortolkning av tekster og utvide fagperspektivet gjennom å drøfte holdninger og samfunnsspørsmål. Dette skjer gjennom studiet av anglo-amerikansk litteratur (Engelsk 2).

Emneansvarlig: Torbjørn Sirevåg
Institutt for strategi, historie og språk

SIV 5002

Engelsk 2

Anglo-American literature

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å øke studentenes litterære forståelse og opparbeide stilistisk sikkerhet og formuleringssevne. Ved å diskutere emner og temaer fra de litterære verkene vil man også søke å belyse sider ved de amerikanske og britiske samfunn. Kurset skal gi studentene kjennskap til fem/syv verker av moderne britiske eller amerikanske forfattere.

Tematisk oversikt

- Gjennomgåelse av de verker som er valgt.

Pensum

Enten tre lengre verker (romaner eller skuespill) og to noveller eller to lengre verker og fem noveller. Faglærer velger verker fra nedenstående liste i samråd med klassen:

Romaner/skuespill

Drabble, M.: *The Ice Age*. Harmondsworth, Penguin.

Fitzgerald, F.S.: *The Great Gatsby*. New York, Charles Scribner's Sons 1953.

Greene, G.: *The Comedians*. London, Penguin.

Huxley, A.: *Brave New World*. London, Grafton Books 1977.

Lodge, D.: *Nice Work*. London, Secker & Warburg 1988.

Malamud, B.: *The Assistant*. Harmondsworth, Penguin.

Miller, A.: *Death of a Salesman*. Harmondsworth, Penguin.

Salinger, J.D.: *The Catcher in the Rye*. Harmondsworth, Penguin.

Noveller

Bambara, T.C.: *The Lesson*, in *Gorilla My Love*. New York, Random House 1972.

Cheever, J.: *The Housebreaker of Shady Hill*, in *The Stories of John Cheever*. Harmondsworth, Penguin.

Greene, G.: *The Destroyers*, in *Twenty-One Stories*. Harmondsworth, Penguin.

Hemingway, E.: *The Snows of Kilimanjaro*, in *The Essential Hemingway*. Harmondsworth, Penguin.

Lessing, D.: *To Room Nineteen*, in *A Man and Two Women*. London, Granada 1980.

Silko, L.: *The Man to Send Rain Clouds*, in *The Man to Send Rain Clouds*. New York, Vintage Books 1974.

Spark, M.: *The Black Madonna*, in *The Go-Away Bird and Other Stories*. Harmondsworth, Penguin.

Tyler, A.: *Dr. Tull is Not a Toy*, in *Dinner at the Homesick Restaurant*. Harmondsworth, Penguin.

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og gruppediskusjoner

Krav til innleveringer. Det forventes at studentene deltar aktivt i gjennomgåelsen av verkene i form av innlegg/resyméer.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: SIV 5000.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet

Kursansvarlig

Ingvil Syring

EMNEOMRÅDE: SIV 5300**TYSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN**

Målet med emneområdet er å gi studentene både generelle språkferdigheter, spesielle språkferdigheter og kultur-forståelse. Med generelle språkferdigheter menes evne til å bruke tysk språk i praktisk kommunikasjon både muntlig og skriftlig. Med spesielle språkferdigheter menes tilsvarende innen økonomisk-administrativt fagspråk. Kulturforståelse defineres som innsikt i tyskspråklige lands historie, politiske modeller, arbeids- og næringsliv samt etterkrigs-tidens litteratur.

SIV 5302**Tysk 2****Litteratur****Mål for kurset**

Kurset skal gi en innføring i moderne tyskspråklig litteratur. Foruten å ha en verdi i seg selv, er litteraturen valgt ut med henblikk på å formidle et bilde av det aktuelle tyskspråklige samfunn for å skape tverrkulturell forståelse.

Dessuten skal kurset utvide de språklige ferdighetene både muntlig og skriftlig.

Tematisk oversikt

- To skjønnlitterære verk
- Landeskunde
- Språkstrukturer og skriftlig kommunikasjon

Pensum

Grün, Max von der: *Die Lawine*. Darmstadt: Luchterhand 1989

Heym, Stefan: *Auf Sand gebaut*. München: Bertelsmann 1990

Frønsdal, H. og Waage, R.: *Tysk grammatikk for økonomer*. 2.utg. Oslo: Bedriftsøkonomens forlag 1988

Aktuelle tekster, utdelt av kurslederen.

Dataverktøy

Dataverktøy vil ikke inngå i kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning. Undervisningen baseres hovedsakelig på gruppearbeid og individuelle presentasjoner. Det forutsettes at studentene er godt forberedt til timene.

Terminprøver

Det arrangeres terminprøve ved slutten av terminen.

Eksamen

Ingen egen eksamen i dette kurset. Eksamen i hele emneområdet ved slutten av vinterterminen 2. klasse.

Kursansvarlig:

Jutta Eschenbach

Emneansvarlig: Egil Schanke

Institutt for strategi, historie og språk

FRANSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene en så sikker muntlig beherskelse av fransk språk at de kan fungere effektivt i dialog med franske samtalepartnere. De skal videre trenes i å gi fremstillinger av økonomiske og mer allmene emner. Dernest skal den skriftlige ferdighet oppøves slik at studentene kan skrive forretningsbrev og resyméer.

Franskstudiet har også som formål å gi studentene forståelse av fransk kultur.

Emneansvarlig: Terje Selmer
Institutt for strategi, historie og språk

SIV 5502

Fransk 2

Språk

Mål for kurset

Videreutvikling av kurs 1

Tematisk oversikt

- Praktisk språkbruk II
- Muntlig forretningskommunikasjon II
- Skriftlig forretningskommunikasjon II

Pensum

Danilo, M. & Challe, O.: *Le français commercial*, Presses pocket, Paris 1985
Ronsjø, E. & Moen, G.: *Fransk grammatikk* og *Ny arbeidsbok i fransk grammatikk*

Dataverktøy

Det benyttes ikke eget dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og gruppearbeid. Det stilles krav til egenaktivitet. Skriftlige innleveringer hver uke.

Terminprøve

Kontrollprøve: godkjent minst to av de tre siste innleveringene i terminen.

Eksamen

Ikke egen eksamen i dette kurset. Eksamen i hele emneområdet ved slutten av vinterterminen 2. klasse.

Kursansvarlig

Terje Selmer

EMNEOMRÅDE: SIV 7000**ORGANISASJON OG
LEDELSE I**

Målet med emneområdet er å gi studentene oversikt over og innsikt i de vesentlige temaene innen faget og derved forståelse av hvordan organisasjoner fungerer. Organisasjon og ledelse er et basisområde i enhver økonomisk-administrativ utdanning. Faget gir ikke enkle svar, men setter problemstillinger i perspektiv før løsninger genereres. Organisasjoner møter vi hver dag gjennom hele livet, som offentlige enheter og private service- eller vareproduserende bedrifter. Enhver organisert menneskelig aktivitet er opphavet til to fundamentale og motstridende behov: ett behov for å fordele arbeidet mellom flere aktiviteter og personer, og ett behov for å koordinere arbeidsoppgavene. Samtidig er slike organisasjoner underlagt krav til effektivitet. Hvordan basiselementene arbeidsdeling og samordning håndteres i en organisasjon er av vesentlig betydning for hvor effektivt den kan fungere. For å oppfylle målet med emneområdet vil det i tillegg til en introduksjon i selve faget gis undervisning i organisasjonspsykologi, organisasjonsdesign og offentlige organisasjoners funksjon og forhold til næringslivets rammebetingelser.

Emneansvarlig: Øivind Revang
Institutt for organisasjon og ledelse

SIV 7001

Organisasjon og ledelse 1

Introduksjon**Mål med kurset**

Kurset skal gi studentene et innblikk i faget organisasjon og ledelse med vekt på et grunnleggende begrepsapparat og noen alternative referanserammer.

Tematisk oversikt

- Organisasjon og ledelse. En innføring.
- Ledelse. Konkurrerende teorier
- Mål, strategi og planlegging.
- Iverksettelse av strategien. Beslutningsprosesser
- Motivasjon. Påvirkning av atferd.
- Personalledelse. Bruk av menneskelige ressurser.
- Organisasjonsstruktur
- Karrière og personlig utvikling. Ethiske aspekter.
- Organisasjonsutvikling og konfliktløsning.

Pensum

Daft, R.L.: *Organization Theory and Design*. 4th. ed. St. Paul, Minn.: West Publishing Company 1992. Kapittel. 1-3 og 10.

Stoner, J.A.F. og Freeman, R.E.: *Management*. 5th. ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall 1992. Kapittel: 1, 2, 4, 7 - 9, 11 - 16 og 19

Anbefalt tilleggslitteratur

Daft, R.L.: *Organization Theory and Design*. 4th. ed. West Publishing Company 1992. Kapittel: 4 - 6, 8 og 11 - 14

Stoner, J.A.F. og Freeman, R.E.: *Management*. 5th. ed. Prentice Hall 1992. Kapittel: 3, 17 og 18

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og gruppearbeid.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler er tillatt

Eksamenkode: SIV 7000.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Morten Emil Berg

2. Klasse

Gjennomføring vinterminen 1993

SIV 1102

STATISTIKK 2

UTGÅR VINTER-93

SIV 2005

ÅRSREGNSKAP 2

Timer: 27

Studentassistert: Nei

Dataverktøy:

Terminprøve: Nei

Eksamen: 3 t. skriftlig

Hans R. Schwencke

SIV 5103

ENGELSK 5

Timer: 27

Studentassistert: Nei

Dataverktøy: Nei

Terminprøve: Nei

Eksamen: Fagoppgave og muntlig

Brian Groth

SIV 5305

TYSK 5

Timer: 27

Studentassistert: Nei

Dataverktøy: Nei

Terminprøve: Nei

Eksamen: Fagoppgave og muntlig

Egil Schanke

SIV 5505

FRANSK 5

Timer: 27

Studentassistert: Nei

Dataverktøy: Nei

Terminprøve: Nei

Eksamen: Muntlig

Terje Selmer

SIV 6002

FORMELL KOMMUNIKASJON 2

Endrings- og innovasjonsprosesser

Timer: 27

Studentassistert: Nei

Dataverktøy: Nei

Terminprøve: Ja

Eksamen: Vår-93

Bo Hjort Christensen

SIV 7202

MARKEDSFØRINGS-LEDELSE 2

Timer: 27

Studentassistert: Ja

Dataverktøy: Regneark

Terminprøve: Minifagoppgave

Eksamen: 48t. hjemmeeksamen og to minifagoppgaver

Hans Mathias Thjømme

EKSAMEN
TERMINPRØVER
STUDENTASSISTERT

Fire kurs
To kurs
Ett kurs

EMNEOMRÅDE: SIV 2000

ØKONOMISTYRING

Emneområdet omfatter flere regnskapsfag. Årsregnskapet, internregnskapet og budsjettering er de sentrale emner. Emneområdet har som hovedmål å gi en grundig innføring i praktisk norsk regnskapsvesen og sette studentene i stand til å beherske de sentrale temaer knyttet til økonomisk rapportering rettet mot bedriftsinterne såvel som bedriftseksterne informasjonsmottakere. Studentene skal få et helhetlig begrepsfundament og en kritisk forståelse for de forutsetninger norsk regnskapsavleggelse bygger på, samt en innføring i grunnleggende regnskaps-teori. Studentene skal settes i stand til å spesifisere systemoppbygging og gjennomføre rapportering og analyse av økonomidata rettet mot eksterne brukere. Videre skal studentene med utgangspunkt i kalkyler og driftsregnskap kunne fastsette normer og standarder som er nødvendige for å utarbeide planer og budsjetter og gjennomføre inntekts- og kostnadsanalyser.

SIV 2005

Årsregnskap 2

Mål med kurset

Kursets formål er å utdype enkelte viktige regnskapsstandarder, samt å gi en beskrivelse av revisors rolle og ansvar.

Tematisk oversikt

- Utvikling av og grunnleggende forutsetninger for god regnskapsskikk
- Varer
- Prosjekter
- Valuta
- Ekstraordinære poster
- Innføring i konsernregnskap
- Utsatt skatt
- Andre emner
- Revisjon og revisors ansvar

Pensum

NSRF: Revisors Håndbok 1992. Side 307-415.

Huneide et al: Årsoppgjøret i teori og praksis. Oslo: Økad Forlag 1992.

Gjennomføring

33 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen. (Særordning for 2. klasse, Vinter -93.)

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: SIV 2005.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i hele emneområdet.

Kursansvarlig

Hans Robert Schwencke

Emneansvarlig: Arne Dag Sti

**ENGLISH FOR
MANAGEMENT II**

I forhold til English for Management I representerer dette emneområdet en spesialisering. Dette skjer dels gjennom en fordypning i anglo-amerikanske områdestudier, dels gjennom en fagoppgave knyttet til områdestudiene, og det skjer ved økt vekt på muntlig engelsk. Etter en mer generell innføring i områdestudiene skjer undervisningen særlig gjennom spesialiseringsområdene Ethnic Americans og American regionalism og British regionalism og Britain and Europe. Emneområdet omfatter også muntlig engelsk i forretnings-sammenheng og presentasjonsferdighet overfor en forsamling. Dette knyttes til medvirkning i management cases og scenarios.

Emneansvarlig: Torbjørn Sirevåg
Institutt for strategi, historie og
språk

SIV 5103

Engelsk 5

Management Cases

Mål med kurset

Kurset vektlegger muntlig engelsk i en forretningssammenheng og presentasjonsferdighet overfor en forsamling. Dette knyttes til medvirkning i management cases og scenarios.

Tematisk oversikt

- Cases
- Oral Communication
- Scenarios

Pensum

Groth, B., Cooper, C., Rodgers, D. & Cleaverley P.: *English for Management: Cases, Scenarios, Articles*. Sandvika BI-Forlag 1992.

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og gruppeøvelser. Det forutsettes at studentene medvirker aktivt i undervisningen.

Eksamen

Fagoppgave som utarbeides av inntil 3 studenter.

Tema oppgitt ved slutten av høstterminen 2. klasse. Innlevering ved utløpet av første kursuke i vinterterminen 2. klasse.

Fagoppgaven må bestås for at studenten kan gå opp til muntlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt.

Muntlig eksamen basert på fagoppgaven, presentasjon av et selvvalgt tema og emner fra Engelsk 5.

Eksamenskode: SIV 5103.01 (Bestått/ikke bestått)
SIV 5103.02 (muntlig)
(Særordning vinter -93)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet

Kursansvarlig

Brian Groth

EMNEOMRÅDE: SIV 5300**TYSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN**

Målet med emneområdet er å gi studentene både generelle språkferdigheter, spesielle språkferdigheter og kultur-forståelse. Med generelle språkferdigheter menes evne til å bruke tysk språk i praktisk kommunikasjon både muntlig og skriftlig. Med spesielle språkferdigheter menes tilsvarende innen økonomisk-administrativt fagspråk. Kulturforståelse defineres som innsikt i tyskspråklige lands historie, politiske modeller, arbeids- og næringsliv samt etterkrigs-tidens litteratur.

SIV 5305**Tysk 5****Økonomiske strukturer II****Mål for kurset**

Kurset tar sikte på å utvikle studentenes muntlige ferdigheter innen økonomisk-administrativt fagspråk. Dessuten formidles kunnskaper om Tyskland som del av det europeiske fellesskap. Det gis en oversikt over forholdet mellom organisasjoner i arbeids- og næringsliv.

Tematisk oversikt

- Fortsettelse av arbeidet med språklig trening
- Ausländer in Deutschland
- Gewerkschaften und Arbeitgeberverbände, "Sozialpartnerschaft"
- Außenwirtschaftliche Verflechtung
- Wirtschaftliche Integration in Europa
- Deutschland als Industriestandort

Pensum

Høvik. Heidi v.W. og Schanke, E.: *Ausgewählte Themen zur Wirtschafts- und Landeskunde der BRD*, Bærum, BI 1989 (og tilleggspakken 1992)

Kruse, L. & Heun, H.: *Betriebswirtschaftslehre*. Utvalgte kapitler. Darmstadt: Winkler 1987.

Aktuelt materiale vil bli delt ut.

Dataverktøy

Dataverktøy vil ikke benyttes i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger, gruppearbeid og individuelle presentasjoner. Det forutsettes at studentene er godt forberedt til forelesningene.

Eksamen

Fagoppgave som utarbeides av inntil 2 studenter.

Tema velges i høsttermin 2. klasse. Innleveringsfrist ved utløpet av første kursuke vinterterminen 2. klasse. Fagoppgaven må bestås for at studenten kan gå opp til muntlig eksamen

Muntlig eksamen: bestående av følgende deler:

1. Presentasjon av og samtale om fagoppgaven
2. Eksaminasjon over det litterære pensum
3. Eksaminasjon over Landeskunde-pensum

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt.

Eksamenskode: SIV 5305.01 (fagoppgave)
SIV 5305.02 (muntlig)
(Særordning vinter - 93)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet.

Kursansvarlig

Egil Schanke

Emneansvarlig: Egil Schanke

Institutt for strategi, historie og språk

FRANSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene en så sikker muntlig beherskelse av fransk språk at de kan fungere effektivt i dialog med franske samtalepartnere. De skal videre trenes i å gi fremstillinger av økonomiske og mer allmene emner. Dernest skal den skriftlige ferdighet oppøves slik at studentene kan skrive forretningsbrev og resyméer.

Franskstudiet har også som formål å gi studentene forståelse av fransk kultur.

Emneansvarlig: *Terje Selmer*
Institutt for strategi, historie og språk

SIV 5505

Fransk 5

Språk, samfunn og litteratur

Mål for kurset

Fransk samfunn, fransk litteratur.

Tematisk oversikt

- Muntlig forretningskommunikasjon V
- Fransk økonomi
- Fransk litteratur

Pensum

Dany, M., Reberrioux, A: *Le français des hommes d'affaires*, Hachette, Paris 1975

Science et vie: *La France en chiffres*

2 noveller av Guy de Maupassant

Albert Camus: *L'étranger*

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger.

Eksamen

Muntlig eksamen:

- a) Prøving av kandidatens kommunikasjonsevne på fransk med utgangspunkt i pensum.
- b) Eksaminasjon i en litterær tekst.

Eksamenskode: SIV 5505.01

(Særordning vinter -93)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet

Kursansvarlig

Terje Selmer

EMNEOMRÅDE: SIV 6000**FORMELL
KOMMUNIKASJON**

Informasjonsteknologi spiller en økende og avgjørende rolle for virksomhetsutvikling. Emneområdetets mål er å klargjøre hvilken kunnskap linjeledelsen bør ha for å kunne styre utvikling og forvaltning av informasjonssystemer. Det faglige utgangspunkt er et kommunikasjonssyn der man drøfter hvordan informasjonsteknologi kan bidra til at ledere, ansatte, kunder og leverandører kan få tilgang til riktig informasjon til å utføre sine oppgaver.

SIV 6002

Formell kommunikasjon 2

Endrings- og innovasjonsprosesser

Mål med kurset

Kurset gir en teoretisk og praktisk innføring i prosesser relatert til utvikling av informasjonssystemer på organisasjons- og individnivå.

Tematisk oversikt

- Teorifundament
 - Informasjonsbehov
 - Serviceledelse
 - Innovasjon
- Endringer på organisasjonsnivå
 - Systemutvikling som investeringsprosjekter
 - Prosjektorganisering
 - Endringer på individnivå:
 - Personlig databehandling
 - Individuelle og kollektive behov
- Sammenhenger mellom organisasjons- og individnivå
 - Strategisk planlegging
 - Faser i strategiarbeidet
 - Organisering

Pensum

Reynolds, George W.: *Information Systems for Managers* 2nd. ed. St. Paul: West Publishing, 1992.

Larsen, Tor J. (Red.): *Artikkelsamling*. Sandvika: BI Forlag, 1992.

Larsen, Tor J.: *Oppgaver og undervisningsmaterieell*. Sandvika: BI Forlag, 1992.

Dataverktøy

For løsning av oppgave skal studentene bruke enten DataEase (IBM) eller 4th Dimension (Apple/MacIntosh). Studentene må kontrollere at de kjøper riktig versjon av "Oppgaver og undervisningsmaterieell" til valgt programpakke.

Gjennomføring

Kurset har en ramme på 27 kontakttimer, hvorav 18 timer forelesning, fordelt på ni uker á to timer.

Studentassistert undervisning

Studentassistert oppgaveløsning og -gjennomgang, en time pr. uke, tilsammen ni timer. Klassen blir her delt i 10 grupper.

Terminprøve

Oppgaveprogrammet inneholder tre obligatoriske delinnleveringer.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset. Endelig eksamen for hele emneområdet i vårterminen.

Kursansvarlig

Tor J. Larsen

Emneansvarlig: Tor J. Larsen
Institutt for organisasjon og ledelse

**MARKEDSFØRINGS-
LEDELSE**

Målet er å gi en forståelse av markedsføringens betydning i moderne næringsliv og offentlig forvaltning, samtidig som studentene bør beherske de viktigste delene av markedsføringsteorien når det gjelder analyse, planlegging og gjennomføring. Studentene skal være i stand til å analysere en gitt situasjon som en bedrift eller en institusjon kan stå overfor, og kunne gi en konkret anbefaling om aktuelle planer og tiltak.

SIV 7202

Markedsføringsledelse 2

Mål med kurset

Dette kurset er en fortsettelse av Markedsføringsledelse 1 og bygger på det stoffet som ble gjennomgått i høstterminen. Kurset skal gi studentene et innblikk i sentrale områder av markedsføring med vekt på basiskunnskaper og begreper innen fagområdet.

Tematisk oversikt

- Funksjon, begreper, markedsinndeling
- Markedsplan
- Markedsanalyse
- Prognoser
- Eksterne og interne arbeidsbetingelser
- Beslutningsstøttesystemer i markedsføring
- Forbrukeratferd og økonomisk psykologi
- Markedsrett
- Markedsføring på bedriftsvaremarkedet
- Markedsføring av tjenester
- Distribusjon
- Strategisk markedsplanlegging

Pensum

Kotler P.: *Marketing Management*, 7. ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall 1991. *Lov om kontroll med markedsføring*

Selnes, F. og Thjømøe, H. M.: *Markedsføringsledelse 2*, Borgen: Singularis 1990
Statistisk Årbok, siste utgave

Dataverktøy

Markedsføring er beslutning under usikkerhet. Bruk av beslutningsstøttesystemer inngår derfor som en del av kurset. Målet med slike systemer er å bedre forståelsen for komplekse sammenhenger samt være til hjelp for å bringe tall og økonomi inn i markedsføringen. De nødvendige programmer finnes i MarkUp som følger med boken Markedsføringsledelse II. Studentene trenger en PC og tilgang til et av regnearkene SuperCalc 4 eller 5, Lotus 1-2-3, Excel for PC eller Excel for Macintosh.

Gjennomføring

27 timer forelesning. Det vil til flere av forelesningene bli gitt korte cases fra Markedsføringsledelse 2 som studentene forventes å ha arbeidet med.

Studentassistert undervisning

Gjennomgang og tilbakemelding på innleverte minifagoppgaver gis ved studentassistert veiledning.

Emneansvarlig: Hans Mathias
Thjømøe
Institutt for markedsføring og
logistikk

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen og to minifagoppgaver. Begge angitt minifag-oppgavene skal besvares. Oppgavene vurderes med Bestått/Ikke bestått. Minifagoppgavene skal være på maximum fem sider. Oppgavene kan løses av inntil tre studenter. Det gis ikke adgang til å gå opp til hjemmeeksamen før tilsammen fire minifagoppgaver er bestått (to minifagoppgaver fra høstterminen teller med i de fire).

Eksamenskode: SIV 7200.01 (Cases - Bestått/ikke bestått)
SIV 7200.02 (Hjemmeeksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet.

Kursansvarlig

Hans Mathias Thjømøe

3. Klasse

Gjennomføring vinterterminen 1993

SIV 1202 METODE 2 Beslutningsanalyse Timer: 27 Studentassistert: Ja Dataverktøy: Ja Terminprøve: Nei Eksamen: Prosjekt Fred Wenstøp	SIV 2101 FORETAKS-ØKONOMI 1 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Ja Terminprøve: Ja Eksamen: Vår -93 Arne Dag Sti	SIV 2302 FINANS 2 Timer: 27 Studentassistert: Ja Dataverktøy: Anbefalt Terminprøve: Nei Eksamen: 3t. flervalg Øyvind Bøhren	SIV 6102 STRATEGI 2 Strategiske beslutninger Timer: 27 Studentassistert: Ja Dataverktøy: Ja Terminprøve: Nei Eksamen: Prosjekt Øystein Fjelstad
SIV 7601 ORGANISASJON OG LEDELSE 4 Offentlige rammebetingelser Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Jan Grund			

EKSAMEN
TERMINPRØVER
STUDENTASSISTERT

Fire kurs
Ett kurs
Tre kurse

EMNEOMRÅDE: SIV 1200**METODE**

Metodeundervisningen gir en innføring i bruk av modeller i økonomisk/administrative problemstillinger. Det tas utgangspunkt i planleggings- og beslutningssituasjoner av kvantitativ natur, der studentene skal bygge matematisk/statistiske modeller av disse, og deretter behandle modellene ved hjelp av dataverktøy. Studentene vil også få innføring i sentrale kvalitative og eksperimentelle tilnærminger. Metodeundervisningen har også som siktemål å gi en innføring i forskningsdesign og hvilke metoder, kvalitative og kvantitative, som må anvendes for å oppnå og begrunne vitenskapelig erkjennelse i økonomisk/administrative problemstillinger.

SIV 1202

Metode 2

Beslutningsanalyse

Mål med kurset

Kursets mål er tredelt:

- 1) Å oppøve evnen til effektiv strukturering av kompliserte problemstillinger.
- 2) Å bruke metoder for analyse av problemstillinger som involverer kryssende mål og myke verdier.
- 3) Å bruke programvare til slike formål, og å presentere analysen blant annet ved hjelp av grafikk.

Tematisk oversikt

- Modeller som støtte for tanken
- Målformuleringer og -hierarkier
- Konsekvensmodeller, usikkerhetsanalyse
- Preferansmodeller, følsomhetsanalyse
- Eksempler fra norske beslutningsprosjekter
- Praktisk analyse og presentasjon ved hjelp av programvare

Pensum

Gottschalk, P. og Wenstøp, F.: *Kvantitativ beslutningsanalyse for ledere og planleggere* 3. utg. Del 2. Oslo:

Universitetsforlaget 1988.

Utdelte forelesningsnotater.

Dataverktøy

Kurset krever bruk av dataverktøy. Anbefalt programvare er: Wenstøp, F.: Pro&Con for Lotus 1-2-3, Lotus Symphony eller SuperCalc. Oslo: Universitetsforlaget 1988. Programvaren er inkludert i læreboken.

Gjennomføring

27 timer forelesning.

En prosjektoppgave deles ut ved kursets begynnelse. Studentene arbeider med oppgaven i grupper inntil tre. Den dreier seg om en selvvalgt problemstilling. Følgende aktiviteter vil tildels foregå parallelt.

Del 1: Forelesninger, teori og anvendelser

Del 2: Selvstendig arbeid med oppgaven

Del 3: Presentasjon og diskusjon av prosjektoppgaveforslag

Del 4: Veiledning etter behov

Studentassistert undervisning

Del 3 av gjennomføringen vil bli med studentassisterte.

Eksamen

Prosjektoppgave.

Kan løses av inntil tre studenter. I tillegg vil det være en skriftlig eksamen og fagoppgave som inngår som en del av felles eksamen ved slutten av vårterminen.

Eksamenskoden: SIV 1203.01

NB! Eksamenskoden er forskjellig fra kurskoden, da karakteren i dette kurset inngår i samlekarakter for SIV 1203 Metode 3 i vårterminen.

(Særordning inngår i vinter -93)

Emneansvarlig: Jan Evensmo
Institutt for økonomi

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet Metode.

Kursansvarlig

Fred Wenstøp

EMNEOMRÅDE: SIV 2100

ØKONOMISTYRING

Emneområdet omfatter flere regnskapsfag. Årsregnskapet, internregnskapet og budsjettering er de sentrale emner. Emneområdet har som hovedmål å gi en grundig innføring i praktisk norsk regnskapsvesen og sette studentene i stand til å beherske de sentrale temaer knyttet til økonomisk rapportering rettet mot bedriftsinterne såvel som bedriftseksterne informasjonsmottakere. Studentene skal få et helhetlig begrepsfundament og en kritisk forståelse for de forutsetninger norsk regnskapsavleggelse bygger på, samt en innføring i grunnleggende regnskapsteori. Studentene skal settes i stand til å spesifisere systemoppbygging og gjennomføre rapportering og analyse av økonomidata rettet mot eksterne brukere. Videre skal studentene med utgangspunkt i kalkyler og driftsregnskap kunne fastsette normer og standarder som er nødvendige for å utarbeide planer og budsjetter og gjennomføre inntekts- og kostnadsanalyser.

Emneansvarlig: Arne Dag Sti
Institutt for økonomi

SIV 2101

Foretaksøkonomi 1

Mål med kurset

Kurset skal gi innsikt i hvordan økonomisk teori kan anvendes i bedriftsøkonomisk sammenheng for å tallfeste inntekter og kostnadsforhold som er relevante i økonomiske beslutninger. Hovedvekten legges på å få praktisk trening i å gjennomføre analyser av hele foretakets økonomi, med spesiell vekt på å skjønne de kvantitative sammenhenger mellom strategiske valg, inntekter, kostnader og likviditetsforhold. Spesielt skal studentene få trening i å fatte beslutninger (i grupper) ved hjelp av et bedriftsspill i økonomiledelse.

Tematisk oversikt

- Estimering av etterspørsel. Tallfesting av pris- og inntektselastisiteter.
- Kostnadsanalyser. Tallfesting av kostnadsstruktur
- Prissetting i teori og praksis.
- Drøfting av utvalgte spesielle prissettingsproblemer som prissetting i non-profitorganisasjoner, peak-load pricing og prissetting i offentlige bedrifter
- Anvendelser av spill- og markedsteori
- Praktisk trening i økonomiske beslutninger og bedriftsledelse ved hjelp av bedriftsspill
- Casedrøftinger i foretaksøkonomisk kostnads- og inntektsanalyse
- Resultatbudsjettering
- Likviditetsbudsjettering

Pensum

McGuigan, J.R. & Moyer R.CW: *Managerial Economics*. 5th ed. West Publishing Company. 1989 eller senere.

G.A. Welsch et al.: *Budgeting*. 5th ed. Prentice-Hall. 1988.

Sti, A.D. (red): *Nyere perspektiver i økonomistyringen*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag. 1991.

Sti, A. D.: *Økonomisk bedriftsledelse*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag, 1992. + utvalgte artikler og case etter faglærers anvisning.

(Pensum er felles for kursene Foretaksøkonomi 1 og 2.)

Supplerende litteratur

Boken til Welsch går systematisk gjennom alle elementer i budsjettprosessen og forklarer i detalj hvordan vi skal stille opp budsjetter i praksis. En mer kortfattet behandling vil en finne i Trygve Naug og Arne Dag Sti: *Økonomistyring: Budsjettering*. Oslo: Universitetsforlaget 1991.

Bransjeanalyser og systematisk behandling av konkurranseevne finnes i Victor D. Norman: *En liten, åpen økonomi* 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1986.

Casemateriale og beskrivelse av bedriftsspillet finnes i Åge Sending og Arne Dag Sti: *Casesamling i økonomistyring*. Del III-Budsjettering. BIs Forlag. 1991 eller senere.

Dataverktøy

Studentene må beherske følgende dataverktøy som vil bli brukt i kurset:

- 1) En statistisk programpakke til å gjennomføre regresjonsberegninger (for eksempel MINITAB eller SAS)

- 2) Et regneark eller modellspråket IFPS til å lage budsjetter og gjennomføre analyser og beregninger i bedriftsspillet
- 3) Et dataverktøy for å gjennomføre programmering, for eksempel LINDO eller IFPS/OPTIMUM

Gjennomføring

27 timer forelesning/øving.

Innlevering av gruppebesvarelser (tre til åtte studenter sammen) i fem omganger i bedriftsspillet.

Terminprøve

Vil bli knyttet til bedriftsspillet.

Eksamen

Felles eksamen med kurset i Foretaksøkonomi 2 i vårterminen.

Kursansvarlig

Arne Dag Sti

EMNEOMRÅDE: SIV 2300**FINANS**

Emneområdet skal gi en bred innføring i, og grunnleggende forståelse av, fagområdet finans basert på moderne finansteori. Det vil bli lagt spesiell vekt på analyse av bedrifters finansielle strategi, samt investerings-, kapitalstruktur- og dividendebeslutninger.

SIV 2302

Finans 2

Mål med kurset

Det vil bli lagt spesiell vekt på analyse av bedrifters finansielle strategi, kapitalstruktur- og dividendebeslutninger.

Tematisk oversikt

- Markedseffisiens
- Kapitalstrukturbeslutninger
- Dividendebeslutninger
- Opsjonsprising
- Leasing

Pensum

Brealey, R.A. og Myers, S.C.: Principles of Corporate Finance, 4th. ed., New York, N.Y., McGraw-Hill 1991, Del IV - VII

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Anbefalt tilleggslitteratur

D'Ambrosio, C.A. og Hodges, S.D.: Study Guide to Accompany Brealey/Myers Principles of Corporate Finance, 4th. ed., New York, N.Y., McGraw-Hill 1991.

Eksamensoppgavesamling med løsningsforlag i finans. Bærum: BI Forlag 1990.

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale med foreleser.

Gjennomføring

27 timer forelesning. Oppgaver integreres i forelesningene som illustrasjoner på teorianvendelse.

Studentassistert undervisning

Det arrangeres studentassistert undervisning mot slutten av terminen med til sammen fem timer gruppearbeid.

Eksamen

Tre timers flervalgseksamen for hele emneområdet etter vinterterminen.

Hjelpemidler: Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator er tillatte hjelpemidler. Dataverktøy kan ikke brukes ved eksamen.

Eksamenskode: SIV 2300.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet

Kursansvarlig

Øyvind Bøhren

STRATEGI

Emneområdet skal gi en bred innføring og en grunnleggende innsikt i fagområdet strategi. Spesiell vekt legges på den strategiske analyse av foretaket og foretakets omgivelser, strategisk beslutningstaking samt strategiske prosesser. Studentene vil gjøres kjent med teknikker, verktøy og datakilder for den strategiske analysen. Videre skal emneområdet gjennom spillet Markstrat, vise hvorledes resultatene fra en strategisk analyse kan anvendes i strategisk beslutningstaking. Analyse, beslutningstaking og iverksettelse av strategier vil settes i sammenheng under behandlingen av strategiske prosesser. Prosesser knyttet til samarbeidsstrategier og strategisk endring i foretaket vil vektlegges.

Emneansvarlig: Georg von Krogh
 Institutt for strategi, historie og språk

SIV 6102**Strategi 2****Strategiske beslutninger****Mål med kurset**

Gjennom dette kurset får deltakerne en bred innføring i strategisk beslutningsfatning. Kurset tar opp sentrale strategiske beslutninger foretaket står overfor og belyser ulike aspekter ved, og tilnærminger til disse. Foretaksspillet Markstrat2 brukes til å belyse sammenhengen mellom noen av de temaer som tas opp i emneområdet strategisk analyse og beslutningsfatning. Spillet som spilles i grupper med 5-6 deltakere brukes også til å gi innsikt i beslutningsfatning i grupper.

Tematisk oversikt

- Sammenhengen mellom strategisk analyse og strategisk beslutningsfatning
- Strategisk produktledelse
- Beslutningsfatning i grupper
- Beslutningsstøtte
- Verdiskapende beslutninger
- Foretaksspill

Pensum

Fjelstad, Ø. (red): *Artikkelsamling*, 1993

Larréché & Gatingnon: *Markstrat 2, A Marketing Strategy Simulation*, The Scientific Press, 1990. (1 kopi pr. gruppe er påkrevet.)

Dataverktøy

Markstrat 2 for IBM og IBM-kompatible maskiner brukes i gjennomføringen av foretaksspillet. I tillegg anbefales tilgang til regneark.

Gjennomføring

27 timer forelesninger, diskusjon og gruppearbeid rundt gjennomføringen av foretaksspillet.

Studentassistert undervisning.

Studentassistert undervisning inngår som en del av gjennomføringen av foretaksspillet.

Terminprøver

Det skal leveres en skriftlig rapport knyttet til spillet. Dessuten leveres en prosjektoppgave. Se forøvrig eksamen.

Eksamen

En skriftlig rapport knyttet til spillet og en prosjektoppgave.

Eksamenskoder: SIV 6100.01 (skriftlig rapport - Bestått)
 SIV 6100.02 (prosjektoppgave - Bestått)

Kontinuasjon

Etter avtale med kursansvarlig.

Kursansvarlig

Øystein Fjeldstad

EMNEOMRÅDE: SIV 7600

ORGANISASJON OG
LEDELSE IV

Målet med emneområdet er å gi studentene oversikt over og innsikt i de vesentlige temaene innen faget og derved forståelse av hvordan organisasjoner fungerer.

Organisasjon og ledelse er et basisområde i enhver økonomisk-administrativ utdanning. Faget gir ikke enkle svar, men setter problemstillinger i perspektiv før løsninger genereres.

Organisasjoner møter vi hver dag gjennom hele livet, som offentlige enheter og private service- eller vareproduserende bedrifter. Enhver organisert menneskelig aktivitet er opphavet til to fundamentale og motstridende behov: ett behov for å fordele arbeidet mellom flere aktiviteter og personer, og ett behov for å koordinere arbeidsoppgavene.

Samtidig er slike organisasjoner underlagt krav til effektivitet. Hvordan basiselementene arbeidsdeling og samordning håndteres i en organisasjon er av vesentlig betydning for hvor effektivt den kan fungere.

For å oppfylle målet med emneområdet vil det i tillegg til en introduksjon i selve faget gis undervisning i organisasjonspsykologi, organisasjonsdesign og offentlige organisasjoners funksjon og forhold til næringslivets rammebetingelser.

Emneansvarlig: Øivind Revang
Institutt for organisasjon og ledelse

SIV 7601

Organisasjon og ledelse 4

Offentlige rammebetingelser

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene en oversikt over den offentlige sektors rolle i det norske samfunn. Kurset vil belyse forholdet mellom det offentlige og næringslivet, gi en oversikt over forholdet mellom stat og kommune og drøfte hvordan den norske velferdsstat er bygget opp.

Tematisk oversikt

- Samfunn, politikk og økonomi
- Statsapparatets organisering og virkemåte
- Kommunalpolitikk
- Velferdspolitik
- Privat næringsvirksomhet og offentlige rammebetingelser
- Organisasjonssamfunnet
- Det internasjonale samfunn

Pensum

Østerud, Ø.: *Statsvitenskap*. Oslo, Universitetsforlaget, 1990, Kap. 25 og 26 er ikke pensum. Del I er kursorisk.

NOU 1989:5: *En bedre organisert stat*. Kap. 1 - 5

Nielsen, K. og Pedersen, O.K. (red.): *Forhandlingsøkonomi i Norden*. Oslo: Tano 1989 utvalgte artikler:

Berrefjord, O., Nielsen, K. og Pedersen, O.K.: *Forhandlingsøkonomi i Norden - en innledning*,

Berrefjord, O. og Hernes, G.: *Storforetak, marked og byråkrati*,

Berrefjord, O.: *Økonomimotiverte beslutninger, Forhandlingsøkonomi i en tungindustriell sektor*.

Fevolden, T., Sørensen og R., Hagen, T.: *Kommunal organisering*. Oslo: Tano 1992. Kap. 1-6

Grund, J.: Helsepolitikken i 90 åra. *Spill, effektivisering eller utvikling*. Oslo: Tano 1991. Kap. 1, 2, 3, 6 og 11

Anbefalt tilleggslitteratur

Østerud, Ø.: *Statsvitenskap*. Oslo, Universitetsforlaget, 1990, Del I. (Kap. 25 og 26 er ikke pensum.)

NOU 1989:5: *En bedre organisert stat*. Kap. 6 - 9

Fevolden, T., Sørensen, R. og Hagen, T.: *Kommunal organisering*. Oslo: Tano 1992.

(Resten av kapitlene, minus kap. 1-6)

Grund, J.: Helsepolitikken i 90 åra. *Spill, effektivisering eller utvikling*. Oslo: Tano 1991. (Resten av kapitlene, minus kap. 1, 2, 3, 6 og 11)

Christensen, T. og Egeberg, M. (red.): *Forvaltningskunnskap*. Oslo 1992.

Dataverktøy

Dataverktøy brukes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og caseoppgaver.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen

Eksamenkode: SIV 7600.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Jan Grund

MÅL

Siviløkonomstudiets 4. år utgjør 2. avdeling og har som mål å gi studentene anledning til fordypning innen et valgt spesialiseringsområde. Det tilbys i alt åtte

slike områder. Spesialiseringssområdene gir studiet en klar funksjonsorientert profil samtidig som innhold av disse i stor grad ivaretar internasjonale vinklinger og problemstillinger. Studiets 2. avdeling underbygger derved intensjonen om at siviløkonomstudiet totalt sett skal være et handlings- og funksjonsrettet studium med klar internasjonal profil.

RETNINGER

Følgende retninger tilbys:

- Anvendt organisasjons- og virksomhetsutvikling
- Finans
- Internasjonal bedriftsledelse
- Ledelse og effektivitet
- Markedsføring
- Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring
- Samfunnsøkonomi
- Shipping Management

INNHold

Spesialiseringkurs

Obligatoriske kurs: Hver retning har tre obligatoriske kurs som skal tas av alle studenter som velger retningen. Dette er kjerneområdet i spesialiseringen.

Valgfrie kurs: Som en utbygging av kjerneområdet velges to kurs blant de kurs som er utviklet for retningen og som er angitt i planen for den enkelte retning. Valgfrie kurs kan være felles for flere retninger og det finnes eksempler på at et obligatorisk kurs i en retning kan benyttes som valgfritt kurs i en annen retning.

Suppleringskurs: Spesialiseringsporteføljen skal suppleres med ett frittstående kurs som studentene kan velge fritt i hele graduatekurs-registeret ved BI, dvs. alle spesialiseringkurs i siviløkonomstudiet samt Master of Science kursene. I enkelte tilfeller kan det dog forekomme begrensninger i studentenes valg m.h.t. krav om forkunnskaper og plassbegrensninger i kurset.

Avsluttende kurs: Kurset Økonomi og samfunn i historisk perspektiv er et obligatorisk krav for alle studenter uansett retning (tilbys i vårterminen).

Diplomoppgave

Det skal i løpet av 2. avdeling utarbeides en diplomoppgave på selvvalgt tema etter godkjenning fra oppnevnt veileder. Diplomoppgaven kan utarbeides av grupper på inntil tre studenter.

Diplomseminar

I høst- og vinterterminene tilbys diplomseminarer som veiledning og støtte for gjennomføring av studentenes diplomoppgaveprosjekter. Deltagelse i disse seminarer er obligatorisk.

VEKTING

All undervisning i 2. avdeling gis ved kurs over en termin, med avsluttende

eksamen for hvert kurs. Hvert kurs defineres ved 30 undervisningstimer og gis vekt 1.5 poeng (tilsvarende to gamle vekttall). Disse kursene vil altså veie noe tyngre enn kursene i 1. avdeling og ha samme omfang og vekt som kursene i MSc. og MBA-programmene. BI har på denne måten lagt til rette for et utvidet tilbud på graduate nivå med gode muligheter for synergier mellom de ulike graduate programmene. Vekten for 2. avdeling blir på dette grunnlag følgende:

3 obligatoriske kurs	4,5 poeng
2 valgfrie kurs	3,0 poeng
1 suppleringskurs	1,5 poeng
1 obl. avslutningskurs	1,5 poeng
Diplomarbeid	6,0 poeng
SUM	16,5 poeng

Diplomseminar skal være gjennomført og vil føres på vitnemålet, men gis ikke poeng.

16,5 poeng tilsvarer 22 vekttall. Dette betyr en utvidelse av rammen for 2. avdeling tilsvarende to vekttall i forhold til gammel ordning. Siviløkonomstudiet etter ny ordning vil altså bli noe tyngre enn tidligere.

KAPASITET

Minimum antall for å starte en retning er 20 studenter og maksimum antall 60 studenter. Unntak fra dette gjøres for Shipping Management, som kan ha maksimum 20 studenter, og Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring som kan ta maksimum 75 studenter. Minimumsantall for å arrangere valgfrie kurs og suppleringskurs er 15 studenter.

Anvendt organisasjons- og virksomhetsutvikling

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 2301 Strategisk logistikk	GRA 2330 Teknologisk innovasjon og entreprenørskap	GRA 2331 Innkjøps- og materialforsyning
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 2302 Organisasjoner i nettverk	GRA 2332 Transport- og distribusjonsplanlegging	GRA 2333 Virksomhetsutvikling og strategiske info.systemer
Vår		GRA 2303 Serviceledelse og kvalitetsstyring	GRA 2334 Ledelses-informasjons-systemer	

SØ 2. avd.

Tilbud vinterterminen 1993

GRA 2302 ORGANISASJONER I NETTVERK Timer: 30 Eksamen: Fagoppgave Øivind Revang	GRA 2332 TRANSPORT OG DISTRIBUSJONS-PLANLEGGING Timer: 30 Eksamen: 3 t. skriftlig Helge Virum	GRA 2333 VIKRSOMHETSUTVIKLING OG STRATEGISKE INFO.-SYSTEMER Timer: 30 Eksamen: Fagoppgave Bo Hjort Christensen Rolf Høyer
--	---	--

RETNINGSBESKRIVELSE

Målet med spesialiseringen er å gi lederen og kunnskapsmedarbeideren innsikt i:

- Hvilke organisasjonsformer 90-årenes konkurransesituasjon fremtvinger når det gjelder kravet til økt produktivitet og større resultatorientering. Sentrale tematiske områder er:
- Dynamikken i utviklings- og integrasjonsprosessene.
- IT og logistikk som verktøy for å skape konkurransekraft.
- Total kvalitetsledelse i alle ledd.
- Integrasjonsprosesser.
- Organisasjonell læring i organisasjoner som lykkes.

Gjennom spesialiseringsretningen skal studentene forstå integrasjons-prosessene og også de kommunikasjonsmessige implikasjonene på individ-, gruppe-, organisasjons- og interorganisatorisk nivå.

Obligatoriske kurs for retningen: GRA 2301 Strategisk logistikk, GRA 2302 Organisasjoner i nettverk, GRA 2303 Serviceledelse og kvalitetsstyring

Retningsansvarlig: *Johan Olaisen*
Institutt for organisasjon og ledelse

Antall plasser i retningen: 60

Organisasjoner i nettverk

Network as Organizational Design

Mål med kurset

Målet er å gi studentene innsikt i hvilke strategiske fordeler organisasjoner utformet som nettverk gir og hvilke lederegenskaper som kreves i slike organisasjoner.

Rask utvikling i retning av et mer dynamisk, globalt og teknologisk basert forretningsliv der tid spiller en stadig viktigere rolle har resultert i skjerpede konkurransekraav i mange bransjer. Utfordringen for mange organisasjoner er å forholde seg til tiltakende kompleksitet i omgivelsene samtidig som de blir mer endringsdyktige. Industrisamfunnets idealer om kontroll og stabilitet underordnes den nye konkurransens krav om fleksibilitet og endring. Hierarkiet som mekanisme for koordinering av funksjonsområder og arbeidsoppgaver erstattes av informasjonsteknologiske utforminger der nettverket utgjør det dominerende prinsippet for design. I kurset gjennomgås fordeler og ulemper, muligheter og begrensninger ved nettverket som modell for foretaksorganisasjon.

Tematisk oversikt

- Innledning
- Nettverksorganisasjon: dynamiske nettverk mellom hierarki og marked
- Nettverksmetaforen i en historisk sammenheng, (dominerende organisasjonsdesign)
- Strategiske implikasjoner av nettverksparadigmet
- Nettverk i praksis, case
- Nettverksanalyse
- Nettverksorganisasjoners design og funksjon
- Arbeidsdeling og koordinering i nettverk
- Lederrollen i nettverksorganisasjoner
- Avslutning, oppsummering

Pensum

Morton, M.S. Scott: *The Corporation of the 1990s - Information Technology and Organization Transformation*. Oxford University Press, 1991.

Utvalgte artikler

Anbefalt tilleggslitteratur

Keen, P.W.: *Shaping the future Business Design Through Information Technology*. Harvard Business School Press, 1991.

Morgan, G.: *Riding the Waves of Change-Developing Managerial Competencies for a Turbulent World*. Jossey-Bass Publishers, 1988 ("Organisasjoner i bevegelse", Universitetsforlaget)

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, gruppearbeid og presentasjon av utvalgte artikler.

Eksamen

Fagoppgave

Eksamenskode: GRA 2302.01**Kontinuasjon**

Ved ordinær eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øivind Revang

SØ 2. avd.

GRA 2332

Transport og distribusjonsplanlegging

Transport and Physical Distribution

Mål med kurset

Å gi studentene en grunnleggende innføring i godstransport og fysisk distribusjon.

Tematisk oversikt

- Godstransport og samferdselspolitikk, regulering og deregulering
- Transportformene
 - markedsandeler, markedsutvikling og konkurranseflater
 - økonomiske forhold, tekniske egenskaper
 - tariffer og regulativer
 - miljøproblemer
- Distribusjonssystemer
 - IT-anvendelser og muligheter
 - lagersystemer
 - lagringsformer
 - leveringsplanlegging og rutevalg
- Strategiske distribusjonsallianser
 - tredjepartlogistikk
 - andre samarbeidsformer i distribusjonskanalen
- Internasjonal distribusjon

Pensum

Coyle, J.J., Bardi, E.J. og Langly, C.J.: *The Management of Business Logistics*. West Publishing Company, 1988.

Coyle, J.J., Bardi, E. og Cavinato, J.L.: *Transportation*. West Publishing Company, 1990.

Artikler

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, diskusjoner og øvelser.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen

Eksamenskode: GRA 2332.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinær eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Helge Virum

Virksomhetsutvikling og strategiske informasjonssystemer

Business Development and Strategic Information Systems

Mål med kurset

Kurset skal gi innsikt i hvordan informasjonsteknologi kan brukes til å forbedre virksomhetens konkurranseevne, dels gjennom utvikling av nye forretnings-kon-septer, og dels gjennom omstrukturering av produksjons-systemet og den inter-ne organisasjon generelt. Kurset gir også kunnskap om metodikk for planleg-ging av strategiske informasjonssystemer.

Tematisk oversikt

- Utviklingstrender innen informasjonsteknologi, bedriftens handlingsfrihet
- Hvordan Interorganisatoriske Systemer endrer konkurransevilkårene, - generiske strategier og tidskonkurransebegrepet
- IT-strategiutvikling
 - Presentasjon av ulike utviklingsmodeller
 - Planintegrasjon, "Strategic Linkage/Business Linkage"
 - Kost/Nytte-vurdering av strategiske IT-satsninger
 - Identifisering av strategiske satsningsområder/Verdikjedeanalyse
- Integrering av IT i organisasjonen
- Samfunnsmessige rammebetingelser for IT, herunder datapolitikk
- Ethiske aspekter av IT

Pensum

Earl, M.I.: *Management Strategies for Information Technology*. New York. Prentice Hall, 1989.

Christensen, B.H.: *IT-strategi i et konkurranseperspektiv i Høyer*, R. (red.) EDB på Norsk, 5. utg. Oslo. Tano, 1992

Høyer, R.: "*Strategiske informasjonssystemer*" og "*Ethiske aspekter av informa-sjonsteknologi*" og "*IT-strategier for det norske samfunndatapolitikk*" i Høyer, R. (red.): *EDB på norsk*, 5. utg. Oslo. Tano, 1992

Høyer, R.: *Mass Media as Business. Some Norwegian Experiences*. Sandvika: BIs Forskningssenter. Arbeidsnotat 1991/49. 1991.

Samt noen få *artikler og rapporter* som utdeles under kurset.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, gruppearbeid (case) og ekskursjoner.

Eksamen

Fagoppgave med obligatorisk presentasjon. Oppgaven går ut på å gjennomføre strategisk planlegging av IT i en casebedrift.

Eksamenskode: GRA 2333.01

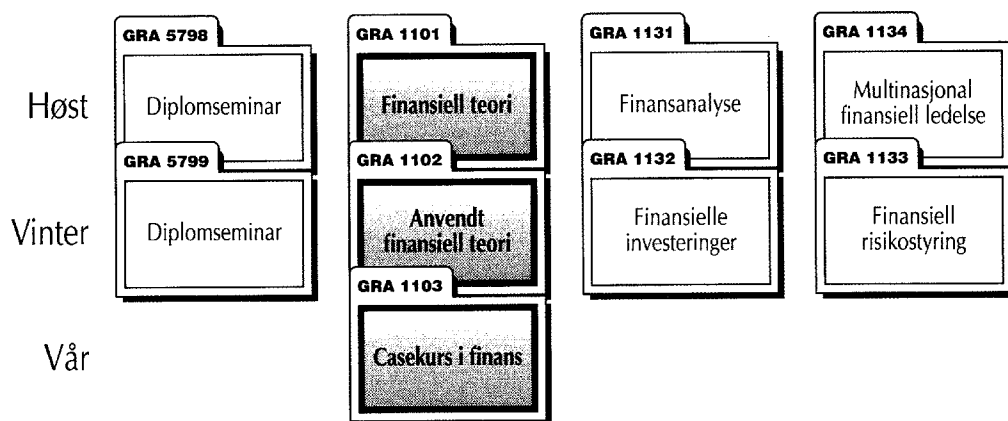
Kontinuasjon

Ved neste ordinær eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Bo Hjort Christensen

Rolf Høyen

Tilbud vinterterminen 1993

GRA 1102	GRA 1132	GRA 1133
ANVENDT FINANSIELL TEORI	FINANSIELLE INVESTERINGER	FINANSIELL RISIKOSTYRING
Timer: 30	Timer: 30	Timer: 30
Dataverktøy: Anbefales	Dataverktøy: Anbefales	Dataverktøy: Nei
Eksamen: 3 t. skriftlig	Eksamen: 3 t. skriftlig	Eksamen: 3 t. skriftlig
Øyvind Bøhren	Dag Michalsen	Knut Sagmo

RETNINGSBESKRIVELSE

Finansfunksjonens rolle er hele tiden i forandring. Ansvarsområdet øker og blir stadig viktigere for foretakets utvikling. Tidligere var rollen begrenset til utarbeidelse av regnskapsrapporter, styring av likvider og tilveiebringelse av midler i riktig tid for utbetalinger. I senere år er finansfunksjonens rolle sterkt utvidet til å omfatte allokering og anskaffelse av kapital. Allokering av kapital bestemmer foretakets størrelse, langsiktige inntjeningssevne, forretningsrisiko og likviditet. Anskaffelse av kapital bestemmer de finansielle forpliktelsene og den finansielle risikoen.

Spesialiseringsretningen i finans beskriver både teorien og dens praktiske implikasjoner. Ledere av finansfunksjonen lærer å håndtere rutinemessige problemer gjennom erfaring. En god leder må også være i stand til å handle rasjonelt når han/hun konfronteres med det uforutsette. Dette krever mer enn enkle beslutningsregler. Det krever forståelse av hvorfor foretak og kapitalmarked reagerer som de gjør. Finansiell teori er med andre ord nødvendig. Teori hjelper til å forstå foretakenes og kapitalmarkedets atferd, gir grunnlag for å stille riktige spørsmål i uforutsette situasjoner og klargjør hva man ikke behøver å bekymre seg om. Derfor vil teori bli benyttet i denne spesialiseringsretningen til å utarbeide fornuftige beslutningsregler for en bedriftsleder. Teoridiskusjonene vil være nært knyttet til praktiske modeller, metoder og analyser. Spesialiseringsretningen i finans er således management-orientert.

I tillegg til et kurstilbud som kvalifiserer for de mange oppgaver i et foretaks økonomi- eller finansfunksjon, gis det i dette spesialiseringstilbudet mulighet til å eksponere seg for spesielle økonomiske problemer knyttet til bedriftens internasjonalisering.

Spesialiseringsretningen er bygget opp omkring et tilbud på syv kurs. Tre av kursene er obligatoriske, GRA 1101

Finansiell teori, GRA 1102 Anvendt finansiell teori og GRA 1103 Casekurs i finans, i hhv. høst-, vinter- og vårterminen. Faglige interesser, selv innenfor et spesialiseringsområde, kan imidlertid være ulike. Det gis derfor mulighet for fritt å velge to (eventuelt tre hvis også suppleringskurset velges innenfor retningen) av de fire valgbare kursene.

Retningsansvarlig: *Dag Michalsen*
Institutt for økonomi

Antall plasser i retningen: 60

GRA 1102

Anvendt finansiell teori

Applied Financial Theory

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

Mål med kurset

Kurset er en videreføring av tidligere obligatoriske kurs i finans. Det fokuserer på anvendelse av tidligere gjennomgått teori på praktiske problemstillinger som kapitalkostnad, verdifastsettelse, renteswapper o.l. Videre gjennomgås sentral empiri for områder som kapitalstruktur, dividendepolitikk og fusjon.

Tematisk oversikt

- Flerperiodisk prosjektanalyse under usikkerhet
- Kapitalstruktur og kapitalkostnad
- Dividendebeslutningen
- Fusjon, oppkjøp og kontroll

Pensum

Copeland, T.E. og Weston, J.F.: *Financial Theory and Corporate Policy*, 3rd ed., Reading, Mass.: Addison-Wesley 1988, Del II.

Artikler

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator er tillatte hjelpemidler. Det kan ikke benyttes dataverktøy til eksamen.

Eksamenskode: GRA 1102.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øyvind Bøhren

GRA 1132

Finansielle investeringer

Investment Theory

Mål med kurset

Kurset har til hensikt å vise sammenhenger mellom finansmarkeder og prising av ulike finansielle aktiva.

Tematisk oversikt

- Finansmarkeder
 - markedenes funksjon
 - generell verdifastsettelse
- Risiko og forventet avkastning
 - verdipapirer
 - porteføljer
 - kapitalverdimodellen
 - arbitrasjeprismodellen
- Effisiente kapitalmarkeder
- Verdifastsettelse på aksjer
- Verdifastsettelse på andre verdipapirer
 - obligasjoner
 - opsjoner
 - futureskontrakter
 - andre
- Porteføljeledelse
 - aksjefond
 - porteføljeledelse
 - evaluering/revisjon av porteføljer

Pensum

Haugen, R.A.: *Modern Investment Theory*, 2nd ed., Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall 1990

Artikler/Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale med foreleser.

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator er tillatt. Det kan ikke benyttes dataverktøy til eksamen.

Eksamenskode: GRA 1132.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Dag Michalsen

GRA 1133

Finansiell risikostyring

Financial Risk Management

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

Mål med kurset

Å etablere - med bakgrunn i moderne finanst teori - et teoretisk argument som forklarer observert risikostyring på selskapsnivå. En mulig forklaring på dette fenomenet synes å være ufullkommenhet ved eksisterende finansielle kontrakters evne til å fordele avkastning og risiko mellom bedriftens eiere og andre interessenter. Denne ufullkommenheten synes å generere en agentkostnad som må bæres av eierne når (i) bedriftens kontantstrømmer er karakterisert ved en stokastisk fordeling, og (ii) informasjon blant interessentene vedrørende bedriftsinterne forhold er preget av assymetri. Under slike forhold er det viktig å forstå hvordan kontantstrøms-usikkerhet genereres - og influeres - av bedriftens investeringsbeslutninger og valg av finansiering.

Tematisk oversikt

- Finansiell risikostyring; hva er det?
- Risikoreduserende strategier
- Identifisering og måling av risiko
- Finansielle kontrakter og risikoholdning
- Investeringsbeslutninger og kapitalstruktur
- Termin- og futureskontrakter
- Swap kontrakter
- Opsjoner

Pensum

Smith Jr., C.W., Smithson, C.W. og Wilford, D.S.: *Managing Financial Risk*, New York, N.Y.: Harper & Row 1990

Artikler

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer fra nyere publisert forskning i finansiell økonomi. Det vil således legges stor vekt på å forstå utgangspunktet og resultatene fra denne forskningen.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator er tillatte hjelpemidler. Det kan ikke benyttes dataverktøy til eksamen.

Eksamenskode: GRA 1133.01

Kontinuasjon

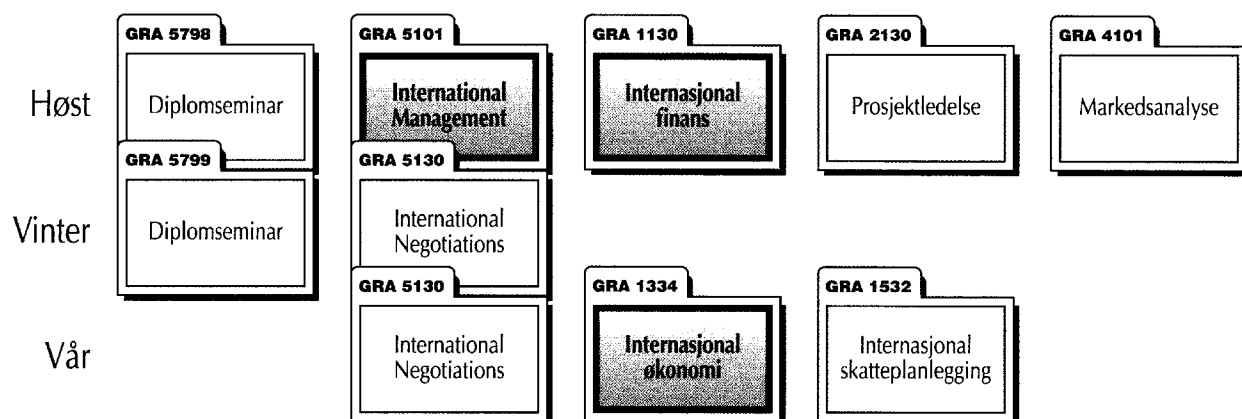
Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansansvarlig

Knut Sagmo

Internasjonal bedriftsledelse

Samlet oversikt

Tilbud vinterterminen 1993

GRA 5131	
INTERNATIONAL NEGOTIATIONS	
Timer:	30
Dataverktøy:	Nei
Eksamen:	Muntlig

Brian Groth	

RETNINGSBESKRIVELSE

Norsk næringsliv opplever en stadig sterkere grad av internasjonalisering. Spesialiseringsretningen gir studentene innsikt i de spesielle forhold som råder innenfor internasjonal bedriftsledelse. I motsetning til de andre spesialiseringsretningene, inneholder internasjonal bedriftsledelse kurs fra forskjellige fagområder. Kursene GRA 5151 International Management, GRA 1130 Internasjonal finans og GRA 1334 Internasjonal økonomi er obligatoriske kurs innen retningen.

Denne spesialiseringsretningen er ikke funksjonsorientert i samme grad som de andre. I Internasjonal bedriftsledelse legger man vekt på bredde innenfor flere fagområder i stedet for dybde innenfor ett bestemt fagområde. Hensikten er å belyse de viktigste teorier om internasjonale virksomheter, ta for seg de viktigste elementer i de omgivelser internasjonale selskaper opererer i og diskutere hovedretninger innen internasjonal finans/økonomi/markedsføring/produksjon (samt R&D) og internasjonal ledelse og strategi.

Retningsansvarlige:

Pat Joynt

Institutt for organisasjon og ledelse

Knut Sagmo

Institutt for økonomi

Antall plasser i retningen:

60

GRA 5130

International Negotiations

SØ 2. avd.

Mål med kurset

Dette kurset tar sikte på å gi studentene en bedre forståelse av de prosesser og mekanismer som gjør seg gjeldende ved internasjonale forhandlinger. Samtidig skjer engelskinnlæring på et relativt høyt plan. Ved avsluttet kurs skal deltakerne kunne fungere effektivt som internasjonale forhandlere.

Forkunnskaper

Siden dette er et muntlig kurs på et avansert nivå, ventes det at deltakerne har gode engelskkunnskaper. Vanligvis betyr dette at det kreves en karakter på 2.7 eller bedre til muntlig eksamen i engelsk fra 1. avdeling.

Studenter som har tatt et annet språk og/eller mener at de har tilstrekkelige kunnskaper i muntlig engelsk, vil kunne opptas dersom de består en intervju-prøve.

Tematisk oversikt

- Hva er internasjonale forhandlinger?
- Forhandlingsteori, en innføring
- Forberedelse til internasjonale forhandlinger
- Forskjellige typer forhandlinger
- Forhandlingsstrategi og taktikk
- Vanlige feil under internasjonale forhandlinger
- Faktorer som påvirker internasjonal kommunikasjon
- Kulturelle aspekter
- Psykologiske aspekter

Pensum

Lewicki, R.J. og Litterer, J.A.: Negotiation. Homewood, Ill.: Irwin 1985.

Salacuse, J.W.: Making Global Deals: Negotiating in the International Marketplace. Boston, Houghton Mifflin Company 1991

Tilleggsmateriell og cases som deles ut i klassen.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer undervising. Et begrenset antall studenter tas opp på kurset for å gi muligheter til å aktivisere deltakerne så mye som mulig. Aktivisering skjer gjennom forberedelser og gjennomføring av simulerte forhandlinger. Det kreves regelmessig fremmøte. Det foreleses på engelsk.

(Ved eventuell overbooking til kurset prioriteres studenter med spesialiseringsretning Internasjonal bedriftsledelse og Shipping Management)

Eksamen

Muntlig eksamen. I tillegg skal studentene innlevere tre mini-fagoppgaver, hver på to maskinskrevne sider. Fagoppgavene og muntlig eksamen teller hver 50% av karakteren. Det gis samlet karakter i kurset.

Eksamen foregår i grupper. Klassen deles i grupper allerede i uke 1 av undervisingen. Studenter som ikke viser seg på kurset den første gangen uten å ha gitt

beskjed, kan derfor ikke melde seg opp til eksamen. Eksamen baserer seg hovedsakelig på det som er blitt gjennomgått i timene.

Eksamenskode: GRA 5130.01

Kontinuasjon

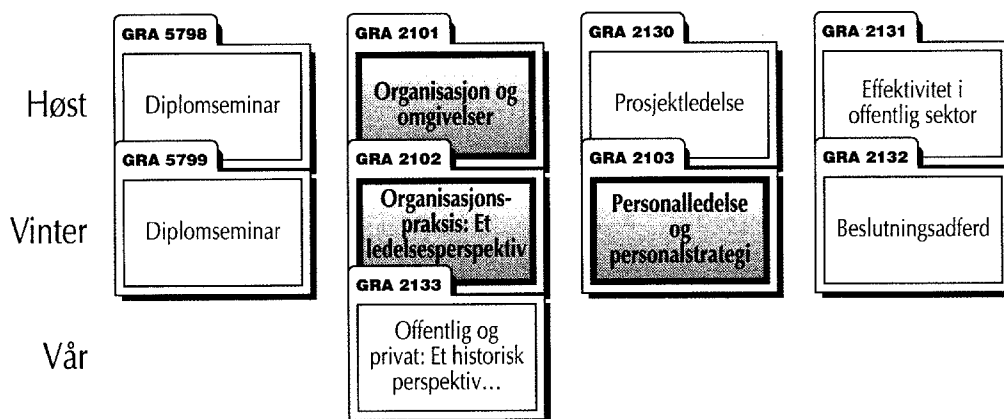
Siden eksamen skjer gruppevis, er det ikke anledning for den enkelte student å kontinuere i kurset. Ved en eventuell kontinuasjon må hele gruppen melde seg opp. Selve kontinuasjonseksamen skjer etter nærmere avtale med fagansvarlig.

Kursansvarlig

Brian Groth

Ledelse og effektivitet

Samlet oversikt

SØ 2. avd.

Tilbud vinterterminen 1993

GRA 2102 ORGANISASJONSPRAKSIS: ET LEDELSESPERSPEKTIV Timer. 30 Dataverktøy. Nei Eksamen Fagoppgave Bjørn W. Hennestad	GRA 2103 PERSONALLEDELSE OG PERSONALSTRATEGI Timer. 30 Dataverktøy: Nei Eksamen 3 t skriftlig Paul Johnsen	GRA 2132 BESLUTNINGSADFERD Timer. 30 Dataverktøy. Ja Eksamen Fagoppgave Linden Lai
--	---	---

RETNINGSBESKRIVELSE

Målet med spesialiseringen i Ledelse og effektivitet er å gi studentene en fordypning i sentrale emner knyttet til ledelse og organisasjon. Generelt analyseres betydningen av organisasjonsutforming og ledelsesprosesser for realisering av organisasjonens overordnede mål. Spesiell vekt legges på teorier og metoder knyttet til bedrifters og offentlige virksomheters effektivitet.

Spesialiseringsretningen formidler spisskompetanse som er relevant for organisasjoner i offentlig såvel som privat sektor. Teori og praksis forenes ved å gi innsikt i kunnskap på forskningsfronten om temaområder med direkte praktisk relevans. Det overordnede målet med kursene er å sette studentene i stand til å tre inn i roller med lederansvar for utvalgte aktivitetsområder.

Obligatoriske kurs for retningen: GRA 2101 Organisasjon og omgivelser, GRA 2102 Organisasjonspraksis: Et ledelsesperspektiv, GRA 2103 Personalledelse og personalstrategi

Retningsansvarlig: Linda Lai
Institutt for organisasjon og ledelse

Antall plasser i retningen: 60

GRA 2102

Organisasjonpraksis: Et ledelsesperspektiv

Organizational Practice: A Management Perspective

Mål med kurset

Kurset skal gi innsikt i ledelse av interne endrings- og utviklingsprosesser. Det behandler forutsetninger for effektivitet i organisasjoner gjennom håndtering av ledelsesprosesser og implementering av strategiske endringer. Dette gjøres ut fra et praksisnært ledelsesperspektiv. Samtidig søkes dette knyttet opp til relevant og aktuell forskning og formidles gjennom anvendelse av nyttige og fruktbare begreper. Siktemålet er å utvikle deltagerens referanseramme for interne endrings- og utviklingsprosesser, evnen til å identifisere relevante ledelsesproblemstillinger og skape gode faglige forutsetninger for å kunne forholde seg til disse.

Tematisk oversikt

- Betingelser for organisatorisk effektivitet
- Ledelsesvirkemidler
- Politikk, konflikt og motstand
- Organisasjonskulturens rolle
- Betingelser for endring
- Ledelse av endringsprosesser
- Organisasjons- og ledelseslæring
- Lederskap i praksis

Pensum

Carnall, Colin A.: *Managing change in organizations*. Prentice Hall. London, 1990

Utvalgte artikler

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, casedrøftelser, gruppearbeid, feltundersøkelser og deltagerpresentasjoner. Det forutsetter stor grad av egeninnsats og deltagerinnvolvring.

Eksamen

Fagoppgave

Eksamenskode: GRA 2102.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Bjørn W. Hennestad

Mål med kurset

Å gjøre studentene kjent med de idémessige og praktiske sider ved personalledelses-funksjonen i moderne service-industri, kunnskaps-industri og tjenesteytende næringer. Kurset tar sikte på å stimulere studentenes interesser for og innsikt i det mellommenneskelige grunnlag for produktivitet og konkurransevne i moderne organisasjoner, på tvers av bransjer, offentlig og privat virksomhet.

De strategiske sider ved moderne personalfunksjoner vil bli belyst i teori og praksis.

Tematisk oversikt

- Personalledelse i historisk perspektiv og i nye organisasjoner
- Samfunnsmessige, industrielle og vitenskapelige drivkrefter og ledelse
- Sammenheng mellom personalpolitikk, personalstrategi og ledelse
- Oversikt over det personalstrategiske arbeidsfelt
- Utvikling av tjenesteytende virksomhet og ledermessige konsekvenser
- Om styringsformer i organisasjoner og bakgrunnsfaktorer for mellommenneskelig samhandling
- Menneskesyn og ledelse i idé-historisk perspektiv

Pensum

Milkovich, G.T. og Boudreau, J.W.: *Human Resource Management*. Irwin, 1991.
Fløistad, G.: *Kunsten å omgås hverandre, en bok om ledelse*, bedriftskultur og etikk. Gyldendal, 1991.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger, feltundersøkelser, analyse i grupper og student-presentasjoner.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen

Eksamenskode: GRA 2103.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Paul Johnsen

GRA 2132

Beslutningsatferd

Decision Behaviour

Mål med kurset

Gjøre studentene bedre i stand til å delta i, forbedre og påvirke beslutningstaking i organisasjoner ved å få økt innsikt i atferdsmessige aspekt ved problemløsnings- og beslutningsprosesser.

Tematisk oversikt

- Normative og deskriptive modeller av beslutningstaking
- Beslutninger på individnivå og organisasjonsnivå
- Rasjonalitet
- Feilkilder og begrensninger i menneskelig vurdering
- Persepsjon og fortolkning av omgivelser
- Gruppe- og kommunikasjonspsykologi
- Teknikker for forbedret beslutningstaking

Pensum

Hogarth, R.: *Judgement and Choice: The Psychology of Decision*. Wiley, 1987
Arikkelsamling

Anbefalt tilleggslitteratur

Moxnes, P.: *Hverdagens angst i individ, gruppe og organisasjon Et organisasjonspsykologisk perspektiv*. Oslo, Paul Moxnes Forlag, 1989.

Dataverktøy

Det er aktuelt å benytte dataverktøy i forbindelse med demonstrasjon av modeller av beslutningstaking og teknikker for å forbedre beslutningstaking. Aktuelle dataverktøy vil anbefales av foreleser i undervisningen.

Gjennomføring

30 timer forelesninger og studentpresentasjoner basert på artikler og casearbeid.

Eksamen

Fagoppgave med muntlig presentasjon

Eksamenskode: GRA 2132.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Linda Lai

Markedsføring

Samlet oversikt

SØ 2. avd.

Tilbud vinterterminen 1993

GRA 4103	GRA 4130	GRA 4131
PRODUKTSTRATEGI OG LEDELSE	MARKEDSFØRING PÅ BEDRIFTSMARKEDET	INTERNASJONAL BEDRIFTSUTVIKING
Timer: 30	Timer: 30	Timer: 30
Dataverktøy: Regneark	Dataverktøy: Nei	Dataverktøy: Nei
Eksamen: Prosjektoppgave + kontrolleksamen	Eksamen: Prosjektoppgave + kontrolleksamen	Eksamen: Prosjektoppgave + kontrolleksamen
Erik Olson	Fred Selnes	Carl-Arthur Solberg

RETNINGSBESKRIVELSE

Markedsføring dreier seg om hvordan bytteforhold utvikles og vedlikeholdes. I faget legges det et ledelsesperspektiv til grunn, dvs. at man konsentrerer seg om den kunnskap som markedsføringsledere bør ha om relevante metoder og atferd for på kunne fylle sin rolle i en moderne bedrift eller organisasjon. Markedsføring er en funksjon som tillegges økende betydning i næringslivet; en betydning som øker med sterkere konkurranse nasjonalt og internasjonalt. I spesialiseringen tar en sikte på å gi studentene både et teoretisk grunnlag og en praktisk innsikt i moderne markedsføring.

Obligatorisk kurs for retningen:

GRA 4101 Markedsanalyse

GRA 4102 Kjøpsadferd

GRA 4103 Produktstrategi og ledelse

Retningsansvarlig:

Carl Arthur Solberg

Institutt for markedsføring og logistikk

Antall plasser i retningen:

60

GRA 4103

Produktstrategi og ledelse

Product Strategy and Management

Mål med kurset

Dette kurset har som mål å gi studentene et avansert rammeverk for å arbeide med produktstrategi og produktledelsesproblemer. Kurset er beslutnings-orientert. Gjennom dette kurset utvikler deltakerne kunnskap om et sett analytiske hjelpemidler knyttet til produkt og produktstrategibeslutninger.

Tematisk oversikt

- Produkt livssyklus
 - Utvikling av nye produkter
 - Diffusjonsprosessen
 - Ledelse av eksisterende produkter
 - Produktutvikling
- Organisatoriske aspekter av produktledelse
 - Intern markedsføring
 - Produktlinje ledelse
 - Produktportefølje
- Markedsorientering
 - Segmentering
 - Posisjonering

Pensum

Urban, G.L. and Star, S. H.: Advanced Marketing Strategy. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall 1991

Diverse artikler og cases.

Dataverktøy

Det er nødvendig å kunne bruke regneark.

Gjennomføring

30 timer forelesning på engelsk

Eksamen

Prosjektoppgave og en kontroll-eksamen.

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrolleksamen evalueres med Bestått/ Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i faget.

Eksamenskode: GRA 4103.01 (prosjektoppgave)
GRA 4103.02 (kontrolleksamen)

Kontinuasjon

Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Kursansvarlig

Erik Olson

Markedsføring på bedriftsvaremarkedet

Business to Business Marketing

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene innsikt i hvilke utfordringer og problemer bedriftene står overfor når de skal markedsføre sine produkter og tjenester til andre bedrifter og organisasjoner. Markedsføring til bedrifter er som regel betydelig mer komplisert enn til forbrukere og stiller svært spesielle krav til markedsstrategi og den mer utøvende markedsføringen. Kurset gir deltakerne en oversikt over de teorier og metoder som for tiden er mest anerkjente både blant praktikere og teoretikere. Gjennom mange eksempler fra Norge og utlandet vil vi gi en praktisk forståelse av fagområdet.

Tematisk oversikt

- Markedsføring på bedriftsmarkedet i perspektiv
- Modeller for kunderelasjoner på bedriftsmarkedet
- Markedsanalyser og prognoser på bedriftsmarkedet
- Oppbygging av overordnet markedsstrategi
- Oppbygging av markedsføringsprogrammer
- Ledelsesutfordringer ved markedsføring på bedriftsmarkedet

Pensum

Webster, F.E.: *Industrial Marketing Strategy*, 3rd, N.Y.: John Wiley & Son, 1991
Diverse artikler utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger og case-diskusjoner. Det stilles krav til studentene om aktiv deltagelse i kurset.

Eksamen

Prosjektoppgave og en kontroll-eksamen.

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrolleksamen evalueres med Bestått/ Ikke bestått Begge eksamener må være bestått for å få karakter i faget.

Eksamenskode: GRA 4130.01 (prosjektoppgave)
GRA 4130.02 (kontrolleksamen)

Kontinuasjon

Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Kursansvarlig

Fred Selnes

GRA 4131

Internasjonal bedriftsutvikling

International Business Development

Mål med kurset

Kurset skal gi en videreføring i sentrale teoretiske og strategiske problemstillinger innen fagområdet internasjonal markedsføring med spesiell vekt på bedriftsutvikling.

Tematisk oversikt

- Internasjonaliseringsteorier
- Globalisering
- Inngangsstrategier i internasjonale markeder
- Cases

Pensum

Solberg, C.A.: *Internasjonal Markedsføring 4 utg.*, Oslo: Tano 1992

Framnes, R., Solberg C.A.: *Artikkelsamling i internasjonal markedsføring og ledelse*, BI, siste utgave.

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning. Det forutsettes aktiv deltakelse fra studentene, både i diskusjoner under forelesningene, samt ved presentasjon av cases og oppgaver.

Eksamen

Casepresentasjoner og en fagoppgave. I tillegg arrangeres en kontrolleksamen som evalueres med Bestått/Ikke bestått.

Alle eksamensoppgaver i faget må være bestått for å få karakter i faget.

Eksamenskode: GRA 4131.01 (casepresentasjoner, 70%)

GRA 4131.02 (fagoppgave, 30%)

GRA 4131.03 (kontrolleksamen, bestått)

Kontinuasjon

Kontinuasjon i fagoppgave og kontrolleksamen hver for seg aksepteres. Casekarakteren består av flere muntlige karakterer og kan bare endres ved å følge kurset på nytt.

Kursansvarlig

Carl Arthur Solberg

Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 1101 Finansiell teori	GRA 1501 Selskapsplan- legging og selskaps- beskatning	GRA 1533 Norske og internasjonale regnskapsregler	GRA 1535 Budsjettering og kontroll
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 1502 Regnskapsteori	GRA 1530 Næringsbe- skatning med avgiftsrett	GRA 1531 Omorganisering av nærings- virksomhet	GRA 1536 Interne styringsdata
Vår		GRA 1532 Internasjonal skatteplanlegging	GRA 1534 Kosernregnskap og foretaksintegrasjon	GRA 1537 Bedriftsmodelling og EDB	

SØ 2. avd.

Tilbud vinterterminen 1993

GRA 1502 REGNSKAPSTEORI Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Christian Langli Arne Dag Sti	GRA 1530 NÆRINGSBESKATNING MED AVGIFTSRETT Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Ole Gjems-Onstad	GRA 1531 OMORGANISERING AV NÆRINGSVIRKSOMHET Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Ole Gjems-Onstad Einar Hoch-Nielsen	GRA 1536 INTERNE STYRINGSDATA Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Trygve Naug
--	---	---	---

RETNINGSBESKRIVELSE

I denne spesialiseringretningen gis studentene anledning til å fordype seg i enkelte av de fagemner som det er særlig viktig at en siviløkonom behersker godt når man skal ha ansvar for regnskaps- og økonomifunksjonen i en bedrift. Spesielt viktig blir det da å forstå regnskapets styrke og svakheter som informasjonsgiver for bedriftsledelsen, investorer, långivere og skatte-myndighetene. Spesialiseringretningens kursportefølje kan også gi studenter som ønsker å ta høyere revisorstudium en solid plattform.

Lovgivningen og regnskapsstandardene regulerer mer inngående det finansregnskap bedriftene presenterer eksternt. Siviløkonomer forventes å kunne "lese" et regnskap og forstå de avveininger som ligger bak. Bedriftsledere med internasjonale ambisjoner må også ha en grunnleggende forståelse for regnskapsregler og - prinsipper i andre land, spesielt EF-området.

For å vurdere hvilke produkter og aktiviteter som lønner seg, innhenter stadig flere bedrifter tilleggsopplysninger til regnskapet. Egne økonomistyrings-systemer bygges ut for å sikre relevant informasjon og foreta evalueringer av økonomistyringstiltak. I praksis er budsjettering det mest sentrale verktøy for økonomistyring.

For bedriften kan skatt være en betydelig kostnad. Innsikt i regelverket og planlegging av bedriftens disposisjoner kan påvirke skattens størrelse og tidsprofil. I hverdagen er det ikke primært jurister, men økonomer som gjennomfører den nødvendige tilpasning til skattereglene. Nettopp kombinasjonen av innsikt i finansregnskap og skatteregler, er det beste utgangspunkt for å beherske de mange økonomisk-tekniske spørsmål som preger skatteplanleggingen. Med en stadig mer detaljert skattelovgivning preget av økonomiske forhold, vil økonomene i fremtiden kunne spille en enda mer sentral rolle på dette området.

Spesialiseringsretningen består av obligatoriske kurs og valgfrie kurs, tilsammen 11 kurs. Studenten må velge minst to av de følgende tre kurs; GRA 1101 Finansiell teori, GRA 1502 Regnskapsteori, GRA 1501 Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning. De valgfrie kurs er delt inn i tre delemner: Finansregnskap, Skatteplanlegging, og Økonomistyring. Det obligatoriske kurset GRA 1101 Finansiell teori, bør tas av dem som vil ta spesialisering innen Økonomistyring. De som vil ta valgfrie kurs innen skatt (bortsett fra Internasjonal skatteplanlegging), anbefales å ha fulgt det obligatoriske kurset Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning. For øvrig kan studenten fritt sette sammen sin kursportefølje med tilsammen fem kurs fra spesialiseringsretningen (hvorav to obligatoriske), eller seks kurs dersom suppleringskurset velges innen retningen.

Retningsansvarlige: *Hans Robert Schwencke, Ole Gjems-Onstad, Arne Dag Sti*
Institutt for økonomi

Antall plasser i retningen: 75

Mål med kurset

Kursets hovedformål er å gi studentene den nødvendige innsikt i regnskapsteori og -regulering til å kunne utarbeide, analysere og tolke virksomhetenes finansregnskaper samt kontrollere at finansregnskaper overholder gjeldende lovregler og regnskapsstandarder.

I kurset inngår tre problemområder, hvor det første er å se finansregnskapet i et samfunnsperspektiv. Behov for regulering og fordeler og ulemper ved forskjellige reguleringsformer (regnskapslover, regnskapsstandarder m.v.) analyseres i forhold til virksomheter, brukere, revisorer og offentlige myndigheter.

Det andre problemområdet tar opp reguleringsformenens oppbygging i form av konseptuelle referanserammer og spesifikke regler for måling (measurement) og offentliggjøring av informasjon (enclosure). Det tredje temaområdet omhandler teorier og alternative regnskapsmodeller, herunder nominelle og inflasjonskorrigerte regnskapsmodeller, cash-flowmodeller m.v. Dessuten gjennomgås de vesentligste periodiserings- og vurderingsprinsipper i forbindelse med enkeltposter i regnskapet.

Tematisk oversikt

- Finansregnskapet rolle i samfunnet
- Finansregnskap og beslutningstaking
- Reguleringsformer
- Modeller for finansregnskapet

Eventuelle endringer av innhold og pensum bekjentgjøres ved kursets start.

Pensum

Karn, Vernon: *Accounting Theory*, Wiley 1990.

Tillegg etter faglærers anvisning.

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Kalkulator

Eksamenskode: GRA 1502.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlige

John Christian Langli

Arne Dag Sti

GRA 1530

Næringsbeskatning m/avgiftsrett

Business Taxation, VAT

Mål med kurset

Kurset er et fordypningskurs i næringsbeskatning og tar for seg de skatteregler som gjelder all næringsvirksomhet på tvers av organisasjonformer. Reglene om ligningsbehandling, klage, etterligging mv. behandles. De grunnleggende vilkår for skattefrihet og skatteplikt gjennomgås også. Avgiftene er blitt en stadig større del av skattebelastningen for næringslivet. På kurset gjennomgås økonomisk viktige spesiallemner om folketrygdavgifter, merverdiavgift/ investerings-avgift og arveavgift.

Tematisk oversikt

- Avskrivningsregler og reinvestering
- Merverdiavgift
- Folketrygdavgift
- Arveavgift
- Ligningslovens hovedregler

Pensum

Brudvik, A.J.: *Skatterett for næringsdrivende*. Siste utg. (1992-utgaven). Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag.

Gjems-Onstad, O.: *Skattelovsamlingen 91/92*. Oslo. Ad Notam Forlag 1992 med ajourføringshefte.

Gjems-Onstad, O. og Hoch-Nielsen, E.: *Skatteretter - Spørsmål og svar*. Oslo. Ad Notam Forlag Fyldendal 1992.

Refsland, T.: *Innføring i merverdiavgiften*. 2. utg. Oslo. Norsk Skattebetalerforening. Siste utgave 1987.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Etter de omfattende lovendringer i forbindelse med Skattereformen 1992 vil en del ny litteratur antagelig foreligge før kurset starter. Det vil derfor bli utarbeidet endelige lister for pensum og anbefalt litteratur før kursstart.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning. Kurset er basert på oppgavegjennomgang. Studentene må forberede seg ved å løse oppgaver til hver undervisningsgang. Kursets temaer krever en betydelig arbeidsinnsats.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt under eksamen.

Eksamenskode: GRA 1530.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinær eksamen i kurset

Kursansvarlig

Ole Gjems-Onstad

Omorganisering av næringsvirksomhet

Legal and Accounting Aspects of Business Reorganizations and Excise Taxes

Mål med kurset

Næringslivet gjennomgår nærmest kontinuerlig omstillinger som har vidtrekkende juridiske implikasjoner, både nasjonalt og internasjonalt. Kurset skal gi en bred oversikt over rettsreglene for omorganisering av næringsvirksomhet, særlig skattemessige og regnskapsrettslige aspekter. Studentene skal få et grunnlag for å vurdere sentrale momenter ved lønnsomheten av alternativer for omorganisering, samt mulige rettslige komplikasjoner. EF-direktivet om omorganisering gjennomgås.

Tematisk oversikt

- Årsaker til omorganisering
- Avtalerettslige og avgiftsmessige spørsmål ved eierskifte
- Verdssettelse av virksomhet
- Fusjon og fisjon
- Salg og kjøp av virksomhet
- Generasjonsskifte
- Konesjonsregler
- Husleiekontrakter ved omorganisering
- Arbeidsavtaler ved omorganisering
- Pensjonsavtaler ved omorganisering

Pensum

Brudvik, A.J.: *Skatterett for næringsdrivende*. Siste utg. (1992-utgaven). Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag.

Gjems-Onstad, O.: *Skattelovsamlingen 91/92*. Oslo: Ad Notam Forlag 1992 med ajourføringshefte.

Skatteretten - Spørsmål og svar. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1992.

Anbefalt tilleggslitteratur

Etter de omfattende lovendringer i forbindelse med Skattereformen 1992 vil en del ny litteratur antagelig foreligge før kurset starter. Det vil derfor bli utarbeidet endelige lister for pensum og anbefalt litteratur før kursstart. En del av stoffet som gjennomgås på kurset, er dekket i stensiler forfattet av foreleserne som deles ut til deltagerne.

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning. Kurset er basert på oppgavegjennomgang. Studentene må forberede seg ved å løse oppgaver til hver undervisningsgang. Kursets temaer krever en betydelig arbeidsinnsats.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt under eksamen.

Eksamenskode: GRA 1531.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlige

Ole Gjems-Onstad, Einar Hoch-Nielsen

Mål med kurset

Kurset tar for seg metoder for kostnadsestimering og resultatanalyse. Grunnlaget er gitt i 1. avdelingskurset Økonomistyring - internregnskap, hvor man benytter enkle metoder for å estimere kostnadsforløpet og foretar en mest mulig korrekt fordeling av kostnadene på kostnadssteder og kostnadsbærere.

I kurset forutsetter man å ha som grunnlag kostnadsdata for flere perioder, f.eks. kostnadsdata fra et månedlig driftsregnskap. Et slikt utgangspunkt leder naturlig til bruk av statistiske metoder i kostnadsestimeringen.

Formålet med kurset vil være å utvikle og benytte metoder med sikte på

1. å komme frem til et mest mulig korrekt estimat for kostnadsforløpet
2. å anvende opplysninger om kostnadsforløpet
 - i kalkyler som grunnlag for optimale beslutninger
 - ved kontroll av kostnadsforbruket i senere perioder

Tematisk oversikt

- Innledning - regnskapssystemets plass i beslutningsprosessen
- Estimering av kostnadsforløp
- Kostnadsdata i beslutningsmodeller
- Kostnadskontroll
- Spesielle emner

Pensum

Hirsch, M.L.: *Advanced Management Accounting*. Boston, Mass.: PWS - Kent Publishing 1988.

Naug, T. og Sti, A.D.: *Økonomistyring - Internregnskap*, kap. 11 og 12, Universitetsforlaget 1991.

Naug, T. og Sti, A.D.: *Økonomistyring - Lønnsombetsberegninger og kontroll 2 utg*, kap. 6 og 7, Universitetsforlaget 1992.

Cooper, R. og Kaplan, R.S.: *The Design of Cost Management Systems*, Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall 1991

Davidson, J. og Trueblood, R.M.: "Accounting for Decision-Making" i *The Accounting Review* 36 (4) 1961: 577-582.

Benston, G.J.: "Multiple Regression Analysis of Cost Behavior" i *The Accounting Review* 41 (4) 1966: 657-672.

Flakke, P.A. og Naug, T.: "Kostnadsbudsjettering - kostnadsestimering og kostnadsprediksjon basert på regresjonsanalyse". (BIs skriftserie. Nr. 2 1978/nr. 1 1979). Bærum: BI Forlag 1979.

Jaedicke, R.K. og Robichek, A.A.: "Cost - Volume - Profit Analysis under Conditions of Uncertainty" i *The Accounting Review* 39 (4) 1964: 917-926.

Johnson, G.L. og Simik II, S.S.: "Multiproduct C-V-P-Analysis under Uncertainty" i *Journal of Accounting Research* 9 (2) 1971: 278-286.

Lerner, E.M. og Rappaport, A.: "Limit DCF in Capital Budgeting" i *Harvard Business Review* 46 (5) 1968: 133-139.

Ferrara, W.L. og Hayya, J.C.: "Towards Probabilistic Profit Budgets" i

Management Accounting 52 (4) 1970: 23-28.

Probst, F.R.: "*Probabilistic Cost Controls: A Behavioral Dimension*" i Accounting Review 46 (1) 1971:113-118.

Goetz, B.E.: "*Transfer Prices An Exercise in Relevancy and Goal Congruence*" i The Accounting Review 42 (3) 1967: 435-440.

Jensen, R.E.: "*A Multiple Regression Model for Cost Control - Assumptions and Limitations*" i The Accounting Review 42 (2) 1967: 265-273.

Dataverktøy

I forbindelse med regresjonsanalyse benyttes MINITAB enten på BIs stormaskin eller på PC. PC-versjonen koster ca. kr. 400.-. Dataverktøy kan ikke benyttes til eksamen men det forutsettes at studentene kan lese resultatene på en datautskrift.

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle skriftlige hjelpemidler og kalkulator er tillatt.

Eksamenskode: GRA 1536.01

Kontinuasjon

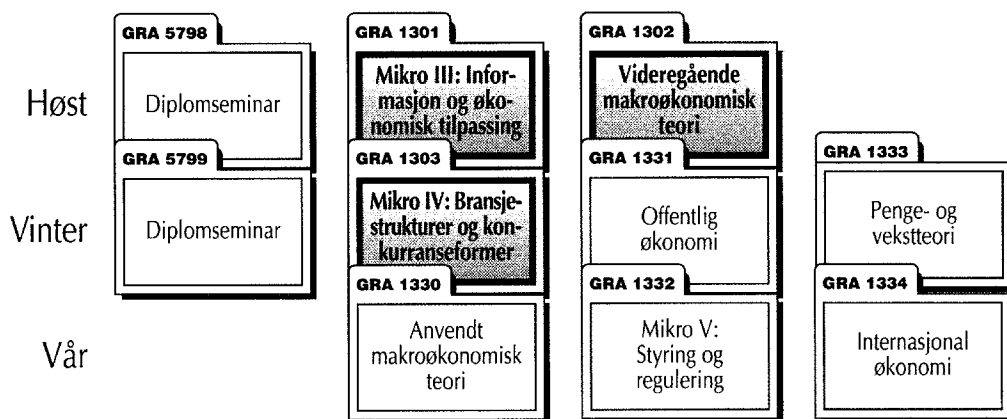
Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Trygve Naug

Samfunnsøkonomi

Samlet oversikt

SØ 2. avd.

Tilbud vinterterminen 1993

GRA 1303 MIKRO IV: BRANSJESTRUKTUR OG KONKURRANSEFORMER Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Jon Vislie	GRA 1331 OFFENTLIG ØKONOMI Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Vidar Christiansen	GRA 1333 PENGE- OG VEKSTTEORI Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Arne Jon Isachsen
--	---	---

RETNINGSBESKRIVELSE

Spesialiseringsretningen i Samfunnsøkonomi bygger på de obligatoriske kursene i samfunnsøkonomi i 1. avdeling. Både mikro- og makroøkonomiske emner vil bli dekket.

Det er ialt åtte kurs som tilbys, hvorav tre er obligatoriske. I den obligatoriske delen er det to mikrokurs GRA 1301 Mikro III: Informasjon og økonomisk tilpassing og GRA 1303 Mikro IV: Bransjestrukturer og konkurranseformer som gir en videreføring i bruk av spillteori og teori for tilpassing under usikkerhet og asymmetrisk informasjon på konkurranseproblemer, i vid forstand, i ulike bransjer. Det siste kurset som er obligatorisk, er GRA 1302 Makro III, som inneholder moderne teorier for konjunktursvingninger og økonomisk vekst.

Formålet med disse obligatoriske kursene er å utvikle en dypere teoretisk forståelse for hvordan aktørers atferd i ulike markeder virker på markedslikevekter og myndighetenes evner og muligheter til å styre og regulere.

Foruten de obligatoriske kursene tilbys det fem valgfrie kurs, hvorav hver student skal velge minst to kurs.

I to av kursene legges det særlig vekt på myndigheters mikrostyring og utforming av skattesystemer, samt den strategiske interaksjonen mellom myndigheter og aktører, det være seg private eller offentlige bedrifter. I Mikro V, som omfatter ulike varianter av prinsippal-agent-teorier, studeres forskjellige måter å regulere bedrifter i tilfellet med asymmetrisk informasjon, mens i Offentlig Økonomi II, er siktemålet å gi en dypere innsikt i hvordan optimale skattesystemer bør utformes, og hvilken rolle den offentlige sektor bør ha i en blandingsøkonomi.

To valgfrie kurs er rene makrokurs. Makro IV er et anvendt makrokurs, der hovedvekten legges på konjunkturovervåking i praksis og hvordan ledere i næringslivet kan gjøre bruk av løpende informasjon fra økonomiske indikato

rer. I Makro V studeres pengenes rolle i forbindelse med rentedannelse, inflasjon, konjunkturer og vekst.

Det siste kurset, Internasjonal Økonomi, gjør bruk av både mikro-og makroteori til å analysere internasjonal handel med varer og tjenester samt bevegelser i det internasjonale valutamarkedet.

Retningsansvarlig: *Vidar Christiansen*
Institutt for økonomi

Antall plasser i retningen: 60

GRA 1303

Mikro IV - Bransje-struktur og konkurranseformer

Microeconomics IV - Industrial Organization

Mål med kurset

Kurset omhandler markedsatferd og markedslikevekter under imperfekt konkurranse ved hjelp av ikke-kooperativ spillteori.

Tematisk oversikt

- Priskonkurranse
- Kvantumskonkurranse
- Dynamiske spill

Pensum

Tirole, J.: *The Theory of Industrial Organization*, MIT PRESS 1988; utvalgte deler i Part 2

Utvalgte artikler

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Det er ingen hjelpemidler ved eksamen.

Eksamenskode: GRA 1303.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Jon Vislie

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på

SØ 2. avd.

GRA 1331

Offentlig økonomi II

Public Economics

Mål med kurset

Kurset er en videreføring av Offentlig økonomi I i 1. avdeling. Det tas sikte på fordypning i moderne samfunnsøkonomisk analyse av skattepolitikk, offentlige overføringsordninger, prissetting og ressursbruk i offentlig sektor i en blandingsøkonomi.

Tematisk oversikt

- Normativ beskatningsteori
- Prissetting i offentlig virksomhet
- Offentlige overføringsordninger
- Offentlig ressursbruk finansiert ved forvridende skatter
- Byråkratisk atferd

Pensum

Atkinson, A.B. and J.E. Stiglitz: *Lectures on Public Economics*, London: McGraw-Hill 1980. Utvalgte deler.

Christiansen, V.: *Artikler om skatteøkonomi*, Sandvika: BI Forlag 1992.

Christiansen, V., K.P. Hagen og A. Sandmo: *The scope for taxation and public expenditure in an open economy*. Handelshøyskolen BI. Working Paper 1992/17.

NOU 1989:14: *Bedrifts- og kapitalbeskatningen - en skisse til reform*. Utvalgte deler.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte emner.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler er tillatt ved eksamen.

Eksamenskode: GRA 1331.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Vidar Christiansen

GRA 1333

Penge- og vekstteori

Money and Growth

Mål med kurset

Kurset gir en innføring i nyere penge- og vekstteori. Det bygger på kurset Videregående makroøkonomisk teori.

Tematisk oversikt

- Penger i en generell likevektsmodell
- Penger, inflasjon og økonomisk vekst
- Valutakursen som økonomisk virkemiddel
- Rentens terminstruktur
- Økonomisk vekst og "kunnskapskapital"
- Stordriftsfordeler og økonomisk vekst
- Om den optimale pengemengden
- Asymmetrisk informasjon og kredittrasjonering

Pensum

Blanchard, O.J. og S. Fischer: *Lectures on Macroeconomics*, Cambridg, Mass.: M.I.T. Press, 1989

Artikler fra Handbook of Monetary Economics, redigert av B.M. Friedman og F.H. Hahn, Amsterdam North-Holland, 1990

Andre artikler

Materiale utlevert i forelesningene

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler er tillatt.

Ekamenskode: GRA 1333.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Arne Jon Isachsen

SØ 2. avd.

Shipping Management

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 4301 Skipsfart I	GRA 5101 International Management
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 4302 Skipsfart II	GRA 5130 International Negotiations
Vår	GRA 5130 International Negotiations	GRA 4303 Skipsfart III	GRA 1334 Internasjonal økonomi

Tilbud vinterterminen 1993

GRA 4302 SKIPSFART 2 Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: Vår -93 ----- Even S. Engelstad	GRA 5130 INTERNATIONAL NEGOTIATIONS Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: Muntlig ----- Brian Groth
--	---

RETNINGSBESKRIVELSE

Spesialiseringen i skipsfart tar sikte på å gi en innføring i skipsfartsøkonomi og -organisasjon. Kursene baserer seg på det som er undervist i den generelle delen av siviløkonomstudiet og tilpasser dette til spesielle forhold innen skipsfart. Undervisningen baserer seg i betydelig grad på ekspertise hentet fra skipsfartsnæringen. I tillegg til rene forelesninger legges det vekt på nær kontakt med fagmiljøet i næringen, såvel i Norge som i London. Retningen har tre obligatoriske fag: Skipsfart 1, Skipsfart 2 og Skipsfart 3.

Studietur

Det arrangeres en studietur til London i vinterterminen. Utgifter til turen dekkes ved at studentene får et tilskudd fra BI i tillegg til at de selv søker om tilskudd fra rederi-næringen. De må også være forberedt på å betale noe selv.

Retningsansvarlig: Even S Engelstad
Institutt for markedsføring og logistikk

Antall plasser i retningen: 20

GRA 4302

Skipsfart 2

Shipping Management 2

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi en dypere innføring i sentrale felter av skipsfart.

Tematisk oversikt

- Sjøforsikring
- Skipsteknikk (tilpasset økonomer)
- Kjøp og salg av skip, kontrahering
- Rederiets organisasjon
- Drift av skip
- Markedsvurdering i shipping, forecasts
- Skipsfartspolitik
- Miljøaspekter relatert til shipping

Pensum

Engelstad, E. S.: *Model for Forecasting of Bulk carrier and Tanker Market*, (Kompendium)

Randers, J.: *Waves and Oil Tankers - Dynamics of the Market for Oil tankers to the year 2000*. Bekkestua: BI 1981 (BI Arbeidsnotat;1981:11)

Norman, V. og Wergeland, T.: *Nortank. A Simulation Model of the Freight Market for Large Tankers*, Bergen 1981. (NHH. Senter for anvendt forskning. Rapport;1981:4)

Ib Eriksen, E. og Norman V.D.: *Ecotank. Modell for analyse av tankmarkedenes virkemåte*. Bergen: NHH 1976.

Eriksen, S.: *Management of Marine Design*. London Butterworths 1989.
Forelesningsnotater (vil bli utdelt).

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning, diskusjoner og øvelser.

Eksamen

Eksamen avvikles i vårterminen sammen med kurset Skipsfart 3.

Kursansvarlig

Even S. Engelstad

SØ 2. avd.

Frittstående suppleringskurs

Samlet oversikt

Høst	GRA 5901 Women and Management	GRA 5907 Asia studier		
Vinter	GRA 5902 Business in American Culture	GRA 5908 Innføring i moderne økonomisk historie	GRA 5910 Le français de la gestion des affaires internationales	GRA 5911 Petroleums-økonomi og -administrasjon
Vår	GRA 5903 Mündliche Verhandlungssprache für Industrie und Handel	GRA 5904 Næringslivsetikk	GRA 5912 Det nye Europa: EF's institusjoner og politikk	

Tilbud vinterminen 1993

GRA 5902 BUSINESS IN AMERICAN CULTURE <i>Timer:</i> 30 <i>Dataverktøy:</i> Nei <i>Eksamen:</i> 3 t. skriftlig ----- Torbjørn Sirevåg	GRA 5908 INNFØRING I MODERNE ØKONOMISK HISTORIE <i>Timer:</i> 30 <i>Dataverktøy:</i> Nei <i>Eksamen:</i> Fagoppgave ----- Even Lange	GRA 5910 LE FRANÇAIS DE LA GESTION DES AFFAIRES INTERNATIONALES <i>Timer:</i> 30 <i>Dataverktøy:</i> Nei <i>Eksamen:</i> Muntlig ----- Terje Selmer	GRA 5911 PETROLEUMSØKONOMI OG -ADMINISTRASJON <i>Timer:</i> 30 <i>Dataverktøy:</i> Nei <i>Eksamen:</i> 3t. skriftlig ----- Øystein Noreng
--	--	---	---

Mål med kurset

Hensikten med kurset er å belyse årsakene til den sentrale stilling som business har i amerikansk tenkemåte og dagligliv og som gir seg utslag i at business ut over en mer vanlig forretningsdimensjon også har en sterk nasjonal dimensjon. Kurset vil på den ene side særlig drøfte amerikansk individualisme og dens negative virkninger på storsamfunnsengasjementet og på den andre side analysere sider av den amerikanske businessideologien med dens sterke vekt på bredt samfunnsengasjement.

Forkunnskaper

Studenter, som vil delta, må enten ha bestått eksamen i engelsk ved Handelshøyskolen BI 1. avdeling, ha tilsvarende eksamen fra andre læresteder eller eventuelt dokumentere tilstrekkelige engelskkunnskaper i intervju med fagansvarlig.

Tematisk oversikt

- Religion og business
- Business som ledd i frigjøringen fra Europa
- Individualisme og samfunnsengasjement i USA
- Politikk og business
- Anti-business og anti-byholdninger
- Business gjennom litteraturen

Pensum

Caplow, Theodore, et.al.: *Middletown Families: Fifty Years of Change and Continuity*. Minneapolis: University of Minnesota Press Paperback 1985.

Cochran, Thomas C.: *Business in American Life. A History*. New York: McGraw-Hill 1974.

Sirevåg, T.: *Beyond Business: A Study in the Cultural Context of American Business*. Kompendium. Sandvika: BI Forlag 1992.

Et utvalg artikler.

Anbefalt tilleggslitteratur

Bellah, R.N. et al: *Habits of the Heart: Individualism and Commitment in American Life*. Oakland, Cal.: University of California Press 1985.

Cawelti, J.G.: *Apostles of the Self-Made Man. Changing Concepts of Success in America*. Paperback. Chicago, Ill.: University of Chicago Press 1988.

Watts, E.S.: *The Businessman in American Literature*. Athens, Ga.: University of Georgia Press 1982.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning. Undervisningen samt gruppearbeid og seminarinnlegg foregår på engelsk og norsk. Det forutsettes aktiv deltakelse fra studentene.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: GRA 5902.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Torbjørn Sirevåg

Innføring i moderne økonomisk historie

Introduction to Modern Economic History

Mål for kurset

Kjennskap til økonomisk historie er en forutsetning for å forstå dagens økonomiske forhold. Kurset gir en innføring i sentrale sider ved den økonomiske utvikling i den vestlige verden de siste 200 år. Det legges vekt på de lange linjer og på å belyse viktige endringsfaser. Sentralt i analysen av vekstprosessen står samspillet mellom samfunnsmessige rammebetingelser og aktørene på bedriftsnivå. Utviklingen av økonomisk tenkning og ideologier trekkes også inn.

Kurset skal styrke evnen til å integrere kunnskap fra ulike områder og gi innsikt i historisk metode.

Tematisk oversikt

- Økonomisk vekst i historisk perspektiv.
- Det industrielle gjennombrudd.
- "Big Business" og moderne bedriftsorganisasjon.
- Depresjon og omstilling: 1880-1930-1980.
- Økonomi som styringsinstrument: bedriftene og staten.
- Økonomisk integrasjon. Markedsdannelsen i Europa.

Pensum

Bergh, T. et al: *Norge fra U-Land til I-land*. Kap. 1,4-7. Oslo: Gyldendal 1983.

Pollard, S. *The Integration of the European Economy since 1815*. London: Allen & Unwin 1981.

Blackford, M.G.. *The Rise of Modern Business in Great Britain, The United States, and Japan*. Chapel Hill, N.C.: The University of North Carolina Press 1988.

Sejersted, F.: *Historisk introduksjon til økonomien*. Ny rev. utgave. Oslo, Cappelen 1985

Evt. utvalg artikler

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler er tillatt.

Eksamenskode: GRA 5908.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Even Lange

GRA 5910

Le français de la gestion des affaires internationales

French for International Management

Mål med kurset

I Europa og i Frankrike er det en stor fordel å kunne fransk. I flere land brukes fransk som administrasjonsspråk. Dette kurset tar sikte på å utvikle studentenes evne til å uttrykke seg muntlig såvel i møter og forhandlinger som i uformelle situasjoner.

Ved kursets slutt skal studentene kunne uttrykke seg mer nyansert og på en tilfredsstillende måte i de ovennevnte situasjoner.

Forkunnskaper

Det forutsettes at studentene har gjennomgått 1. avdelings kurs i fransk eller har tilsvarende kunnskaper. Det vil være en fordel om studentene har valgt ett eller flere internasjonalt rettede kurs.

Tematisk oversikt

- 13 cases

Pensum

Usunier, J.-C.: *Management international* 2ème éd. Paris: Puf 1990.

Anbefalt tilleggslitteratur

Dany, M., Reberioux, A. og de Renty, J.: *Le français des hommes d'affaires*. Paris: Hachette 1975.

Robert: *Micro Robert*. Paris: Robert 1987.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning. Hovedvekten legges på muntlig aktivisering av studentene.

Det kreves at studentene har lest stoffet før de møter frem til undervisningen. Det kreves også regelmessig fremmøte. Undervisningen foregår ved debatt i små grupper og i plenum. Hjemmeoppgaver deles også ut.

Eksamen

Muntlig eksamen.

Case til muntlig eksamen deles ut fire dager før eksamen.

Eksamenskode: GRA 5910.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Terje Selmer

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi studentene en bred innsikt i petroleumsøkonomiske og -administrative problemstillinger. Kurset vil bli delt i tre hoveddeler:

1. Rammebetingelser for petroleumsvirksomheten i Norge
2. Petroleumsvirksomheten og norsk næringsliv
3. Offentlig styring av petroleumssektoren

Tematisk oversikt

- Rammebetingelser for petroleumsvirksomheten i Norge
 - ressursgrunnlaget
 - petroleumssektorens økonomi
 - internasjonale olje- og gassmarkeder
 - prisdannelsen
- Petroleumsvirksomheten og norsk næringsliv
 - direkte og indirekte virkninger av petroleumsvirksomheten
 - offshoremarkedets kjennetegn – markedsstruktur, leveransetyper, aktørgrupper
 - strategier for å oppnå leveranser til oljevirksomheten
- Offentlig styring av oljesektoren
 - styringsmodeller og virkemidler. Ambisjoner for offentlig styring av petroleumssektoren
 - styringsproblemer innen offentlig sektor, herunder statsselskap som styringsredskap og styringsobjekt
 - styringsproblemer i forholdet mellom Norge og flernasjonale selskaper og andre utenlandske aktører

Pensum

Bromley, S.: *American Hegemony and World Oil*. The Pennsylvania State University Press, 1991, ISBN 0-271-00746-X.

Eckhoff, T.: *Statens styringsmuligheter, særlig i ressurs- og miljøspørsmål*. Oslo: Tanum-Norli 1983.

Reve, T. (red.): *Leveranser til oljevirksomheten: strategi og styring*. Oslo: Universitetsforlaget 1983.

Spero, J.E.: *The Politics of International Economic Relations*, Ch. 9. Routledge, 1992, ISBN 0-415-08430-X.

Yergin, D.: *The Prize*. Simon and Schuster Ltd, 1991, ISBN 0-671-50248-4.

Diverse artikkelstoff.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Lommekalkulator, BP Statistical Review.

Eksamenskode: GRA 5911.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øystein Noreng

Diplomseminar

SØ 2. avd.

Diplomseminaret skal være et forum for diskusjon av studentenes diplomarbeider og en form for samlet veiledning og drøfting av tematiske og metodiske problemstillinger. Diplomseminarene vil være et viktig virkemiddel for å føre studentene igjennom i løpet av fire. år studiet. Mer enn noensinne er det viktig at studentene snarest mulig får med seg sitt vitnemål fra skolen etter fire års studier.

Seminarene vil kunne anta en noe forskjellig form fra retning til retning. Det bør ikke være mer enn 40 studenter med i et seminar, dvs. 15-20 prosjekter til behandling, hvert seminar vil få avsatt 30 timer pr. termin. I retninger med mer enn 40 studenter, må seminaret doubleres. I grupper på under 40 studenter kan timetallet for seminaret reduseres tilsvarende.

Fordi seminaret skal være en hjelp for studentene til systematisk arbeid, skriving og rapportering, er det gjort obligatorisk. Både rapportering vedørende eget prosjekt og deltagelse i diskusjon om andres prosjekter kreves. Seminaret er satt opp over to terminer for at det skal bli tid til en grundig gjennomgang av alle prosjekter med belysning både av fagteoretiske og metodiske problemstillinger.

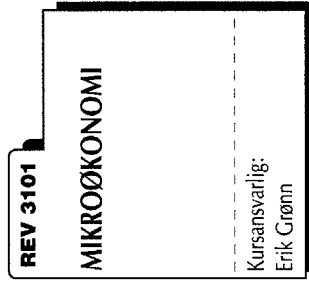
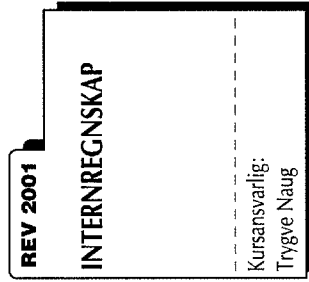
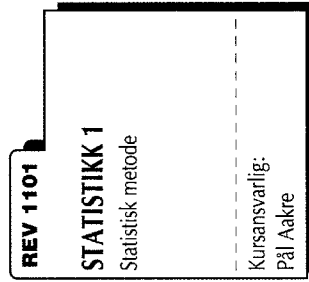
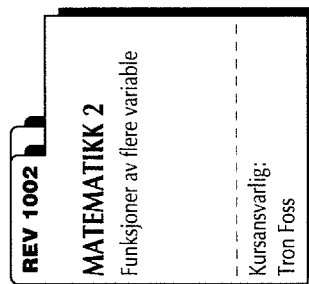
Hovedkomponentene i seminarene er følgende: Tematiske avklaringer og diskusjoner av problemstillinger på faglig teoretisk grunnlag; metodedrøftinger; presentasjon ved studenter og drøfting av diplomprosjekter; systematisert feedback på grunnlag av presentasjonene.

Oversikt vedrørende gjennomføring, utarbeides av den enkelte retningsansvarlige og utleveres ved seminarets begynnelse.

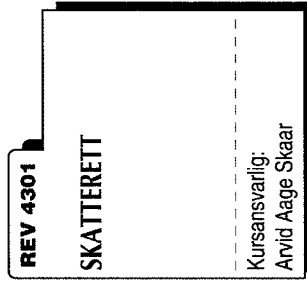
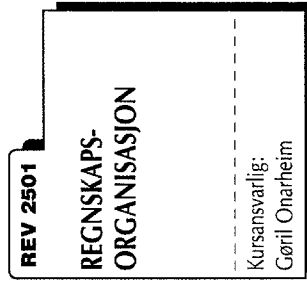
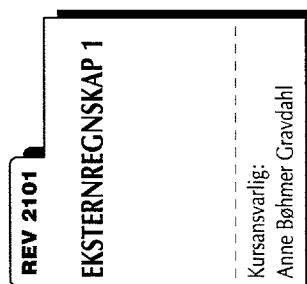
Studieoversikt

Revisorstudiet • Vinterterminen

1. klasse

2. klasse

3. klasse

Følger opplegg etter gammel struktur som beskrevet i Studiehåndboken 1991-92

Faglig ramme

MÅL

Revisorstudiet er en treårig økonomisk-administrativ utdanning som skal gi studentene den nødvendige teoretiske bakgrunn for å utføre en registrert revisors oppgaver av regnskaps- og revisjonsmessig art i den offentlige sektor og i norsk næringsliv. Studiet skal gi innsikt i grunnleggende økonomiske, sosiale, kulturelle og politiske prosesser gjennom fagområder som bedriftsøkonomisk- og samfunnsøkonomisk analyse, jus, informasjonssystemer og offentlig administrasjon. Spesiell fordypning i revisjonsfagene skatterett, rettslære og revisjon.

FAGOVERSIKT

Fagområdene i studiet består av ett eller flere emneområder som igjen er inndelt i ett eller flere kurs. (Se neste side for vektning av kurs.)

FAGOMRÅDER	EMNEOMRÅDER	KURS	VT.	
TIMER				
REDSKAPS- OG METODEFAG	*Matematikk	2	2	54
	*Statistikk	2	2	54
REGNSKAP, ØKONOMI- STYRING OG REVISJON	*Internregnskap	2	4	63
	*Eksternregnskap	2	4	81
	*Investering og finansiering	1	2	45
	*Offentlig regnskap	1	2	36
	*Regnskapsinfo.systemer	1	2	36
	*Regnskapsorganisasjon	1	2	36
	*Revisjon av IT-systemer	1	2	36
	*Innføring i revisjon	1	2	36
	*Privat revisjon	2	5	69
	* Offentlig revisjon	2	2	51
	* Generell revisjon	2	5	69
SAMFUNNSØKONOMI	*Mikroøkonomi	1	2	36
	*Makroøkonomi	1	2	36
	*Offentlig økonomi	1	2	36
	*Stats- og kommunal administrasjon	1	4	54
JURIDISKE FAG	*Rettslære	1	6	140
	*Skatterett	2	6	117
SPRÅK	*Engelsk	1	2	48
SEMINAROPPGAVE		—	2	—
	SUM:	28	62	1133

EMNEOMRÅDE

Et emneområde består av ett eller flere nært beslektede kurs innenfor et fagområde. Emneområdet Matematikk består f.eks. av to kurs og emneområdene Mikroøkonomi og Stats- og kommunaladministrasjon av ett kurs hver. I eksamenssammenheng betyr "emneområde" en del av studiet som skal rapporteres med én samlet karakter. I Matematikk med to kurs blir det altså gitt én endelig karakter.

KURS OG VEKTING

Et kurs er minste undervisningsenhet i studiet og gjennomføres over en termin med 10 uker. Timetallet pr. kurs i revisorstudiet vil variere noe. Vekttall vil fortsatt bli benyttet for dette studiet, og ikke poeng som i siviløkonomstudiet. Av oversikten over fremgår det at antall timer pr. vektall varierer. Vekttallene er her uttrykk delvis for kursets omfang og delvis for den relative vekt kurset og emneområdet gis i forholdet til studiet totalt. Revisorstudiet er regulert av en nasjonal rammeplan som Handelshøyskolen BI har liten mulighet til å fravike. Det er derfor vurdert som mest hensiktsmessig å beholde vektall.

Revisorstudiet legges om til terminordning med tre terminer pr. år samtidig med siviløkonomstudiet f.o.m. Høst -92. Selv om det vektmessige forhold mellom fag og emneområder i studiet beholdes som før, har det vært nødvendig å omorganisere studiet m.h.t. til tidspunkt og rekkefølge for en del kurs og emner. For studieåret 1992/93 vil dette få konsekvenser for 2. klasse, som vil få en noe annen plan enn den som er beskrevet på omslagets innside bak i denne katalogen. Dette blir kommentert nærmere under avsnittet for 2. klasse i det følgende. Revisorstudiets 3. klasse vil i 1992/93 følge studieplanen som gjaldt etter semesterordningen, slik den er beskrevet i Studiehåndbok 1991/92.

EKSAMENSPERIODER

I forhold til tidligere kommer eksamensperiodene i det nye terminsystemet meget snart etter at ordinær undervisning er avsluttet.

Eksamensperiode Vinter -93: 15.-20. mars

Eksamensperiode Vår -93: 14.-22. juni

KONTINUASJONER

Kontinuasjoner arrangeres normalt i neste ordinære eksamensperiode for angjeldende eksamen, som i praksis betyr en gang pr.år.

Kontinuasjonsavgift betales med kr. 315,- pr. vektall, begrenset oppad til kr. 945,- (tre vektall eller mer).

TERMINPRØVER

I tillegg til avsluttende eksamener kan det bli aktuelt å gi terminprøver ved slutten av en termin i kurs som ikke har eksamen. Disse prøvene blir gitt i klasesammenheng og skal være en test på progresjon og kunnskapsinnlæring for studentene og en veiledning for kursansvarlige.

Kapittel 5 Undervisning

Revisorstudiet

1. klasse

Gjennomføring vinterterminen 1993

REV 1002 MATEMATIKK 2 <i>Timer:</i> 27 <i>Dataverktøy:</i> Matgraf <i>Terminprøve:</i> Nei <i>Eksamen:</i> 5t. skriftlig ----- Tron Foss	REV 1101 STATISTIKK 1 <i>Timer:</i> 27 <i>Dataverktøy:</i> MINITAB <i>Terminprøve:</i> Nei <i>Eksamen:</i> Vår -93 ----- Pål Aakre	REV 2001 INTERNREGNSKAP 1 <i>Timer:</i> 36 <i>Dataverktøy:</i> Nei <i>Terminprøve:</i> Nei <i>Eksamen:</i> Vår -93 ----- Trygve Naug	REV 3101 MIKROØKONOMI <i>Timer:</i> 36 <i>Dataverktøy:</i> Nei <i>Terminprøve:</i> Nei <i>Eksamen:</i> 5 t. skriftlig ----- Erik Grønn
---	---	---	---

Revisor

EKSAMEN

DATAVERKTØY

TERMINPRØVER

To kurs

To kurs

Ingen

MATEMATIKK

Økonomi som vitenskap baserer seg i betydelig grad på matematikk. Matematiske modeller står sentralt i fag som bedriftsøkonomi, samfunnsøkonomi, finans, statistikk, metode o.a.. Et godt grunnlag i matematikk er en forutsetning for å få innsikt i sentrale økonomiske problemstillinger og for å lese moderne økonomisk litteratur.

Emneansvarlig: Tron Foss
Institutt for økonomi

REV 1002

Matematikk 2

Funksjoner av flere variabler, integrasjon og summer

Mål med kurset

Se emneområde

Tematisk oversikt

- Sydsæter: Kapittel 7: Funksjoner av flere variable 7.1-7.5, 7.7
- Kapittel 8: Implisitt gitte funksjoner 8.1
- Kapittel 9: Maksimums- og minimumsproblemer for funksjoner av flere variable 9.1-9.7
- Kapittel 10: Integrasjon 10.1-10.4
- Appendiks B: Summer B2-B3
- Kapittel 11: Taylors formel. Rekke 11.5

Pensum

Sydsæter, K. : *Matematisk analyse*. Bind I, 5. utgave. Oslo: Universitetsforlaget 1991

Bjørnstad, H. & Evensmo, J. & Foss, T.: *Kompendium*

Oppgavesamling med løsningsforslag i matematikk for revisorstudiet. Sandvika: Handelshøyskolen BI, 1992.

Dataverktøy

Matgraf brukes som demonstrasjonsverktøy.

Gjennomføring

27 timer forelesninger

Studentassistert undervisning

Det gis studentassistert undervisning i dette kurset.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen for hele emneområdet.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt

Eksamenskode: REV 1000.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinær eksamen i emneområdet

Kursansvarlig

Tron Foss

STATISTIKK

Emneområdet Statistikk skal gi et grunnlag for å forstå og modellere usikkerhet i økonomisk administrative modeller. Hensikten er å lære et analyseverktøy rettet mot å ta beslutninger under usikkerhet. I statistisk terminologi leder dette til konsentrasjon om følgende delmål:

- Å oppnå forståelse av sentrale begreper som sannsynlighet, uavhengighet og tilfeldig variasjon
- Øvelse i bruk av statistisk inferens slik at studenten kan utføre enklere statistiske analyser
- Oppøve evnen til å identifisere statistiske aspekter i konkrete problemstillinger

Emneansvarlig: Fred Wenstøp
Institutt for økonomi

REV 1101

Statistikk 1

Statistisk metode

Mål med kurset

Kurset skal gi en innføring i sannsynlighetsregning og i statistisk inferens basert på ikke-parametriske metoder. Bruk av dataverktøy er integrert og obligatorisk.

Tematisk oversikt

- Innføring i dataverktøy
- Del 1 Metode
- Beskrivelse av en stikkprøve
- Å generalisere fra stikkprøver
- Statistisk metode
- Håndtering av store stikkprøver
- Sannsynlighetsregning
- Hypoteseprøving
- Sammenlikning av to medianer
- Del 2 Inferens: Gjennomsnitt og andeler
- Gjennomsnitt og andeler
- Normalfordelingen

Pensum

Wenstøp, F.: *Statistikk og dataanalyse*. 3. utg. Oslo: Tano 1991

Anbefalt tilleggs litteratur

Wenstøp, F.: *Statistikk og Dataanalyse*, Arbeidshefte med programvare. 3. utg. Oslo: Tano 1991.

Eksamensoppgavesamling

Dataverktøy

Statark: Integrert i litteraturen

MINITAB Reference Manual. University Park, Penn.: The Pennsylvania State University, Statistics Department eller manual for tilsvarende programpakke.

MINITAB MINI-MANUAL, MINITAB Statistical Software, MINITAB INC. 1992

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Eksamen

Ikke egen eksamen i dette kurset. Felles eksamen for Statistikkursene etter at begge kurs er gjennomført i vårterminen.

Kursansvarlig

Pål Aakre

INTERNREGNSKAP

I Bedriftsøkonomi - Internregnskap er målet å utvikle økonomiske styringssystemer for en bedrift med hovedvekt på styring av driftsinntekter, driftskostnader og betalingsmidler. Med utgangspunkt i kostnads- og inntektsregning, kalkyler og driftsregnskap gjennomgås lønnsomhetsanalyser, resultatberegninger og prissetting. På grunnlag av kalkyler fastsettes normer og standarder som er nødvendige for utarbeidelsen av planer og budsjetter og for gjennomføringen av inntekts- og kostnadskontroll.

Emneansvarlig: Trygve Naug
Institutt for økonomi

REV 2001

Bedriftsøkonomi - Internregnskap 1

Mål med kurset

Bedriftsøkonomi - Internregnskap 1 har som mål å gi en grundig orientering om de viktigste teorier og praktiske former for kalkulasjon og driftsregnskap.

Tematisk oversikt

- Innledning: Bedriftsøkonomien som fagområde
- Kostnadsteori: Kostnadsbegreper og kostnadsforløp
- Lagermodeller: Optimalisering av lager ved innkjøp og ved serieproduksjon
 - Inntektsteori: Etterspørselsfunksjoner. Elastisiteter
 - Bedriftens tilpasning
- Prisfast tilpasning: Kostnader og inntekter - nullpunkt og vinningsoptimum.
- Prisvariabel tilpasning: Monopol. Prisdiskriminering.
- Prisledelse. Praktiske begrensninger i pristeorien.
- Praktiske tillempninger av pristeorien
- Salgsinnsatsanalyser: Optimalisering av salgsinnsats. Avstemming av forskjellige virkemidler
- Beslutninger under usikkerhet
- Kalkulasjon og driftsregnskap: Verdikretsløpet i bedriften. Produktkalkulasjon. Tilvirkningskost og selvkost. Tilvirkningsmerkost og salgsmarkost. Sammenhengen mellom kalkulasjon og driftsregnskap. Driftsregnskapet etter selvkostmetoden og bidragsmetoden. Sammenligning av resultatene
- Normalkalkulasjon. Sammenhengen mellom driftsregnskap og kalkulasjon ved bruk av normalsatser. Analyse av dekningsdifferansene: Forbruksavvik og beskjeftigelsesavvik
- Standardregnskapet. Materialregnskapet. Lønnsregnskapet. Regnskapet for indirekte kostnader. Resultatregnskapet. Avviksanalyse
- Standard kontoplaner
- Sammenheng mellom finansregnskap og driftsregnskap. Monisme og dualisme

Pensum

Boye, K.: *Kostnads- og inntektsanalyse*. 5. utg. Oslo: Tano 1989.

Naug, T. og Sti A.D.: *Økonomistyring - Internregnskap*. Oslo: Universitetsforlaget 1991.

Naug, T. og Sti A.D.: *Økonomistyring - Lønnsomhetsberegninger og kontroll* 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Anbefalt tilleggslitteratur

Naug, T. og Sti A.D.: *Løsningsforslag til Økonomistyring*. Oslo: Universitetsforlaget 1991.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i forelesningene i dette kurset. Regneark kan imidlertid brukes i studentenes arbeid med kalkyle, driftsregnskap og budsjetter.

Gjennomføring

36 timer forelesninger og diskusjoner i klassen.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset. Endelig eksamen i emneområdet vårterminen.

Kursansvarlig

Trygve Naug

Revisor

MIKRO

Emneområdet skal gi en innføring i - og en grunnleggende forståelse av - samfunnsøkonomiske forhold. I de mikroøkonomiske kursene legges det vekt på samspillet mellom aktører (bedrifter og husholdninger), som under ulike former for optimaliserende atferd og ved ulike markedsformer, får bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Det legges vekt på den offentlige sektor, både når det gjelder konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder og dens evne til makroøkonomisk styring, gjennom bl.a. finanspenge- og valuta- og inntektspolitikk.

Emneansvarlig: Vidar Christiansen
Institutt for økonomi

REV 3101

Mikroøkonomi

Mål med kurset

Emneområdet formål er å trene studentene i systematisk analyse av generelle problemer for bedrifter og konsumenter. Gjennom en bedre forståelse av samspillet mellom tilbud og etterspørsel i markedet gis innsikt i hvordan priser og omsatte mengder bestemmes. Studiet av mikroøkonomisk teori skal utvikle evnen til økonomisk analyse og medvirke til å utdype forståelsen av bedriftsøkonomiske fagområder.

Tematisk oversikt

- Tilbud og etterspørsel
- Konsumentteori
- Produksjonsteori
- Fullkommen konkurranse
- Monopol
- Oligopol.

Pensum

Frank, Robert H.: *Microeconomics and Behavior*. N.Y. McGraw Hill 1991. Utvalgte deler.

Anbefalt øvelseshefte: Grønn, E.: *Mikroøkonomi*. Formler og oppgaver. Bedriftsøkonomens Forlag, Oslo 1993.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

36 timer forelesninger

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: REV 3100.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Erik Grønn

2. Klasse

Gjennomføring vinterterminen 1993

REV 2101	
EKSTERNREGNSKAP 1	
Timer:	36
Dataverktøy:	Piccolo
Terminprøve:	Nei
Eksamen:	Vår -93
Anne Bøhmer Gravdahl	

REV 2501	
REGNSKAPS- ORGANISASJON	
Timer:	36
Dataverktøy:	Ja
Terminprøve:	Nei
Eksamen:	Vår -93
Gøril A. Onarheim	

REV 4301	
SKATTERETT	
Timer:	78
Dataverktøy:	Nei
Terminprøve:	Nei
Eksamen:	Vår -93
Arvid Aage Skaar	

Revisor

EKSAMEN
DATAVERKTØY
TERMINPRØVER

Ingen
To kurs
Ingen

EKSTERNREGNSKAP

Emneområdet skal gi studentene en grundig innføring i eksternregnskap. I tillegg dekkes regnskapsanalyse og konsernregnskap. Emneområdet bygger opp til faget privatrettet revisjon.

REV 2101

Eksternregnskap 1

Mål med kurset

Kurset bygger videre på kunnskaper ervervet under forkurs i bokføring, evt. tilsvarende kunnskaper. Studentene skal gis en grundig innføring i avslutning av regnskaper og oppsett av regnskaper med resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. De skal lære å beherske enklere problemstillinger innenfor god regnskapsskikk samt å kunne føre alle normale forretningstransaksjoner. Studentene skal også lære å benytte regnskapsinformasjonene til analyseformål. Videre er innføring i enklere deler av konsernregnskap en del av kurset.

Tematisk oversikt

- Formålet med årsoppgjøret, interessegrupper
- Grunnleggende regnskapsprinsipper
- De enkelte regnskapsposter
- God regnskapsskikk
- Regnskapsanalyse
- Konsernregnskap

Pensum

NSRF: *Revisors Håndbok*, siste utgave, Oslo NSRF

Tellefsen, J.T.: *Årsregnskapet*, 4. utgave. Oslo Universitetsforlaget 1992

Eklund T. og Knutsen K.: *Regnskapsanalyse*, 3. utgave, Oslo Universitetsforlaget 1990
Bettmo, H. & al.: *Konsernregnskap*, 2. utgave, Oslo Ad Notam Gyldendal 1992

Materiale som utdeles på forelesningene ansees også som pensum.

Dataverktøy

Programmet Piccolo kan benyttes til caseløsninger.

Gjennomføring

36 timer forelesninger og oppgavegjennomgang. Oppgaveløsning fra studentenes side er en viktig del av kurset.

Eksamen

Det er ikke eksamen i kurset i vinterterminen.

Samlet eksamen for emneområdet i vårterminen.

Kursansvarlig

Anne Bøhmer Gravdahl

Emneansvarlig Anne Bøhmer
Gravdahl
Institutt for økonomi

ORGANISERING OG REVISJON AV REGNSKAPSSYSTEMER

I en økonomiavdeling må man ta stilling til hvordan bokføringssystemet skal utformes og sikres. Dette betyr å velge hvilke økonomiske hendelser som skal registreres når, hvor, hvordan og av hvem. Man må bestemme hvor lenge transaksjoner skal oppbevares, hvordan de skal lagres, hvordan økonomidata skal presenteres, og hvordan kvaliteten i den økonomiske informasjonen skal holdes på et ønsket nivå.

Emneområdet skal gi studentene en innføring i de formelle krav til regnskapssystemer i henhold til lover og forskrifter samt ulike typer regnskapsorganisasjon og intern kontroll.

REV 2501

Regnskapsorganisasjon

Mål med kurset

Gi en innføring i intern kontroll i bedriftsstyringen generelt og regnskaps/økonomistyringssiden spesielt. Sette dette i sammenheng med lovmessige krav og praktisk anvendelse i konkrete systemer og organisasjoner.

Tematisk oversikt

- Formelle krav til regnskapssystemet, regnskapspliktens omfang, innhold, krav til dokumentasjon m.m.
- Intern kontroll, innføring i kontrollorientert styringsteori
- Regnskapssystemer og organisering av økonomistyringen, moderne systemer for regnskapsføring med ulike forsystemer. Lovmessige krav til regnskapssystemer. Intern kontroll i regnskapsstyringen.
- Case i mindre regnskapssystem og intern kontroll rundt og i bokføringen. Fullstendsighet, nøyaktighet og pålitelighet.

Pensum

Vårdal, P. og Johnsen, A.: *Norsk Regnskapslovgivning*. 4. utg. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag AS 1989. Del I, del II, del III.

Løken, K.: *Kontroll*. 3. utg. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag AS 1991. Kap. 1,2,3,4,5,6 og 7. Appendix.

Watne, D.A. og Turney, P.B.B.: *Auditing EDP Systems*. 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall 1990. Chap. 4, 5 and 9.

Relevante lover og forskrifter.

I tillegg materiale utdelt på forelesningene å anse som pensum

Dataverktøy

Ved løsning av caset vil det bli benyttet pc-baserte systemer

Gjennomføring

36 timer forelesninger og gjennomgang av case. Caset har til hensikt å gi studentene innsikt i hvordan regnskapsføring på PC fungerer, og å sette dem i stand til å vurdere slike systemer i forhold til norsk regnskapslovgivning og internkontrollen i og rundt regnskapssystemet.

Eksamen

Fagoppgave som er felles for Regnskapsorganisasjon og Revisjon av IT-systemer i vårterminen. Fagoppgaven vil bli utlevert i begynnelsen av vårterminen, og kan løses individuelt eller i grupper på inntil tre studenter.

Kursansvarlig

Gøril E. Onarheim

SKATTERETT

Emneområdet skal gi detaljerte kunnskaper i person- og bedriftsbeskatningssystemet, samt en god innsikt i merverdi- og investeringsavgiftssystemet og arveavgiftsreglene. Dessuten skal kurset gi en oversikt over petroleumskattestemmet, skattebetalingsordningen og internasjonal skatterett. Emneområdet skal føre frem til Revisoreksamen i skatterett, og gi grunnlag for å arbeide som skatterådgivere for personer, næringsdrivende og aksjeselskaper.

Emneansvarlig:
Arvid Aage Skaar

REV 4301

Skatterett

Mål for kurset

Se for emneområdet.

Tematisk oversikt

- Innføring i skattesystemet
- Personbeskatningen (gjennomgang av selvangivelsen)
- Gjennomgang av bedriftens skatteregnskap
- Skattlegging av aksjeselskaper og aksjonærer
- Skattlegging av ansvarlige selskaper og kommandittselskaper
- Arveavgift
- Skattebetalingsordningen

Pensum

Magnus, P. og Nilsen, S.T.: *Nøkkelen til årets selvangivelse*, siste utgave. Oslo: Norsk Skattebetalerforening

Skaar, A.Aa.: *Skatterett etter skattereformen 2* utg., Oslo: AdNotam Gyldendal 1992.

Gjems-Onstad, O.: *Lærehefte i merverdiavgift* 3. utg., Oslo: Dyade forlag 1991.

Brudvik, A., *Skatterett for næringsdrivende*, Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag (siste utgave)

Refsland, T.: *Praktisk merverdiavgift og investeringsavgift*, Oslo: Norsk Skattebetalerforening (1992)

Oppslagsverk:

Gjems-Onstad, O. (red.): *Skattelovsamlingen 1992-93*, Oslo: AdNotam Gyldendal.

Det tas forbehold om endringer/og eller tillegg til pensum. Informasjon vil bli gitt ved studiestart.

Studentene anbefales dessuten å benytte LigningsABC, siste utgave, som oppslagsverk under studiet.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

78 timer forelesninger

Eksamen

Revisoreksamen i skatterett, skriftlig over seks timer i siste halvdel av vårterminen

Kursansvarlig

Arvid Aage Skaar

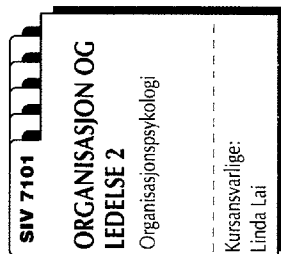
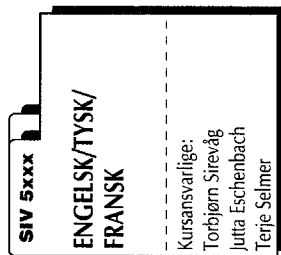
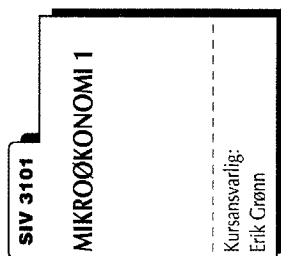
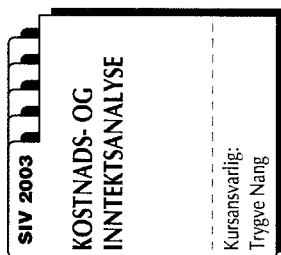
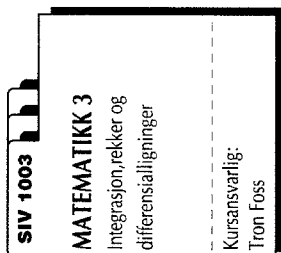
Vårterminen 1993

SØ 1. avd.

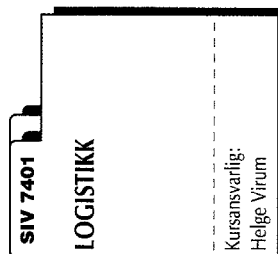
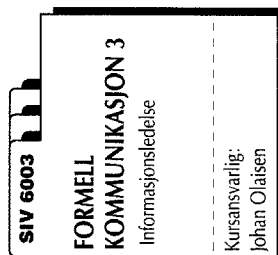
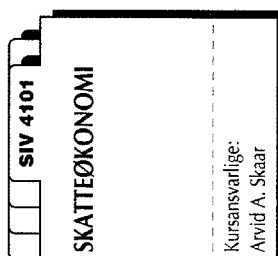
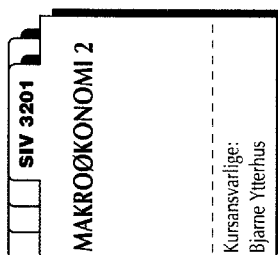
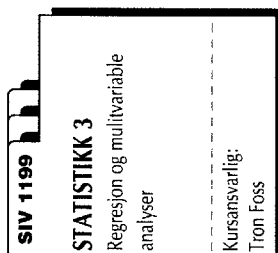
Studieoversikt

Siviløkonomstudiet 1. avdeling • Vårterminen

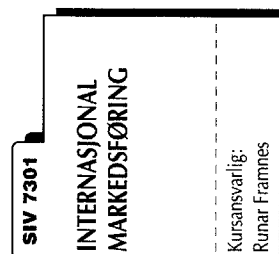
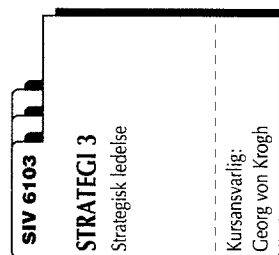
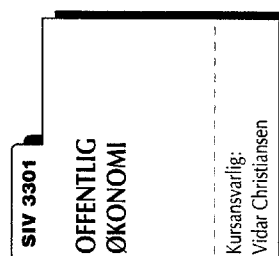
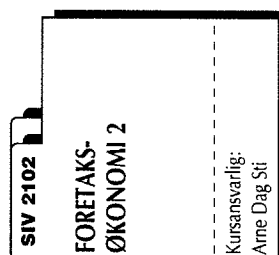
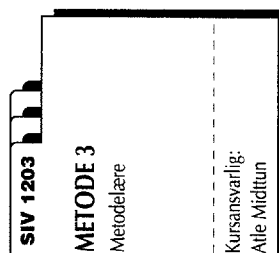
1. klasse

2. klasse

3. klasse

SØ 1. avd.

Kapittel 6

Undervisning Vår-93

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

1. klasse

Gjennomføring vårterminen 1993

SIV 1003 MATEMATIKK 3 Integrasjon, rekker og differensialligninger Timer: 27 Studentassistert: Ja Dataverktøy: Matgraf Terminprøve: Nei Eksamen: 5t. skriftlig ----- Tron Foss	SIV 2003 KOSTNADS- OG INNTEKTSANALYSE Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Regneark Terminprøve: Nei Eksamen: Vinter -94 ----- Trygve Naug	SIV 3101 MIKROØKONOMI Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Nei Eksamen: 5t. skriftlig ----- Erik Grønn	SIV 7101 ORGANISASJON OG LEDELSE 2 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Ja Terminprøve: Nei Eksamen: Fagoppgave ----- Linda Lai
SIV 5101 ENGELSK 3 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Ja Eksamen: Vinter-94 ----- Torbjørn Sirevåg	SIV 5303 TYSK 3 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Ja Eksamen: Vinter-94 ----- Jutta Eschenbach	SIV 5503 FRANSK 3 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Ja Eksamen: Vinter-94 ----- Terje Selmer	SIV 2200 PROSJEKTOPPGAVE 1 Regnskap Eksamen: Prosjekt ----- Jan Terje Tellefsen Arne Dag Sti

EKSAMEN
TERMINPRØVER
STUDENTASSISTERT

Tre kurs + prosjektoppgave
Ett kurs (språk)
Ett kurs

MATEMATIKK

Økonomi er en vitenskap som i stor grad baserer seg på matematikk. Matematiske modeller står sentralt i fag som bedriftsøkonomi, samfunnsøkonomi, finans, statistikk, metode o.a.. Et godt grunnlag i matematikk er en forutsetning for å få innsikt i sentrale økonomiske problemstillinger og for å lese moderne økonomisk litteratur.

SIV 1003

Matematikk 3

Integrasjon, rekker og differensialligninger

Mål med kurset

Se Emneområdet

Tematisk oversikt

Sydsæter: Kapittel 10: Integrasjon 10.1-10.7

Kompendium: Integraler (Delbrøk oppspaltning)

Sydsæter: Appendiks B: Summer B2-B3

Sydsæter: Kapittel 11: Taylors formel. Rekker 11.2-11.3, 11.5

Kompendium: Sannsynlighetsfordelinger Differensialligninger

Pensum

Sydsæther, K.: *Matematisk analyse*. Bind 1, 5. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1991

Bjørnstad, H.: *Matematikk utvalgte emner og oppgaver for siviløkonom-studiet*. Kompendium. Sandvika: Handelshøyskolen BI 1992

Dataverktøy

Matgraf brukes som demonstrasjonsverktøy.

Gjennomføring

27 forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Studentassistert undervisning

Det gis studentassistert undervisning i dette kurset.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen etter vårterminen for hele emneområdet.

Hjelpemidler : Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: SIV 1000.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet.

Kursansvarlig

Tron Foss

ØKONOMISTYRING

Emneområdet omfatter flere regnskapsfag. Årsregnskapet, internregnskapet og budsjettering er de sentrale emner. Emneområdet har som hovedmål å gi en grundig innføring i praktisk norsk regnskapsvesen og sette studentene i stand til å beherske de sentrale temaer knyttet til økonomisk rapportering rettet mot bedriftsinterne såvel som bedriftseksterne informasjons-mottakere. Studentene skal få et helhetlig begreps-fundament og en kritisk forståelse for de forutsetninger norsk regnskapsavleggelse bygger på, samt en innføring i grunnleggende regnskaps-teori. Studentene skal settes i stand til å spesifisere systemoppbygging og gjennomføre rapportering og analyse av økonomidata rettet mot eksterne brukere. Videre skal studentene med utgangspunkt i kalkyler og driftsregnskap kunne fastsette normer og standarder som er nødvendige for å utarbeide planer og budsjetter og gjennomføre inntekts- og kostnadsanalyser.

Emneansvarlig Arne Dag Sti
Institutt for økonomi

SIV 2003**Kostnads- og inntektsanalyse****Mål med kurset**

Kurset skal gi fortrolighet med sentrale bedriftsøkonomiske begreper som brukes i analyser av bedriftens kostnader og inntekter og gi trening i bruken av de vanligste analyseteknikker i regnskap og bedriftsøkonomi.

Tematisk oversikt

- Kostnad-resultat-volumanalyse (nullpunktsanalyse)
- Analyse av produktvalg
- Resultatanalyse
- Inntekts- og kostnadskontroll
- Internregnskap og kontroll i varehandel og servicevirksomhet
- Grunnleggende prissettingsproblemer
- Strømningsanalyse (finansierings- og kontantstrømsanalyse)
- Regnskapsmessige nøkkeltall

Pensum

Naug T. og A. D.Sti: *Økonomistyring Lønnsombetsberegninger og kontroll* 2 utg., Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Naug, T. og A.D. Sti: *Løsningsforslag til økonomistyring/ Lønnsombets-beregninger og kontroll*.

Johnson, H.T., Kaplan R.S.: *Relevance Lost: The Rise and Fall of Management Accounting*. Boston, Mass.: HBS Press. 1988.

Tellefsen, J.T.: *Årsregnskapet* 4. utg. Oslo: Universitetsforlaget. 1992. Del 4.

Dataverktøy

Det forutsettes at studentene bruker et regneark til å gjennomføre analyser og beregninger.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og øvinger

Eksamen

Felles Case og kontrolleksamen med de andre økonomistyringskursene, vinterterminen, 2. klasse.

Kursansvarlig

Trygve Naug

SIV 3101

Mikroøkonomi 1

MIKROØKONOMI I

Emneområdet skal gi en innføring i - og en grunnleggende forståelse av - samfunnsøkonomiske forhold. I de mikroøkonomiske kursene legges det vekt på samspillet mellom aktører (bedrifter og husholdninger), som under ulike former for optimaliserende atferd og ved ulike markedsformer, får bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Det legges vekt på den offentlige sektor, både når det gjelder konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder og dens evne til makroøkonomisk styring, gjennom bl.a. finanspenge- og valuta- og inntektspolitikk.

Mål med kurset

Kursets mål er å trene studentene i systematisk analyse av generelle problemer for bedrifter og konsumenter. Gjennom en bedre forståelse av samspillet mellom tilbud og etterspørsel i markedet gis innsikt i hvordan priser og omsatte mengder bestemmes. Studiet av mikroøkonomisk teori skal utvikle evnen til økonomisk analyse og medvirke til å utdype forståelsen av bedriftsøkonomiske fagområder.

Tematisk oversikt

- Tilbud og etterspørsel
- Konsumentteori
- Produksjonsteori
- Fullkommen konkurranse
- Monopol
- Oligopol

Pensum

Varian, H.R.: *Intermediate Microeconomics. A Modern Approach*. 2nd Ed. New York, N.Y.: Norton 1990, utvalgte deler.

Anbefalt øvelseshefte: Grønn, E.: *Mikroøkonomi. Formler og oppgaver*. Bedriftsøkonomens Forlag. Oslo. 1993.

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og øvelser.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler.

Eksamenskode: SIV 3100.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Erik Grønn

**ENGLISH FOR
MANAGEMENT II**

I forhold til English for Management I representerer dette emneområdet en spesialisering. Dette skjer dels gjennom en fordypning i anglo-amerikanske områdestudier, dels gjennom en fagoppgave knyttet til område-studiene, og det skjer ved økt vekt på muntlig engelsk. Etter en mer generell innføring i område-studiene skjer undervisningen særlig gjennom spesialiseringsområdene Ethnic Americans og American regionalism og British regionalism og Britain and Europe. Emneområdet omfatter også muntlig engelsk i forretnings-sammenheng og presentasjonsferdighet overfor en forsamling. Dette knyttes til medvirkning i management cases og scenarios.

Emneansvarlig: Torbjørn Sirevåg
Institutt for strategi, historie og
språk

SIV 5101**Engelsk 3****Anglo-American Area Studies****Mål med kurset**

Kurset gir en allmenn innføring i ulike sider ved amerikansk og britisk politikk, samfunnsliv og økonomi med vekt på å forstå prosessene som virker inn på utviklingen. Det gis også noe innsikt i australske og kanadiske forhold. Kurset danner grunnlag for videre fordypning i følgende termin.

Tematisk oversikt

- British and American nationalism
- British and American government
- British and American politics
- The British and American economy & social issues
- British and American education/media
- The Anglophone world

Pensum

Oakland, John: *British Civilization*. 2nd. ed., London, Routledge 1991. Kap. 3,5,6,7,8,9,11,12.

Sirevåg, Torbjørn: *American Patterns*. 2nd. ed., Oslo, Gyldendal 1989. Kap. 3,5,6,7,10,11.

Sirevåg, Torbjørn(red.): Artikkelsamling *Area Studies Cases and Articles, English 3 and 4*. Institutt for strategi, historie og språk, 1993.

Et utvalg artikler.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og gruppeøvelser. Det forutsettes at studentene medvirker aktivt i diskusjonene, ved presentasjoner og gjennom skriftlige innleveringer.

Terminprøver

Det arrangeres terminprøve ved slutten av terminen.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset. Eksamen i emneområdet etter vinterterminen 2. klasse.

Kursansvarlig

Torbjørn Sirevåg

TYSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene både generelle språkferdigheter, spesielle språkferdigheter og kulturforståelse. Med generelle språkferdigheter menes evne til å bruke tysk språk i praktisk kommunikasjon både muntlig og skriftlig. Med spesielle språkferdigheter menes tilsvarende innen økonomisk-administrativt fagspråk. Kulturforståelse defineres som innsikt i tysk-språklige lands historie, politiske modeller, arbeids- og næringsliv samt etterkrigs-tidens litteratur.

Emneansvarlig: Egil Schanke
Institutt for strategi, historie og språk

SIV 5303**Tysk 3****Tysk historie****Mål for kurset**

Kurset skal gi en oversikt over viktige historiske hendelser i tyskspråklige land. Kunnskap om disse er en forutsetning for å kunne forstå det nåværende samfunn og dets dagsaktuelle problemstillinger. Dessuten skal kurset konsolidere de språklige ferdighetene, både muntlig og skriftlig.

Tematisk oversikt

- Tysk historie etter 1918
- Økonomisk geografi
- Språkstrukturer og skriftlig kommunikasjon

Pensum

Høivik H.v.W. og Schanke, E.: *Ausgewählte Themen zur Wirtschafts- und Landeskunde der BRD*. Bærum: BI 1989.

(og tilleggspakken 1992)

Nicolas, G., Sprenger, M., Weermann, W. *Wirtschaft - Auf Deutsch*. München: Klett 1991

Aktuelle tekster, utdelt av kurslederen

Anbefalt tilleggslitteratur

Tatsachen über Deutschland. Siste utg. Gütersloh: Bertelsmann Lexikon Verlag (Gratis eksemplar kan deles ut)

Aktuell '93. *Das Lexikon der Gegenwart*. Dortmund: Harenberg Lexikon Verlag

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger, gruppearbeid og individuelle presentasjoner. Undervisningen baseres hovedsakelig på studentaktiviteter.

Terminprøver

Det arrangeres terminprøve ved slutten av terminen.

Eksamen

Det er ingen eksamen i dette kurset. Eksamen i hele emneområdet ved slutten av vinterterminen 2. klasse.

Kursansvarlig

Jutta Eschenbach

FRANSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene en så sikker muntlig beherskelse av fransk språk at de kan fungere effektivt i dialog med franske samtalepartnere. De skal videre trenes i å gi fremstillinger av økonomiske og mer allmene emner. Dernest skal den skriftlige ferdighet oppøves slik at studentene kan skrive forretnings-brev og resyméer.

Franskstudiet har også som formål å gi studentene forståelse av fransk kultur.

Emneansvarlig: *Terje Selmer*
Institutt for strategi, historie og språk

SIV 5503

Fransk 3

Språk

Mål for kurset

Videreutvikling av kurs 2

Tematisk oversikt

- Praktisk språkbruk III
- Muntlig forretningskommunikasjon III
- Skriftlig forretningskommunikasjon III

Pensum

M.Danilo & O. Challe: *Le français commercial*, Presses pocket, Paris 1985

E. Ronsjø & G.Moen: *Fransk grammatikk* og *Ny arbeidsbok i fransk grammatikk*

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og gruppearbeid. Det stilles krav til egenaktivitet. Skriftlige innleveringer hver uke.

Terminprøve

Kontrollprøve: godkjent minst to av de tre siste innleveringene i terminen.

Eksamen

Ikke egen eksamen i dette kurset. Eksamen i hele emneområdet ved slutten av vinterterminen 2. klasse.

Kursansvarlig

Terje Selmer

**ORGANISASJON OG
LEDELSE**

Målet med emneområdet er å gi studentene oversikt over og innsikt i de vesentlige temaene innen faget og derved forståelse av hvordan organisasjoner fungerer.

Organisasjon og ledelse er et basisområde i enhver økonomisk-administrativ utdanning. Faget gir ikke enkle svar, men setter problemstillinger i perspektiv før løsninger genereres.

Organisasjoner møter vi hver dag gjennom hele livet, som offentlige enheter og private service- eller vareproduserende bedrifter.

Enhver organisert menneskelig aktivitet er opphavet til to fundamentale og motstridende behov: ett behov for å fordele arbeidet mellom flere aktiviteter og personer, og ett behov for å koordinere arbeidsoppgavene.

Samtidig er slike organisasjoner underlagt krav til effektivitet. Hvordan basiselementene arbeidsdeling og samordning håndteres i en organisasjon er av vesentlig betydning for hvor effektivt den kan fungere.

For å oppfylle målet med emneområdet vil det i tillegg til en introduksjon i selve faget gis undervisning i organisasjonspsykologi, organisasjonsdesign og offentlige organisasjoners funksjon og forhold til næringslivets rammebetingelser.

Emneansvarlig: Øivind Revang
Institutt for organisasjon og ledelse

SIV 7101**Organisasjon og ledelse 2****Organisasjonspsykologi****Mål med kurset**

Kurset skal gi grunnleggende innsikt i de organisasjonspsykologiske prosesser som påvirker lederes og andre arbeidstakers atferd og holdninger i organisasjonslivet.

Tematisk oversikt

- Introduksjon
- Individuelle forskjeller: vurdering og utvelgelse
- Holdninger og atferd
- Persepsjon: opplevelsen av medmennesker
- Psykisk helse og stress
- Språk og kommunikasjon
- Makt og påvirkning
- Beslutningstaking i organisasjoner
- Begrensninger i rasjonalitet

Pensum

Arnold, J., Robertson, I.T. og Cooper, C.L.: *Work Psychology: Understanding Human Behavior in the Work Place*. London: Pitman Publishing, 1991.

Artikkelsamling

Anbefalt tilleggslitteratur

Moxnes, P.: *Hverdagens angst i individ, gruppe og organisasjon: Et organisasjonspsykologisk perspektiv*. Forlaget Paul Moxnes, Oslo 1989.

Sharp, D.: *Personlighetstyper*. Forlaget Paul Moxnes, Oslo 1992.

Dataverktøy

Kommunikasjonsnettverket på BIs IBM-stormaskin vil bli benyttet i forbindelse med kurstemaet "Språk og kommunikasjon", samt ved veiledning i forbindelse med fagoppgaven.

Gjennomføring

27 timer forelesning.

Eksamen

Fagoppgave.

Eksamenskode: SIV 7100.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Linda Lai

SIV 2200

Prosjektoppgave 1

Regnskap

Mål

Prosjektarbeidet skal sette studentene i stand til å arbeide med og analysere et større datamateriale innen regnskap.

Pensum

Studentene må selv finne frem til egnet litteratur for den enkelte prosjektoppgave.

Gjennomføring

Prosjektarbeidet skal være et selvstendig arbeid, som kan gjennomføres av grupper inntil tre deltagere.

Dataverktøy

Studentene må gjøre bruk av dataverktøy i løsningen av prosjektarbeidet. Eget programvare kan være regngark, IFPS eller spesielle regnskapsprogram som f.eks. PICCOLO.

Eksamen

Utlevering ca. 1. mars. innlevering 15. september. Det gis ikke utsettelse.

Eksamenskode: SIV 2200.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære gjennomføring av prosjektoppgave.

Kursansvarlig

Jan Terje Tellefsen

Arne Dag Sti

2. Klasse

Gjennomføring vårterminen 1993

SIV 1199 STATISTIKK 3 Regresjon og multivariable analyser Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: MINITAB Terminprøve: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig ----- Tron Foss	SIV 3201 MAKROØKONOMI 2 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig ----- Bjarne Ytterhus	SIV 4101 SKATTEØKONOMI Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Nei Eksamen: 3t. skriftlig ----- Arvid Aa. Skaar
SIV 6003 FORMELL KOMMUNIKASJON 3 Informasjonsledelse Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Nei Eksamen: Fagoppgave ----- Joahn Olaisen	SIV 7401 LOGISTIKK Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Nei Eksamen: 3t. skriftlig ----- Helge Virum	SIV 2202 PROSJEKTOPPGAVE 2 Markedsføring ----- Hans M. Thjømøe

EKSAMEN

TERMINPRØVER

STUDENTASSISTERT

Fem kurs + prosjektoppgave

Ingen

Ingen

STATISTIKK

Emneområdet Statistikk skal gi et grunnlag for å forstå og modellere usikkerhet i økonomisk/ administrative modeller. Hensikten er å lære et analyseverktøy og for bruk til å ta beslutninger under usikkerhet. I statistisk terminologi leder dette til konsentrasjon om følgende delmål:

- Å oppnå forståelse av sentrale begreper som sannsynlighet, uavhengighet og tilfeldig variasjon
- Øvelse i bruk av statistisk inferens slik at studenten kan utføre enklere statistiske analyser
- Oppøve evnen til å identifisere statistiske aspekter i konkrete problemstillinger.

Emneansvarlig *Fred Wenstøp*
Institutt for økonomi

SIV 1199

Statistikk 3

Regresjon og multivariate analyser

Mål med kurset

Å gjøre studentene i stand til å utføre en selvstendig statistisk analyse ved hjelp av multipl regressjon, samt å gi dem en oversikt over multivariate metoder.

Tematisk oversikt*Del 1 Regresjon*

- Ch.1 The Nature of Regression Models (1.2,1.3,1.4,1.7)
- Ch.2 Two-Variable Regression Analysis: Some Basic Ideas (2.2,2.6)
- Ch.3 Two Variable Regression Model: (3.1)
- Ch.6 Extensions of the two-variable Linear Regression Model (6.3)
- Ch.7 Multiple Regression Analysis: The Problem of Estimation (7.1,7.2,7.3,7.4,7.5,7.10)
- Ch.8 Multiple Regression Analysis: The Problem of Inference (8.1,8.3,8.4,8.5,8.7)
- Ch.10 Multicollinearity (10.1,10.2,10.3,10.4,10.5,10.8)
- Ch.11 Heteroscedasticity (11.1,11.2,11.4,11.5,11.6)
- Ch.12 Autocorrelation (12.1,12.2,12.4,12.5,12.6)
- Ch.14 Regression on Dummy Variables (14.1,14.2,14.3,14.11)
- Ch. 15 Regression Dummy Dependent Variable; The LPM, Logit and Probit Models (15.1,15.7,15.8)

Del 2 Multivariate metoder

En orientering om

- Prinsipal komponentanalyse
- Faktoranalyse
- Diskriminantanalyse

Pensum

Gujarati D. N: *Basic Econometrics*. 2nd ed.

McGraw-Hill *International Editions*, 1988.

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Dataverktøy

MINITAB Reference Manual. University Park, Penn.: The Pennsylvania State University, Statistics Department eller manual for tilsvarende programpakke.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: SIV 1199.01

NB!Kurset settes opp spesielt og med separat eksamen for 2.klasse i vårterminen -93. Senere inngår kurset som en del av hele emneområdet .

Statistikk uten separat eksamen.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet.

Kursansvarlig

Tron Foss

SIV 3201

Makroøkonomi 2

EMNEOMRÅDE: SIV 3200

MAKROØKONOMI II

Emneområdet skal gi en innføring i - og en grunnleggende forståelse av - samfunnsøkonomiske forhold. I de mikroøkonomiske kursene legges det vekt på samspillet mellom aktører (bedrifter og husholdninger), som under ulike former for optimaliserende atferd og ved ulike markedsformer, får bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Det legges vekt på den offentlige sektor, både når det gjelder konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder og dens evne til makroøkonomisk styring, gjennom bl.a. finanspenge- og valuta- og inntektspolitikk.

Emneansvarlig Vidar Christiansen
Institutt for økonomi

Mål med kurset

Målet med kurset er å utdype kunnskapene studentene har fra Makro 1, blant annet pengepolitikken innvirkning på realøkonomiske forhold, ulike anbefalinger om økonomisk politikk i en åpen økonomi samt redegjøre for nyere makroøkonomisk teori.

Tematisk oversikt

- IS-LM modellen
- Mundell-Fleming-modellen
- AD-AS-modellen
- Økonomisk politikk i åpne økonomier
- Forventningenes rolle
- Nyere retninger i makroøkonomisk teori

Pensum

Dornbusch, R. og Fischer, S.: *Macroeconomics*. 5th ed. New York, N.Y.: McGraw-Hill 1990.

Anbefalt litteratur

Synnestvedt, T. og Ytterhus, B.: *Artikler og oppgaver i makroøkonomi*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1992.

Isachsen, A.J. (red.): *Ni artikler om penger, kreditt og valuta*. 3. rev. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1991.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

27 forelesninger med noe ekstraoppgaveløsning mot slutten av kurset.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler er tillatt

Eksamenskode: SIV 3200.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursavsvarlig

Bjarne E. Ytterhus

SØ 1. avd.

SKATTEØKONOMI

Emneområdet målet er å gi god innsikt i bedriftsskattesystemet, samt en oversikt over merverdi- og investeringsavgiftsreglene, med vekt på å gi en grunnleggende forståelse for økonomiske virkninger av skatte- og avgiftsregelverket.

Emneansvarlig Arvid Aage Skaar
Institutt for økonomi

SIV 4101

Skatteøkonomi

Mål

Se for emneområdet.

Tematisk oversikt

- Skattearter og skattesatser
- Bedriftens skatteregnskap
- Selskapsbeskatning
- Personinntekt fra selskap (deling)
- Skatteplanlegging
- Merverdi- og investeringsavgift

Pensum

Skaar, A.Aa., *Skatterett etter skattereformen*. 2. utg. Oslo: AdNotam Gyldendal 1992, untatt kapitlene 2 og 14.

Gjems-Onstad, O.: *Lærebeft i merverdiavgift*, 3. utg. Oslo: Dyade Forlag 1991.

Ravnaas, E.: *Skatteøkonomi*, 4 utg. Oslo: Ad Notam, Gyldendal 1992.

Følgende avsnitt er ikke pensum: 8.3.7 og 8.4, 10.2.2, 10.2.3 og 10.3.1, 11.9 og hele kapittel 12. Bokens del I og del II er pensum, men det vil ikke bli gitt eksamensoppgaver som i hovedsak er basert på kapitlene.

Under studiet og i forbindelse med forelesningene anbefales studentene å benytte: Ravnaas, E. og Skaar, A.Aa., *Arbeidsbeft i skatterett og skatteøkonomi*, Oslo: Universitetsforlaget (8. utgave 1992)

Obligatorisk lovsamling: Gjems-Onstad (red.): *Skattelover og sentrale forskrifter etter skattereformen*, Oslo: AdNotam Gyldendal (1992).

Dataverktøy

Bruk av dataverktøy er ikke obligatorisk. Undervisningen er lagt opp slik at alle oppgaver samt eksamenscasen kan løses manuelt. Bruk av dataverktøy anbefales imidlertid i forbindelse med løsning av eksamenscasen. Klassesett tilbys på skolens terminalrom.

Gjennomføring

27 timer forelesninger. Hovedvekten legges på de deler av pensum som erfaringsmessig er vanskeligst. Enkelte deler av pensum må leses på egen hånd.

Studentene skal på selvstendig basis løse et eksamenscase som danner grunnlaget for de fleste av spørsmålene som blir gitt til eksamen.

Eksamen

Tre timers flervalgseksamen.

Eksamenscasen og kandidatens caseløsning må medbringes på eksamen.

Hjelpemidler: Alle skriftlige hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: SIV 4100.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Arvid Aage Skaar.

**FORMELL
KOMMUNIKASJON**

Informasjonsteknologi spiller en økende og avgjørende rolle for virksomhetsutvikling. Emneområdetets mål er å klargjøre hvilken kunnskap linjeledelsen bør ha for å kunne styre utvikling og forvaltning av informasjonssystemer. Det faglige utgangspunkt er et kommunikasjonsyn der man drøfter hvordan informasjonsteknologi kan bidra til at ledere, ansatte, kunder og leverandører kan få tilgang til riktig informasjon til å utføre sine oppgaver.

SIV 6003

Formell kommunikasjon 3

Informasjonsledelse

Mål med kurset

Målet med kurset er å gi en innføring i fagområdet informasjonsledelse med vekt på ledelsesperspektivet, adferdsperspektivet og kvalitetsstyringsperspektivet. Det vil i utstrakt grad bli benyttet eksempler fra virksomhetsutvikling innenfor servicenæringene.

Tematisk oversikt

- Teorifundamentet:
- Informasjonsledelse (ledelsesperspektivet)
- Informasjonssøking (adferdsperspektivet)
- Informasjonskvalitet (kvalitetsstyringsperspektivet)
- Informasjonsledelse i praksis:
- Serviceledelse
- Markedssegmentering
- Intern og ekstern kommunikasjon
- Totalkvalitet og informasjonsledelse
- Kunnskapsbaserte bedrifter
- Internasjonalisering:
- Produktivitet og organisasjonell læring
- Utfordringene sett fra toppledelsen
- Ledelse av intern og ekstern informasjon

Pensum

Earl, M. J.: *Management Strategies for Information Technology*. N.Y. Prentice Hall, 1989.

Olaisen, J.: *Artikkelsamling i Informasjonsledelse*. Oslo: Universitets-forlaget, 1993.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning fordelt over ni ganger á tre timer i. De første to gangene er rene forelesninger. Deretter avsettes det en time hver gang til plenumsveiledning av fagoppgaven. Kurset har dermed 20 timer med forelesninger og 7 timer med veiledning.

Terminprøver

En times kontrollprøve.

Eksamen

Fagoppgave

Hjelpemidler: Ingen til terminprøven

Eksamenskode: SIV 6000.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet.

Kursansvarlig

Johan Olaisen

Emneansvarlig: Tor J Larsen
Institutt for organisasjon og ledelse

LOGISTIKK

Logistikk behandler de fysiske og administrative prosesser som er knyttet til det å anskaffe, håndtere, lagre, transportere og levere ferdigvarer, råvarer og materiell i form av deler og komponenter. Logistikkprosessene går på tvers av de tradisjonelle funksjonsområdene internt i bedriftene og de omfatter både leverandører og kunder. Måten de gjennomføres på har avgjørende virkninger på både konkurranseevne og lønnsomhet. Som fagområde har logistikk gjennomgått en utvikling fra en situasjon der hovedfokus var reduksjon av kostnader på delområder, til helhetsbetraktninger som fremkommer ved integrering internt i bedriftene og gjennom strategiske allianser med leverandører og kunder. En vesentlig årsak til den store interessen som vises for faget, ligger i det faktum at ledende bedrifter i nesten alle bransjer i dag benytter logistikkprosessen som et vesentlig virkemiddel for å vinne konkurransefordeler gjennom bedre kundeservice og kostnadseffektivisering. En annen årsak er miljøproblemer som er knyttet til gjennomføringen av logistikkprosessen. Logistikk er en relativt ny fagdisiplin på universitets/høgskolenivå og faget er under stadig utvikling. Kurset gir logistikkforståelse som kan anvendes i andre fagområder, samtidig som det gir grunnlag for faglig spesialisering i studiets 2. avdeling

Emneansvarlig: Helge Virum

Institutt: Markedsføring og logistikk

SIV 7401

Logistikk

Mål med kurset

Kurset skal gi en grunnleggende innføring i logistikk som en del av bedriftenes virksomhetsområder. Det legges vekt på å belyse logikkens betydning for konkurranseevne og lønnsomhet. Grunnleggende materialstyrings- og planleggingsmetoder blir behandlet som en del av dette.

Tematisk oversikt

- Introduksjon til logistikkbegrepet
- Logistikk som elementer i verdikjeden
- Produksjonsplanlegging
- Materialstyring og planleggingsmetoder
- Samarbeidsformer på logistikkområdet mellom leverandører, produsenter og distributører
- Grunnleggende logistikkteori
- Internasjonal logistikk

Pensum

Persson, G., Virum, H., m.fl.: *Materialadministrasjon for konkurransekraft*, revidert utgave, Oslo: Ad Notam 1992.

Arnold, J.R., *Introduction to Materials Management*, Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall 1991

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

23 timer forelesning. I tillegg gjennomføres casearbeid i grupper med to ganger à to timer.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen. I tillegg skal to casebesvarelser være bestått for å få karakter i faget.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler er tillatt til skriftlig eksamen.

Eksamenskoder: SIV 7400.01 (skriftlig)
SIV 7400.02 (case 1)
SIV 7400.03 (case 2)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet.

Kursansvarlig

Helge Virum

SIV 2202

Prosjektoppgave 2

Markedsføring

Mål med oppgaven

Hensikten med oppgaven er å gi studenten innblikk i å gjennomføre et praktisk prosjektarbeid hvor følgende aktiviteter vektlegges:

- Erfaring med selvstendig problemløsende arbeid
- Øvelse i rapportskriving
- Kunnskap om hensiktsmessig metodisk fremgangsmåte
- Øvelse i å se teori i sammenheng med praksis
- Øvelse i praktisk og hensiktsmessig analyse og tilrettelegging av data vedrørende ulike bedriftsøkonomiske områder.

Forkunnskaper

SIV 7200 Markedsføringsledelse eller tilsvarende.

Pensum

Studentene skal selv finne egnet litteratur.

Dataverktøy

Dataverktøy er obligatorisk. Programpakken MINITAB eller SPSSX anbefales. Andre program kan også være nyttige, f.eks. Mark Up.

Gjennomføring

Prosjektarbeidet skal være et selvstendig arbeid. Hvis det er behov for det, vil det bli gitt inntil ni timer kollektiv veiledning i vårsemesteret 1993.

Eksamen

Utlevering: 15. mars 1993. Innlevering: 15. september 1993.

Eksamenskode: SIV 2202.01

(Spesiell oppgave sommeren -93 for 2. klasse)

Kursansvarlig

Hans M. Thjømøe

SØ 1. avd.

3. Klasse

Gjennomføring vårterminen 1993

SIV 1203 METODE 3 Metodelære Timer: 27 Studentassistert: Ja Dataverktøy: Nei Terminprøve: Nei Eksamen: 5t. skriftlig og fagoppgave ----- Atle Midttun	SIV 2102 FORETAKS- ØKONOMI 2 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Mareq Terminprøve: Nei Eksamen: 3t. skriftlig og fagoppgave ----- Arne Dag Sti	SIV 3301 OFFENTLIG ØKONOMI 1 Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Mareq Terminprøve: Nei Eksamen: 3t. skriftlig ----- Vidar Christiansen	SIV 6103 STRATEGI 3 Strategisk ledelse Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Nei Eksamen: 72t. hjemmeeksamen ----- Georg von Krogh
SIV 7301 INTERNASJONAL MARKEDSFØRING Timer: 27 Studentassistert: Nei Dataverktøy: Nei Terminprøve: Nei Eksamen: Fagoppgave ----- Runar Framnes			

EKSAMEN
TERMINPRØVER
STUDENTASSISTERT

Fem kurs
Ingen
Ett kurs

METODE

Metodeundervisningen gir en innføring i bruk av modeller i økonomisk/administrative problemstillinger. Det tas utgangspunkt i planleggings- og beslutningssituasjoner av kvantitativ natur, der studentene skal bygge matematisk/statistiske modeller av disse, og deretter behandle modellene ved hjelp av dataverktøy. Studentene vil også få innføring i sentrale kvalitative og eksperimentelle tilnærminger. Metodeundervisningen har også som siktemål å gi en innføring i forskningsdesign og hvilke metoder, kvalitative og kvantitative, som må anvendes for å oppnå og begrunne vitenskapelig erkjennelse i økonomisk/administrative problemstillinger.

Emneansvarlig Jan Evensmo
Institutt for økonomi

SIV 1203**Metode 3****Metodelære****Mål med kurset**

Å gi en innføring i forskningsdesign og designvalg i tilknytning til gjennomføring av et eget forskningsarbeid.

Å gi en innføring i kvalitative, kvasieksperimentelle- og komparative metoder.

Tematisk oversikt

- Vitenskapsteori (seks timer)
- Forskningsdesign (ni timer)
- Kvalitative, kvasieksperimentelle- og komparative metoder (12 timer)

Pensum

Simon, J.L.: *Basic Research Methods in Social Science* 3rd ed. New York, Random House 1985 (Utvalgte deler).

Glass, J.C. & Johnson, W.: *Economics: Progression, Stagnation or Degeneration*. New York, Harvester. Wheatsheaf 1989.

Yin, Robert K.: *Case Study Research: Design and Method*, Sage 1989.

Suppleringslitteratur vil bli bekjentgjort i forelesningene.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen og fagoppgave

I endelig karakter for emneområdet inngår også resultatet fra prosjektarbeidet i Metode 2 (vinterterminen).

Fagoppgaven utleveres ved slutten av vårterminen med innlevering 15. september.

Den endelige karakteren for Metode 2 og 3 beregnes slik:

Prosjektoppgave i Metode 2: 25% (vinterterminen)

Fagoppgave i Metode 3 : 25%

Skriftlig eksamen : 50%

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt

Eksamenskode: SIV 1203.02 (skriftlig eksamen)

SIV 1203.03 (fagoppgave)

(NB! Særordning for denne klassen vår -93)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet.

Kursansvarlig

Atle Midttun

ØKONOMISTYRING

Emneområdet omfatter flere regnskapsfag. Årsregnskapet, internregnskapet og budsjettering er de sentrale emner. Emneområdet har som hovedmål å gi en grundig innføring i praktisk norsk regnskapsvesen og sette student-ene i stand til å beherske de sentrale temaer knyttet til økonomisk rapportering rettet mot bedriftsinterne såvel som bedriftseksterne informasjonsmot-takere. Studentene skal få et helhetlig begrepsfundament og en kritisk forståelse for de forutsetninger norsk regnskapsavleggelse bygger på, samt en innføring i grunnleggende regnskaps-teori. Studentene skal settes i stand til å spesifisere systemoppbygging og gjennomføre rapportering og analyse av økonomidata rettet mot eksterne brukere. Videre skal studentene med utgangspunkt i kalkyler og driftsregnskap kunne fastsette normer og standarder som er nødvendige for å utarbeide planer og budsjetter og gjennomføre inntekts- og kostnadsanalyser.

Emneansvarlig Arne Dag Sti
Institutt for økonomi

SIV 2102

Foretaksøkonomi 2

Mål med kurset

Kurset skal gi innsikt i hvordan markedene kan modelleres slik at det blir mulig å foreta presise kvantitative analyser av foretakenes strategiske markedsproblemer og bransjenes konkurransemessige forhold. Kurset vil spesielt ta for seg hvordan ulike typer av konkurrentanalyser og effektivitetsstudier kan gjennomføres i praksis.

Tematisk oversikt

- Videregående økonomisk teori for kostnadsanalyser og markedsanalyser
- Videregående økonometriske emner som anvendes i målingen av markedsreaksjoner
- Videregående oligopol- og kartellteori
- Bransjeanalyser
- Konkurrentanalyser
- Effektivitetsanalyser
- Analyse av strategiske utviklingsmuligheter
- Konsernstyringsproblemer

Pensum

Samme som under *Foretaksøkonomi 1*. I tillegg vil benyttes utdrag av: Shank, J.K. & Govindarjan, V.: *Strategic Cost Analysis*. Homewood, Ill.:IRWIN. 1989.

Artikler etter anvisning fra foreleser om anvendte mikroøkonomiske emner, økonometri og effektivitetsanalyser.

Dataverktøy

I kurset gjøres bruk av dataverktøyet MAREQ for å gjennomføre markedsanalyser. Til eksamen vil det bli krevd fortrolighet med dette verktøyet.

Gjennomføring

27 timer forelesning.

Eksamen

Fagoppgave (1-3 studenter) og tre timers skriftlig eksamen.

Fagoppgavens to temaer vil være å gjennomføre en budsjettanalyse med basis i bedriftsspillet og en bransjeanalyse ved hjelp av dataverktøyet MAREQ.

Eksamenskode: SIV 2100.01 (skriftlig 50%)

SIV 2100.02 (fagoppgave 50%)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet.

Kursansvarlig

Arne Dag Sti

SAMFUNNSØKONOMI

Emneområdet skal gi en innføring i - og en grunnleggende forståelse av - samfunnsøkonomiske forhold. I de mikroøkonomiske kursene legges det vekt på samspillet mellom aktører (bedrifter og husholdninger), som under ulike former for optimaliserende atferd og ved ulike markedsformer, får bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Det legges vekt på den offentlige sektor, både når det gjelder konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder og dens evne til makroøkonomisk styring, gjen-nom bl.a. finanspenge- og valuta- og inntektspolitikk.

SIV 3301

Offentlig økonomi

Mål med kurset

Gi grunnlag for en dypere forståelse av allokeringen av samfunnets ressurser, velferdsmessige konsekvenser av ulike markedsformer og markeds-imperfeksjoner og behovet for offentlige inngrep i en markedsøkonomi, f.eks. ut fra miljøhensyn. En vil også ta opp spørsmål om rettferdighet og inntektsfordeling. En vil gi innsikt i konkrete problemstillinger og metoder, herunder nyttekostnadsanalyse.

Tematisk oversikt

- Velferdsteori
- Fikonkurransemodellens optimalitetssegenskaper
- Markedssvikt
- Offentlige inngrep
- Skatter
- Nyttekostnadsanalyse

Pensum

Utvalgte deler av Atkinson A.B. & Stiglitz J.E.: *Lectures on Public Economics*, London: McGraw-Hill 1980.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning over utvalgte emner.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Sydsæther, K. og Thalberg, B.: *Matematikk formelsamling*

Eksamenskode: SIV 3300.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Vidar Christiansen

STRATEGI

Emneområdet skal gi en bred innføring og en grunnleggende innsikt i fagområdet strategi. Spesiell vekt legges på den strategiske analyse av foretaket og foretakets omgivelser, strategisk beslutningstaking samt strategiske prosesser. Studentene vil gjøres kjent med teknikker, verktøy og datakilder for den strategiske analysen. Videre skal emneområdet gjennom spillet Mark-strat, vise hvorledes resultatene fra en strategisk analyse kan anvendes i strategisk beslutningstaking. Analyse, beslutningstaking og iverksettelse av strategier vil settes i sammenheng under behandlingen av strategiske prosesser. Prosesser knyttet til samarbeidsstrategier og strategisk endring i foretaket vil vektlegges.

Emneansvarlig: *Georg von Krogh*
Institutt for strategi, historie og språk

SIV 6103**Strategi 3****Strategisk ledelse - Fra beslutning til gjennomføring****Mål med kurset**

Gjennom dette kurset vil analyse, beslutningstaking og iverksettelse av strategier settes i sammenheng. Prosesser knyttet til samarbeidsstrategier og strategisk endring i foretaket vil vektlegges.

Tematisk oversikt

- Introduksjon til kurset
- Konsernet i et historisk perspektiv
- Samarbeidsstrategier I: Strategiske allianser
- Samarbeidsstrategier II: Strategiske bedriftsoppkjøp
- Samarbeidsstrategier III: Case i strategiske bedriftsoppkjøp
- Samarbeidsstrategier IV: Case i strategiske bedriftsoppkjøp
- Samarbeidsstrategier V: Strategisk ledelse av service-bedrifter
- Strategiske prosesser I: Fra plan til iverksettelse
- Strategiske prosesser II: Inkrementelle prosesser og evolusjon av strategier
- Strategiske prosesser III: Case i strategiske prosesser

Pensum

Artikkelsamling

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger, casearbeider, innleveringer og gruppepresentasjoner.

Terminprøver

Casearbeid under vårterminen.

Eksamen

72 timers hjemmeeksamen for hele emneområdet. Oppgaven kan skrives av inntil tre studenter.

Eksamenskode: SIV 6100.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet.

Kursansvarlig

Georg von Krogh

INTERNASJONAL MARKEDSFØRING OG LEDELSE

Kurset skal gi en innføring i sentrale arbeidsbetingelser (internasjonalt, nasjonalt og internt) for bedrifter som opererer på internasjonale markeder. Videre vil kurset behandle hvordan norske bedrifter kan utvikle levedyktige internasjonale markedsstrategier.

SIV 7301

Internasjonal markedsføring

Mål med kurset

Kurset skal gi deltakerne en innføring i og forståelse for de viktigste forskjellene mellom å markedsføre varer og tjenester på et hjemmemarked og utenlands. Kurset skal også gi studentene et grunnlag for videre studier av internasjonal markedsføring og ledelse.

Tematisk oversikt

- Rammebetingelser for norsk eksportindustri
- Inngangsstrategier ved internasjonalt markedsengasjement
- Bruk av konkurransemidler i internasjonal markedsføring
- Eksportstart, eksportorganisasjon og eksportplanlegging
- Etablering i utlandet

Pensum

Solberg, C.A., *Internasjonal markedsføring*, 4. utg. Oslo, Tano 1992
Framnes, R. og Solberg, C.A.: *Artikkelsamling i internasjonal markedsføring og ledelse*. Bærum: BI Forlag 1992

Fagoppgaver, case og annet materiale som blir delt ut.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning.

Eksamen

Fagoppgave kan utarbeides i grupper på inntil tre studenter.

Eksamenskode: SIV 7300.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Runar Framnes

Emneansvarlig: Runar Framnes
Institutt for markedsføring og
logistikk

NB!

Obligatorisk kurs,
felles for alle
spesialiserings-
retningene

GRA 5990

Bedrift og samfunn i historisk perspektiv

Business and Society in Historical Perspective

Mål med kurset

Kurset er et avsluttende kurs i siviløkonomstudiet. Målet er å styrke studentenes forståelse av de økonomisk/administrative fags utvikling og betydning samt studentenes bevissthet om egen yrkesrolle. Kurset tar videre sikte på å integrere kunnskap fra ulike økonomisk-administrative fagområder, og sette dette i et historisk perspektiv. Kurset skal også utvikle studentenes evne til å se økonomisk aktivitet i en bredere sammenheng.

Tematisk oversikt

- Hovedtema for kurset er "Siviløkonomene - morgendagens ledere?" Dette spørsmålet vil i løpet av kurset bli belyst gjennom tre innfallsvinkler:
- Økonomifagets utvikling og karakter, hvor en vil vektlegge utdanningens indre forutsetninger for lederrollen.
- Utviklingen av økonomenes samfunnsmessige rolle og moderne forretningskultur, hvor en vil vektlegge økonomenes tidligere erfaringer som bedrifts- og samfunnsledere.
- Aktuelle økonomiske begivenheter i en historisk sammenheng, hvor en vil ta opp sentrale dagsaktuelle temafor å belyse endringene i det samfunn siviløkonomene skal arbeide innenfor.

Pensum

Pollard, S.: *The Integration of European Economy since 1815*, London 1981.

Urvin, D.: *Western Europe since 1945*, London 1989, kap. 14, 21.

Et kompendium av et utvalg nyere artikler (400-500 sider).

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Eksamen

Fagoppgave med tilknytning til et emne fra forelesningene.

Innlevering: ved slutten av terminen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: GRA 5990.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Rolv Petter Amdam

Anvendt organisasjons- og virksomhetsutvikling

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 2301 Strategisk logistikk	GRA 2330 Teknologisk innovasjon og entrepenørskap	GRA 2331 Innkjøps- og materialforsyning
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 2302 Organisasjoner i nettverk	GRA 2332 Transport- og distribusjons-planlegging	GRA 2333 Virksomhetsutvikling og strategiske info.systemer
Vår		GRA 2303 Serviceledelse og kvalitetsstyring	GRA 2334 Ledelses-informasjons-systemer	GRA 2335 Virksomhet uten grenser

Tilbud vårterminen 1993

GRA 2303 SERVICELEDELSE OG KVALITETSSTYRING Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: Fagoppgave Johan Olaisen	GRA 2334 LEDELSES-INFORMASJONSSYSTEMER Timer: 30 Dataverktøy: Ja Eksamen: Fagoppgave Tor J. Larsen	GRA 2335 VIRKSOMHET UTEN GRENSER Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: Fagoppgave Rolf Høyer
---	---	---

RETNINGSBESKRIVELSE

Målet med spesialiseringen er å gi lederen og kunnskapsmedarbeideren innsikt i:

- Hvilke organisasjonsformer 90-årenes konkurransesituasjon fremtvinger når det gjelder kravet til økt produktivitet og større resultatorientering. Sentrale tematiske områder er:
- Dynamikken i utviklings- og integrasjonsprosessene.
- IT og logistikk som verktøy for å skape konkurransekraft.
- Total kvalitetsledelse i alle ledd.
- Integrasjonsprosesser.
- Organisasjonell læring i organisasjoner som lykkes.

Gjennom spesialiseringsretningen skal studentene forstå integrasjonsprosessene og også de kommunikasjonsmessige implikasjonene på individ-, gruppe-, organisasjons- og interorganisatorisk nivå.

Obligatoriske kurs for retningen:

GRA 2301 Strategisk logistikk

GRA 2302 Organisasjoner i nettverk

GRA 2303 Serviceledelse og kvalitetsstyring

Retningsansvarlig: Johan Olaisen
Institutt for organisasjon og ledelse

Antall plasser i retningen: 60

GRA 2303

Serviceledelse og kvalitetsstyring

Service Management and Quality Control

Mål med kurset

Kurset skal gi en oversikt over hva vi vet om serviceledelse og kvalitetsstyring ut i fra forskning og utredninger. Denne oversikten vil vise hvordan faget har utviklet seg fra serviceledelse til kvalitetsstyring til total kvalitetsledelse. Aspekter ved organisasjonsutvikling og forandringsledelse vil dermed være sentralt. Kurset skal videre vise hvordan serviceledelse og kvalitetsstyring blir anvendt i praksis i skandinaviske bedrifter. Kurset skal gi studenten innsikt i hvilke konsept vi har for serviceledelse og innsikt i hvordan vi kan bruke noen av verktøyene for kvalitetsstyring. Sluttmålet er å vise en mer holistisk organisasjonsutvikling der bitene fra logistikkurset, nettverkskurset og dette kurset faller sammen.

Tematisk oversikt

- Sentrale servicekonsepter
- Servicekonsepter i praksis
- Servicekvalitet
- Totalkvalitet
- Informasjonsteknologi og kvalitet (logistikk perspektivet)
- Kvalitetsstyring
- Markedssegmentering
- Intern og ekstern kommunikasjon (nettverksperspektivet)
- Personalideen
- Virksomhetskultur og forandringsledelse
- Serviceledelse i off. versus privat sektor
- Produktivitet og organisasjonell læring

Pensum

Brown, S. et al: *Service Quality*. Lexington, Mast.: Lexington Books, 1991.

Olaisen, J.: *Artikkelsamling i serviceledelse*. Universitetsforlaget, 1993.

Anbefalt tilleggslitteratur

Andersson, L.C. og Olaisen, J.: *Tjenestemarkedsføring*. Universitetsforlaget, 1993.

Grønroos, C.: *Service Management and Marketing*. Lexington Books, 1990.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, gruppearbeid og presentasjon av utvalgte artikler.

Eksamen

Fagoppgave og presentasjoner.

Eksamenkode: GRA 2303.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Johan Olaisen

GRA 2334

Ledelsesinformasjonssystemer

Executive Information Systems

Mål med kurset

Kurset redegjør for lederes kommunikasjons- og beslutningsadferd. På denne bakgrunn belyses hvilken rolle formell kommunikasjon spiller for utføring av ledelsesoppgaver. Lederenes rolle i ny- og videreutvikling av LIS tas opp til debatt.

Tematisk oversikt

- Lederes kommunikasjons- og beslutningsadferd
- Kunnskapsarbeide
- Formell versus uformell kommunikasjon
- LIS
- Ny- og videreutvikling av LIS

Pensum

Burkan, W.C.: *Executive Information Systems: From Proposal Through Implementation*. N.Y. Van Nostrand Reinhold, 1991

Larsen, Tor J. (Red): *Artikkelsamling*. Sandvika. BI-Forlag, 1993.

Dataverktøy

Kurset vil inneholde illustrasjon og enkel bruk av et markedsledende verktøy for LIS. Beslutning om hvilket verktøy som vil bli benyttet er ikke tatt.

Gjennomføring

30 timer totalt for kurset. Kurset gjennomføres i hovedsak som et seminar med studentpresentasjoner over hovedtemaene. Illustrasjon og enkel bruk av LIS inngår som en del av seminaret.

Eksamen

Fagoppgave.

Fagoppgaven består av innlederinnlegg, skriftlige spørsmål, klassesdeltakelse og avsluttende oppgave. Fagoppgaven er en integrert del av seminargjennomføringen.

Eksamenskode: GRA 2334.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Førsteamanuensis Tor J. Larsen

SØ 2. avd.

GRA 2335

Virksomhet uten grenser: Telematikk i næringsliv og forvaltning

Companies Unlimited: Business Telematics

Mål med kurset

Kurset skal gi kunnskap om moderne telekommunikasjonssystemer og deres rolle i næringsliv og forvaltning. Kurset er særlig orientert mot inter-organisatoriske system og hvordan disse åpner for nye forretningsmuligheter, nye organisasjonsformer og ny nasjonal og internasjonal industriell arbeidsdeling.

Tematisk oversikt

- Telekommunikasjonsteknologi, herunder OSI og de viktigste standarder
- EDI - Elektronisk Dokument-Utveksling i teori og praksis
- Interorganisatoriske system og nettverksorganisasjoner belyst gjennom norske case
- Offentlig telekommunikasjonspolitikk

Pensum

Congress of the US, Office of Technology Assessment: *Critical Connections. Communications for the Future* Washington DC: US Government Printing Office, 1990 (1. utdrag).

Gray, P.: *Open Systems A Business Strategy for the 1990s* London: McDraw-Hill, 1991 (1. utdrag).

Keen, P.G.W.: *Shaping the Future. Business Design Through Information Technology*. Boston: Harvard Business School Press, 1991.

Diverse artikler og rapporter som utdeles under kurset.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset består av forelesninger, gruppearbeid og ekskursjoner, totalt 30 timer. Kurset knyttes opp til forskningsaktiviteten ved Avdeling for Informasjons-forskning og vil gjennom fagoppgaven trekke studentene inn i denne.

Eksamen

Fagoppgave med obligatorisk presentasjon.

Eksamenskode: GRA 2335.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære ekamen i kurset.

Kursansvarlig

Rolf Høyer

Finans

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 1101 Finansiell teori	GRA 1131 Finansanalyse	GRA 1134 Multinasjonal finansiell ledelse
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 1102 Anvendt finansiell teori	GRA 1132 Finansielle investeringer	GRA 1133 Finansiell risikostyring
Vår		GRA 1103 Casekurs i finans		

Tilbud vårterminen 1993

GRA 1103	
CASEKURS I FINANS	
Timer:	30
Dataverktøy:	Ja
Eksamen:	skriftlig og muntlig
Øyvind Bøhren	

RETNINGSBESKRIVELSE

Finansfunksjonens rolle er hele tiden i forandring. Ansvarsområdet øker og blir stadig viktigere for foretakets utvikling. Tidligere var rollen begrenset til utarbeidelse av regnskapsrapporter, styring av likvider og tilveiebringelse av midler i riktig tid for utbetalinger. I senere år er finansfunksjonens rolle sterkt utvidet til å omfatte allokering og anskaffelse av kapital. Allokering av kapital bestemmer foretakets størrelse, langsiktige inntjeningssevne, forretningsrisiko og likviditet. Anskaffelse av kapital bestemmer de finansielle forpliktelsene og den finansielle risikoen.

Spesialiseringsretningen i finans beskriver både teorien og dens praktiske implikasjoner. Ledere av finansfunksjonen lærer å håndtere rutinemessige problemer gjennom erfaring. En god leder må også være i stand til å handle rasjonelt når han/hun konfronteres med det uforutsette. Dette krever mer enn enkle beslutningsregler. Det krever forståelse av hvorfor foretak og kapitalmarked reagerer som de gjør. Finansiell teori er med andre ord nødvendig. Teori hjelper til å forstå foretakenes og kapitalmarkedets atferd, gir grunnlag for å stille riktige spørsmål i uforutsette situasjoner og klargjør hva man ikke behøver å bekymre seg om. Derfor vil teori bli benyttet i denne spesialiseringsretningen til å utarbeide fornuftige beslutningsregler for en bedriftsleder. Teoridiskusjonene vil være nært knyttet til praktiske modeller, metoder og analyser. Spesialiseringsretningen i finans er således management-orientert.

I tillegg til et kurstilbud som kvalifiserer for de mange oppgaver i et foretaks økonomi- eller finansfunksjon, gis det i dette spesialiseringstilbudet mulighet til å eksponere seg for spesielle økonomiske problemer knyttet til bedriftens internasjonalisering.

Spesialiseringsretningen er bygget opp omkring et tilbud på syv kurs som alle har 1.5 vektall. Tre av kursene er obligatoriske, GRA 1101 Finansiell teori, GRA 1102 Anvendt finansiell teori og GRA 1103 Casekurs i finans, i hhv.

International Bedriftsledelse

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 5101 International Management	GRA 1130 Internasjonal finans	GRA 2130 Prosjektledelse	GRA 4101 Markedsanalyse
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 5130 International Negotiations			
Vår		GRA 5130 International Negotiations	GRA 1334 Internasjonal økonomi	GRA 1532 Internasjonal skatteplanlegging	

Tilbud vårterminen 1993

GRA 5130 INTERNATIONAL NEGOTIATIONS Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: Muntlig Brian Groth	GRA 1334 INTERNASJONAL ØKONOMI Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3t. skriftlig Arne Jon Isachsen	GRA 1532 INTERNASJONAL SKATTEPLANLEGGING Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: Skriftlig Arvid Aage Skaar
--	---	--

RETNINGSBESKRIVELSE

Norsk næringsliv opplever en stadig sterkere grad av internasjonalisering. Spesialiseringsretningen gir studentene innsikt i de spesielle forhold som råder innenfor internasjonal bedriftsledelse. I motsetning til de andre spesialiseringsretningene, inneholder internasjonal bedriftsledelse kurs fra forskjellige fagområder. Kursene GRA 5151 International Management, GRA 1130 Internasjonal finans og GRA 1334 Internasjonal økonomi er obligatoriske kurs innen retningen.

Denne spesialiseringsretningen er ikke funksjonsorientert i samme grad som de andre. I Internasjonal bedriftsledelse legger man vekt på bredde innenfor flere fagområder i stedet for dybde innenfor ett bestemt fagområde. Hensikten er å belyse de viktigste teorier om internasjonale virksomheter, ta for seg de viktigste elementer i de omgivelser internasjonale selskaper opererer i og diskutere hovedretninger innen internasjonal finans/økonomi/markedsføring/ produksjon (samt R&D) og internasjonal ledelse og strategi.

Retningsansvarlige: Pat Joynt
Institutt for organisasjon og ledelse
Knut Sagmo
Institutt for økonomi

Antall plasser i retningen: 60

International Negotiations

Mål med kurset

Dette kurset tar sikte på å gi studentene en bedre forståelse av de prosesser og mekanismer som gjør seg gjeldende ved internasjonale forhandlinger. Samtidig skjer engelskinnlæring på et relativt høyt plan. Ved avsluttet kurs skal deltakerne kunne fungere effektivt som internasjonale forhandlere.

Forkunnskaper

Siden dette er et muntlig kurs på et avansert nivå, ventes det at deltakerne har gode engelskkunnskaper. Vanligvis betyr dette at det kreves en karakter på 2.7 eller bedre til muntlig eksamen i engelsk fra 1. avdeling.

Studenter som har tatt et annet språk og/eller mener at de har tilstrekkelige kunnskaper i muntlig engelsk, vil kunne opptas dersom de består en intervju-prøve.

Tematisk oversikt

- Hva er internasjonale forhandlinger?
- Forhandlingsteori, en innføring
- Forberedelse til internasjonale forhandlinger
- Forskjellige typer forhandlinger
- Forhandlingsstrategi og taktikk
- Vanlige feil under internasjonale forhandlinger
- Faktorer som påvirker internasjonal kommunikasjon
- Kulturelle aspekter
- Psykologiske aspekter

Pensum

Lewicki, R.J. og Litterer, J.A.: *Negotiation*. Homewood, Ill.: Irwin 1985.

Salacuse, J.W.: *Making Global Deals: Negotiating in the International Marketplace*. Boston, Houghton Mifflin 1991

Tilleggsmateriell og cases som deles ut i klassen.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer undervisning. Et begrenset antall studenter tas opp på kurset for å gi muligheter til å aktivisere deltakerne så mye som mulig. Aktivisering skjer gjennom forberedelser og gjennomføring av simulerte forhandlinger. Det kreves regelmessig fremmøte. Det foreleses på engelsk.

(Ved eventuell overbooking til kurset prioriteres studenter med spesialiseringsretning Internasjonal bedriftsledelse og Shipping Management)

Eksamen

Muntlig eksamen og tre minifagoppgaver

Fagoppgavene, hver på to maskinskrivne sider) og muntlig eksamen teller hver 50% av karakteren. Det gis samlet karakter i kurset.

Eksamen foregår i grupper. Klassen deles i grupper allerede i uke 1 av undervisningen. Studenter som ikke viser seg på kurset den første gangen uten å ha gitt beskjed, kan derfor ikke melde seg opp til eksamen. Eksamen baserer seg hovedsakelig på det som er blitt gjennomgått i timene.

Eksamenkode: GRA 5130.01

Kontinuasjon

Siden eksamen skjer gruppevis, er det ikke anledning for den enkelte student å kontinuere i kurset. Ved en eventuell kontinuasjon må hele gruppen melde seg opp. Selve kontinuasjonseksamen skjer etter nærmere avtale med fagansvarlig.

Kursansvarlig

Brian Groth

Ledelse og effektivitet

Samlet oversikt

Tilbud vårterminen 1993

GRA 2133	
DET OFFENTLIGE OG DET PRIVATE: ET HISTORISK PERSPEKTIV	
Timer:	30
Dataverktøy:	Nei
Eksamen:	3t. skriftlig
Even Lange	
Lars Thue	

RETNINGSBESKRIVELSER

Målet med spesialiseringen i Ledelse og effektivitet er å gi studentene en fordypning i sentrale emner knyttet til ledelse og organisasjon. Generelt analyseres betydningen av organisasjonsutforming og ledelsesprosesser for realisering av organisasjonens overordnede mål. Spesiell vekt legges på teorier og metoder knyttet til bedrifters og offentlige virksomheters effektivitet.

Spesialiseringsretningen formidler spisskompetanse som er relevant for organisasjoner i offentlig såvel som privat sektor. Teori og praksis forenes ved å gi innsikt i kunnskap i forskningsfronten om temaområder med direkte praktisk relevans. Det overordnede siktemålet med kursene er å sette studentene i stand til å tre inn i roller med lederansvar for utvalgte aktivitetsområder.

Obligatoriske kurs for retningen:

GRA 2101 Organisasjon og omgivelser

GRA 2102 Organisasjonspraksis: Et ledelsesperspektiv

GRA 2103 Personalledelse og personalstrategi

Retningsansvarlig:

Linda Lai

Institutt for organisasjon og ledelse

Antall plasser i retningen:

60

GRA 2133

Offentlig og privat sektor: Et historisk perspektiv på organiseringen av samfunnsoppgavene

The Public and Private Sectors - Historical Perspectives on the Provision of Public Goods and Services

Mål med kurset

Kurset skal vise hovedtrekkene i utviklingen av forholdet mellom offentlig og privat sektor de siste 200 år og hvordan ulike ideologier har forholdt seg til denne utviklingen. Historisk materiale vil bli brukt som inntak til å forstå samspill og konflikt mellom aktører innen offentlig og privat sektor. Offentlige ordninger blir drøftet dels som omgivelser og dels som strategielementer for aktørene i privat sektor. Kurset skal også stimulere til refleksjon om hvordan offentlige og private organisasjonsformer kan bidra til løsning av sentrale samfunnsoppgaver.

Tematisk oversikt

- Den merkantilistiske modellen
- Infrastrukturer og offentlig tilrettelegging
- Fra rettsstat til intervensjonsstat
- Økonomiske kriser og offentlig krisepolitikk
- Blandingsøkonomiens fremvekst
- Økonomisk styring og planlegging
- Fra stat til marked?

Pensum

Galambos, L. og Pratt, J.: *The Rise of the Corporate Commonwealth*. New York. Basic Books, 1988.

Hernes, G (red.): *Forhandlingsøkonomi og blandingsadministrasjon*. Bergen. Universitetsforlaget, 1978.

Seip, J. A.: *Det norske system i den økonomiske liberalismens klassiske tid (1850-1870), i Tanke og handling i norsk historie*. Oslo, Gyldendal, 1968

Sejersted, F.: *Demokrati og rettsstat*. Oslo, Universitetsforlaget, 1984.

Østerud, Ø.: *Det planlagte samfunn*. Oslo, Universitetsforlaget, 1984.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen

Eksamenskode: GRA 2133.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

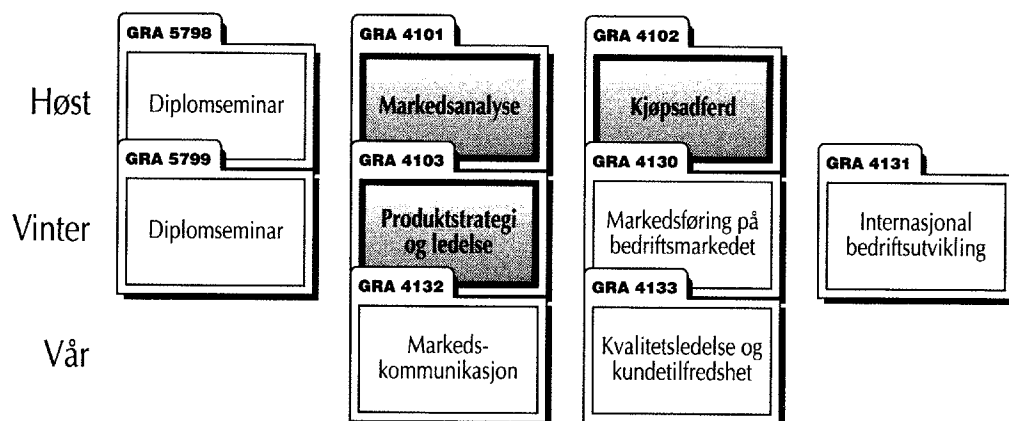
Kursansvarlige

Even Lange

Lars Thue

Markedsføring

Samlet oversikt

Tilbud vårterminen 1993

GRA 4132	GRA 4133
MARKEDS-KOMMUNIKASJON	KVALITETSLEDELSE OG KUNDETILFREDSHET
Timer: 30	Timer: 30
Dataverktøy: Regneark	Dataverktøy: Nei
Eksamen: Prosjektoppgave + kontrolleksamen	Eksamen: Prosjektoppgave + kontrolleksamen
Thorolf Helgesen	Fred Selnes

RETNINGSBESKRIVELSE

Markedsføring dreier seg om hvordan bytteforhold oppstår og vedlikeholdes. I faget legges det et ledelsesperspektiv til grunn, dvs. at man konsentrerer seg om den kunnskap som markedsføringsledere bør ha om relevante metoder og atferd for på kunne fylle sin rolle i en moderne bedrift eller organisasjon. Markedsføring er en funksjon som tillegges økende betydning i næringslivet; en betydning som øker med sterkere konkurranse nasjonalt og internasjonalt. I spesialiseringen tar en sikte på å gi studentene både et teoretisk grunnlag og en praktisk innsikt i moderne markedsføring.

Obligatorisk kurs for retningen:

GRA 4101 Markedsanalyse

GRA 4102 Kjøpsadferd

GRA 4103 Produktstrategi og ledelse

Retningsansvarlig:

Carl Arthur Solberg

Institutt for Markedsføring og logistikk

Antall plasser i retningen:

60

GRA 4132

Markedskommunikasjon

Marketing Communications

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene grunnleggende kjennskap til kommunikasjonsteorier og kommunikasjonsteknikker satt inn i en markedsførings-sammenheng. Det legges stor vekt på analyse av kommunikasjonsbeslutningen og på utviklingen i medie- og reklamemarkedet i Norge og internasjonalt.

Tematisk oversikt

- Markedskommunikasjon som fagområde
- Kommunikasjon i et markedsføringsperspektiv
- Markedskommunikasjon i praksis
- Kommunikasjonsteorier
- Kommunikasjonsbudsjettering
- Kommunikasjonsplanlegging
- Idégrunnlag og utforming
- Måling av kommunikasjonseffekter
- Kommunikasjon på bedriftsvaremarkedet
- Medievalg og mediebruk
- Samfunnsinformasjon og politisk reklame
- Reklamen og samfunnet

Pensum

Helgesen, Th.: *Markedskommunikasjon - prinsipper for effektiv informasjon og påvirkning*, Bedriftsøkonomens Forlag, Oslo 1992

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger og caseøvelser.

Eksamen

Prosjektoppgave og en kontroll-eksamen.

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%.

Kontrolleksamen evalueres med Bestått/ Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i faget.

Eksamenskode: GRA 4132.01 (prosjektoppgave)
GRA 4132.02 (kontrolleksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Kursansvarlig

Thorolf Helgesen

GRA 4133

Kvalitetsledelse og kundetilfredshet

Quality Management and Customer Satisfaction

Mål med kurset

Kvalitet er prioritet nummer en blant bedriftsledere. Målet med kvalitet er å sikre bedriftenes langsiktige inntjening gjennom loyale og fornøyde kunder. Det som er vanskelig, er å vite hvordan! Målet med kurset er å skape forståelse for hvordan bedrifter kan skape kvalitetsprodukter og -tjenester som markedet virkelig setter pris på. I tillegg vil det bli gitt en oversikt over de metoder og teorier som er mest anerkjente. Gjennom en rekke praktiske eksempler vil vi vise hvordan man kan lykkes med dette arbeidet.

Tematisk oversikt

- Kvalitetsledelse i servicebedrifter
- Kundefokus gjennom markedsorientering
- Langsiktige kunderelasjoner
- Analyse av opplevd kvalitet, kundetilfredshet og lojalitet
- Oppbygging av kundelojalitets programmer
- Ledelsesutfordringer ved kvalitetsforbedringer.

Pensum

Grønroos, Chr.: *Service Management and Marketing*, Lexington Mass.: Lexington Books 1990.

Diverse artikler utlevert i forbindelse med forelesningene.

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger og case-diskusjoner. Det stilles krav til studentene om aktiv deltagelse i kurset.

Eksamen

Prosjektoppgave og en kontroll-eksamen.

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrolleksamen evalueres med Bestått/ Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i faget.

Eksamenskode: GRA 4133.01 (prosjektoppgave)
GRA 4133.02 (kontrolleksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

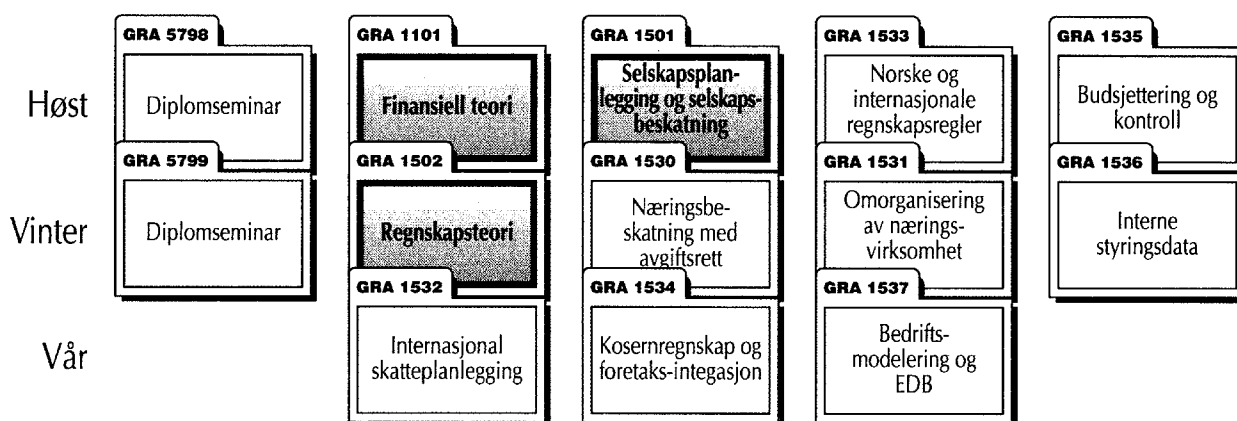
Kursansvarlig

Fred Selnes

SØ 2. avd.

Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring

Samlet oversikt

Tilbud vårterminen 1993

GRA 1532 INTERNASJONAL SKATTEPLANLEGGING Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Arvid Aage Skaar	GRA 1534 KONERNREGNSKAP OG FORETAKSINTEGRASJON Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Hans R. Schwencke	GRA 1537 BEDRIFTSMODELLERING OG EDB Timer: 30 Dataverktøy: Ja Eksamen: Fagoppgave John Langli Arne Dag Sti
---	--	--

RETNINGSBESKRIVELSE

En betydelig del av de som idag utdanner seg til siviløkonomer, får sine arbeidsoppgaver innen regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring. Internasjonalliseringen og den stadige omstilling innen næringslivet stiller økte krav til kunnskaper på disse fagområder.

I siviløkonomstudiets obligatoriske kurs vil en få en grunnleggende opplæring i regnskap, skatt og budsjettering som dekker det alle siviløkonomer skal beherske. I spesialiseringretningen skal studentene få anledning til å fordype seg i enkelte av de fagemner som det er særlig viktig at en siviløkonom behersker godt når man skal ha ansvar for regnskaps- og økonomifunksjonen i en bedrift. Spesialiseringretningen skal gi siviløkonomen den teoretiske plattformen i regnskap, skatt og økonomistyring som gjør det mulig å møte de faglige utfordringer i fremtiden. Spesielt viktig blir det da å forstå regnskapets styrke og svakheter som informasjonsgiver for bedriftsledelsen, investorer, långivere og skattemyndighetene.

Spesialiseringretningens kursportefølje kan også gi studenter som ønsker å ta høyere revisorstudium en solid plattform.

Lovgivningen og regnskapsstandardene regulerer mer inngående det finansregnskap bedriftene presenterer eksternt. Innenfor regnskapsprofesjonene, både i Norge og utlandet, foregår en intens utvikling av reglene på området. Siviløkonomer forventes å kunne "lese" et regnskap og forstå de avveininger som ligger bak. Bedriftsledere med internasjonale ambisjoner må ha en grunnleggende forståelse for regnskapsregler og - prinsipper i andre land, spesielt EF-området.

For å vurdere hvilke produkter og aktiviteter som lønner seg, innhenter stadig flere bedrifter tilleggsopplysninger til

regnskapet. Egne økonomistyringssystemer bygges ut for å sikre relevant informasjon og foreta evalueringer av økonomistyringstiltak. I praksis er budsjettering det mest sentrale verktøy for økonomistyring. En siviløkonom skal kunne ta ansvar for økonomien i en organisasjon og beherske tiltak for å rette opp en dårlig økonomisk situasjon.

For bedriften kan skatt være en betydelig kostnad. Innsikt i regelverket og planlegging av bedriftens disposisjoner kan

påvirke skattens størrelse og tidsprofil. I hverdagen er det ikke primært jurister, men økonomer som gjennomfører den nødvendige tilpasning til skattereglene. Nettopp kombinasjonen av innsikt i finansregnskap og skatteregler, er det beste utgangspunkt for å beherske de mange økonomisk-tekniske spørsmål som preger skatteplanleggingen. Med en stadig mer detaljert skattelovgivning preget av økonomiske forhold, vil økonomene i fremtiden kunne spille en enda mer sentral rolle på dette området.

Spesialiseringsretningen tilbyr i alt 3 obligatoriske kurs og 8 valgfrie kurs, alle på 1,5 vektall. Studenten må velge minst 2 av de obligatoriske kurs. De valgfrie kurs er delt inn i tre delemner: Skatteplanlegging, Finansregnskap og Økonomistyring. Det obligatoriske kurset Finans III bør tas av dem som vil ta spesialisering innen økonomistyring, Budsjettering og kontroll eller Bedriftsmodellering og EDB. De som vil ta valgfrie kurs innen skatt (bortsett fra Internasjonal skatteplanlegging), anbefales å ha fulgt det obligatoriske kurset Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning. For øvrig kan studenten fritt sette sammen sin kursportefølje med tilsammen 5 kurs fra spesialiseringsretningen (hvorav 2 obligatoriske), eller 6 kurs dersom suppleringskurset velges innen retningen.

De obligatoriske kursene er GRA 1501 Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning, GRA 1502 Regnskapsteori samt GRA 1101 Finansiell teori.

Retningsansvarlige: Ole Gjems-Onstad, Hans Robert Schwencke, Arne Dag Sti
Institutt for økonomi

Antall plasser i retningen: 60

SØ 2. avd.

GRA 1532

Internasjonal skatteplanlegging

International Tax Planning

Mål med kurset

Kurset skal gi en innføring i internasjonal skatterett og skatteplanlegging, med hovedvekt på regler som er aktuelle for bedrifter som etablerer seg i utlandet, og utenlandske bedrifter som er aktive i Norge. Hovedvekten vil ligge på skatteavtalenes regler, men visse deler av norsk intern rett vil også bli vektlagt.

Tematisk oversikt

- Skatteavtaler og intern rett
- Gjennomgang av den nordiske skatteavtalen
- Skatteplanleggingsteknikker
- Den norske NOKUS-lovgivningen
- Andre norske regler om skattefluktbeskyttelse

Pensum

Tomsett, E.: *Tax Planning for Multinational Companies*. New York, N.Y.: Woodhead-Faulkner (1989).

Andersson, M., Mattson, N., Michelsen, Aa. og Zimmer, F.: *Det nordiska skatteavtalet med kommentarer*, Oslo: TANO, 1990.

Zimmer, F.: *Internasjonal inntektsskatterett*. 2. utg. Oslo: TANO 1992.

Aktuelle artikler vil bli delt ut under kurset.

Studentene trenger tilgang til følgende oppslagsverk under studiet:

Model Double Taxation Convention on Income and on Capital. Paris: OECD

Sanfelt, T.: Norsk skattelovsamling. Oslo: Universitetsforlaget (siste utgave)

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Skriftlig 3 timers eksamen.

Hjelpemidler: Lovtekster og skatteavtaletekster uten kommentarer er tillatt hjelpemidler.

Eksamenskode: GRA 1532.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Arvid Aage Skaar

GRA 1534

Konsernregnskap og foretaksintegrasjon

Consolidated Financial Accounts and Accounting for Business Combinations

Mål med kurset

Foretaksintegrasjon er en fellesbetegnelse på konserndannelser og fusjoner. Kurset skal gi studentene grundig innsikt i regnskapsspørsmål i tilknytning til foretaksintegrasjoner og konserner. Studentene skal være i stand regnskapsmessig til å gjennomføre en foretaksintegrasjon og sette opp et konsernregnskap i henhold til gjeldende regnskapsstandard. Det vil bli lagt vekt på å belyse problemstillingene med eksempler fra børsnoterte selskaper.

Tematisk oversikt

- Alminnelige konsernregnskapsprinsipper, norske og internasjonale regler og praksis
- Oppkjøpsmetoden, med og uten minoritetsinteresser
- Oppkjøp og skatt
- Interne elimineringer
- Salg av datterselskaper
- Begrenset konsolidering
- Trinnvise kjøp og salg av aksjer
- Fusjoner. Bruk av kontinuitetsmetoden i konsernforhold

Pensum

Bettmo H. et al: *Konsernregnskap* Rev. utg. Oslo: Ad Notam Forlag 1992

NSRF: *Anbefaling til god regnskapsskikk for regnskapsmessig behandling av foretaksintegrasjon.*

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: GRA 1534.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Hans Robert Schwencke

GRA 1537

Bedriftsmodellering og EDB

Corporate Planning Models

Mål med kurset

Kurset vil gi detaljert innsikt i hvordan bedrifters strategiske beslutnings-problemer kan modelleres og analyseres innenfor rammen av kvantitative modeller. Bruk av matematikk, økonometri og dataverktøy er her sentralt. Faktiske eksempler på bedriftsmodeller vil bli belyst. Kurset tar sikte på å sette deltakerne i stand til å gjennomføre bedriftsmodellering på egen hånd ved hjelp av moderne dataverktøy.

Tematisk oversikt

- Innledning om bedriftsmodeller.
- Teknikker for estimering av etterspørselssammenhenger. Regresjonsanalyse, markedseksperimentering og intervjuer. Virkninger av konkurrentreaksjoner, politiske og institusjonelle rammebetingelser.
- Prognoseteknikker for salg og markedsandeler.
- Økometriske markedsmodeller - metodologi.
- Økometriske markedsmodeller - eksempler.
- Statistisk estimering av kostnadsfunksjoner og produktfunksjoner.
- Eksempler på bruk av databasert kostnads-inntektsanalyse.
- Finansielle modeller.
- Integrerte bedriftsmodeller - eksempler.
- Strategianalyser ved databaserte planleggingsverktøy som IFPS eller MAREQ.

Pensum

Oppgis ved kursets start.

Dataverktøy

I kurset vil man gjøre bruk av dataverktøy for statistisk analyse (MINITAB eller SAS) og programmering (LINDO). Videre vil studentene bli fortrolige med et dataverktøy som brukes til kvantitativ planlegging (IFPS) og markedsanalyse-verktøyet (MAREQ).

Studentene må ha adgang til en IBM-kompatibel PC for å arbeide med datapakkene MINITAB, LINDO, MAREQ og IFPS.

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Eksamen

Fagoppgave.

Fagoppgaven vil basere seg på både obligatorisk litteratur og forelesninger. Oppgaven gis med 14 dagers innleveringsfrist etter avtale med faglærer. Fagoppgaven løses individuelt eller av grupper på inntil tre studenter.

Eksamenskode: GRA 1537.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

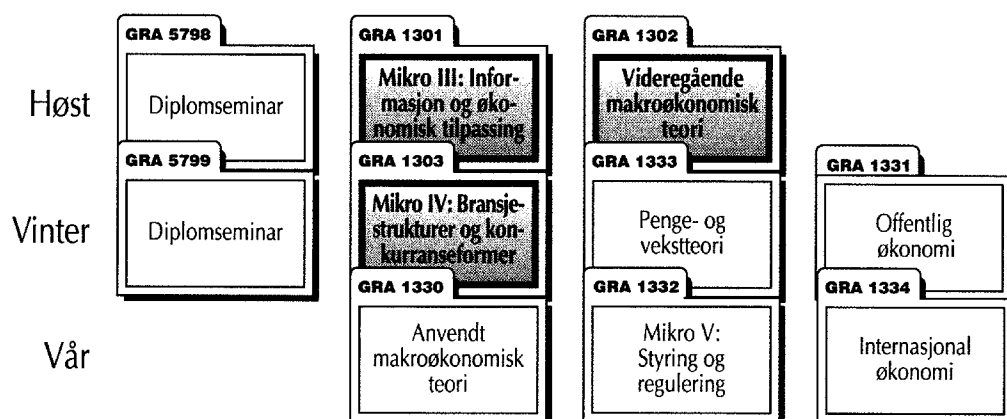
Kursansvarlige

Jon Christian Langli

Arne Dag Sti

Samfunnsøkonomi

Samlet oversikt

Tilbud vårterminen 1993

GRA 1330 ANVENDT MAKRO-ØKONOMISK TEORI Timer: 30 Dataverktøy: ja Eksamen: Fagoppgave Knut Anton Mork	GRA 1332 MIKRO V: STYRING OG REGULERING Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Jon Vislie Tore Nilssen	GRA 1334 INTERNASJONAL ØKONOMI Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3 t. skriftlig Arne Jon Isachsen
--	--	---

RETNINGSBESKRIVELSE

Spesialisierungsretningen i Samfunnsøkonomi bygger på de obligatoriske kursene i samfunnsøkonomi i 1. avdeling. Både mikro- og makroøkonomiske emner vil bli dekket.

Det er ialt 8 kurs som tilbys, hvorav 3 er obligatoriske. I den obligatoriske delen er det 2 mikrokurs (GRA 1301 Mikro III: Informasjon og økonomisk tilpassing & GRA 1303 Mikro IV: Bransjestrukturer og konkurranseformer) som gir en videreføring i bruk av spillteori og teori for tilpassing under usikkerhet og asymmetrisk informasjon på konkurranseproblemer, i vid forstand, i ulike bransjer. Det siste kurset som er obligatorisk, er GRA 1302 Makro III, som inneholder moderne teorier for konjunktursvingninger og økonomisk vekst.

Formålet med disse obligatoriske kursene er å utvikle en dypere teoretisk forståelse for hvordan aktørers atferd i ulike markeder virker på markedslikevekter og myndighetenes evner og muligheter til å styre og regulere.

Foruten de obligatoriske kursene tilbys det 5 valgfrie kurs, hvorav hver student skal velge minst to kurs.

I to av kursene legges det særlig vekt på myndigheters mikrostyring og utforming av skattesystemer, samt den strategiske interaksjonen mellom myndigheter og aktører, det være seg private eller offentlige bedrifter. I Mikro V, som omfatter ulike varianter av prinsipal-agent-teorier, studeres forskjellige måter å regulere bedrifter i tilfellet med asymmetrisk informasjon, mens i Offentlig Økonomi II, er siktemålet å gi en dypere innsikt i hvordan optimale skattesystemer bør utformes, og hvilken rolle den offentlige sektor bør ha i en blandingsøkonomi.

To valgfrie kurs er rene makrokurs. Makro IV er et anvendt makrokurs, der hovedvekten legges på konjunkturovervåking i praksis og hvordan ledere i næringslivet kan gjøre bruk av løpende informasjon fra økonomiske indikato-

rer. I Makro V studeres pengenes rolle i forbindelse med rentedannelse, inflasjon, konjunkturer og vekst.

Det siste kurset, Internasjonal Økonomi, gjør bruk av både mikro-og makroteori til å analysere internasjonal handel med varer og tjenester og bevegelser i det internasjonale valutamarkedet.

Retningsansvarlig: *Vidar Christiansen*
Institutt for økonomi

Antall plasser i retningen: 60

GRA 1330

Andvendt makroøkonomisk teori

Applied Macroeconomic Theory

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

Mål med kurset

Kursets primære hensikt er å lære studentene til å kunne holde seg løpende orientert om den aktuelle konjunktursituasjonen i inn- og utland. Det tas sikte på at deltakerne skal lære å bruke innsikt om konjunktursituasjonen i beslutninger i privat næringsdrift. Dernest diskuteres aktuelle problemstillinger i økonomisk politikk, med særlig henblikk på politikkenes konsekvenser for konjunkturbildet og næringslivet. Innføring i rapporteringsmåter i finansmedia og løpende offentlig statistikk vil stå sentralt. Teorigrunnlaget utgjøres av modellene i Makroøkonomi 1 og 2.

Tematisk oversikt

- Makroøkonomisk teori og konjunkturindikatorer i bedriften
beslutningsprosess
- Nøkkelindikatorer i verdens ledende industriland
- Økonomiske indikatorer i norsk økonomi
- Makroøkonomiske prognosemodeller
- Dagens internasjonale konjunktursituasjon
- Dagens konjunktursituasjon i norsk økonomi
- Aktuell problemstillinger i økonomisk politikk, som
 - Avveininger mellom aktivitetsnivå og prisstabilitet i pengepolitikken
 - Finanspolitikk og budsjettunderskudd
 - Tiltak mot vedvarende arbeidsledighet
 - Tiltak for langsiktig produktivitet og vekst
 - Internasjonal økonomisk integrasjon

Pensum

Mork, K.A.: *Macroeconomics for Managers*, Belmont, Cal.: Wadsworth 1992, utvalgte deler.

Artikkellitteratur som anvist av foreleser. Offentlige utredninger som anvist av foreleser.

Løpende statistikkpublikasjoner fra Statistisk sentralbyrå

Løpende utgaver av internasjonal finanspresse, som Wall Street Journal, Financial Times, The Economist og Business Week.

Dataverktøy

Kursdeltakerne må utføre praktiske analyser av faktiske data og vil derfor måtte bruke enkle databehandlingspakker. Regneark vil bli nyttig for elementær data-behandling og grafiske presentasjoner og kan også brukes for en del statistiske beregninger. Grundigere statistisk analyse kan kreve mer spesialisert program-vare som Minitab og eventuelt SAS for mer avanserte oppgaver.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, studentpresentasjoner av oppgaver og klassediskusjon. Valg og vektlegging av emner vil avhenge av studenters og forelesers interesser og den aktuelle økonomiske situasjonen.

Eksamen

Fagoppgave.

Regelmessige øvingsoppgaver blir gitt og fagoppgavene skal presenteres ved slutten av terminen. Oppgavene skal være anvendte. De baseres på forelesninger, skriftlig pensum og aktuelle begivenheter.

Eksamenskode: GRA 1330.01

Kursansvarlig

Knut Anton Mork

GRA 1332

Mikro V - Styling og regulering

Microeconomics V - Regulation and Control

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

Mål med kurset

Kurset studerer ulike typer kontrakts- og reguleringsformer i situasjoner kjennetegnet ved asymmetrisk informasjon.

Tematisk oversikt

- Prisdiskriminering
- Vertikal integrasjon (forholdet mellom leverandør og forhandler)
- Offentlig regulering (forholdet mellom offentlig regulator og offentlig monopol)
- Intern bedriftsstyring (forholdet mellom eiere og leder)

Pensum

Besanko, D. og Sappington D.E.M.: *Designing Regulatory Policy with Limited Information*, New York, Harwood Academic Publishes 1978

Tirole, J.: *The Theory of Industrial Organization*, Boston, Mass MIT Press 1988; utvalgte deler i Part 1

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Det er ingen hjelpemidler ved eksamen.

Eksamenskode: GRA 1332.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig:

Tore Nilssen/Jon Vislie

GRA 1334

Internasjonal økonomi

International Economics

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

Mål med kurset

Kurset gir en oversikt over ulike teorier til forklaring av internasjonal handel. Virkningen for økonomisk vekst og for inntektsfordeling diskuteres. Handelspolitiske virkemidler drøftes. Videre blir virkemåten til det internasjonale monetære system tatt opp. Og overgangen fra plan til marked i Sentral- og Øst-Europa diskuteres.

Tematisk oversikt

- Mikroøkonomisk fundament for handelsteori
- Komparative fortrinn
- Fordelingsvirkninger av internasjonal handel
- Handelspolitikk
- Handel og økonomisk vekst
- Valutamarkedet
- Det internasjonale monetære system, EMS og EMU
- Overgang fra plan til marked

Pensum

Ethier, W.I.: *Modern International Economics*. 2nd ed., New York, Norton 1988 (eller senere utgave)

Artikler

Materiale utlevert i forelesningene

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler er tillatt.

Eksamenskode: GRA 1334.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Arne Jon Isachsen

Shipping Management

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 4301 Skipsfart I	GRA 5101 International Management
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 4302 Skipsfart II	GRA 5130 International Negotiations
Vår	GRA 5130 International Negotiations	GRA 4303 Skipsfart III	GRA 1334 Internasjonal økonomi

Tilbud vårterminen 1993

GRA 4303 SKIPSFART III <i>Timer:</i> 30 <i>Dataverktøy:</i> Nei <i>Eksamen:</i> 48t. hjemmeeksamen + muntlig ----- Even S. Engelstad	GRA 1334 INTERNATIONAL ØKONOMI <i>Timer:</i> 30 <i>Dataverktøy:</i> Nei <i>Eksamen:</i> 3t. skriftlig ----- Arne Jon Isachsen	GRA 5130 INTERNATIONAL NEGOTIATIONS <i>Timer:</i> 30 <i>Dataverktøy:</i> Nei <i>Eksamen:</i> Muntlig ----- Brian Groth
--	---	--

RETNINGSBESKRIVELSE

Spesialiseringen i skipsfart tar sikte på å gi en innføring i skipsfartsøkonomi og -organisasjon. Kursene baserer seg på det som er undervist i den generelle delen av siviløkonomstudiet og tilpasser dette til spesielle forhold innen skipsfart. Undervisningen baserer seg i betydelig grad på ekspertise hentet fra skipsfartsnæringen. I tillegg til rene forelesninger legges det vekt på nær kontakt med fagmiljøet i næringen, såvel i Norge som i London. Retningen har tre obligatoriske kurs: Skipsfart 1, Skipsfart 2 og Skipsfart 3.

Retningsansvarlig: *Even S. Engelstad*
Institutt for markedsføring og logistikk

Antall plasser i retningen: 20

GRA 4303

Skipsfart 3

Shipping Management 3

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi en dypere innføring i sentrale felter av skipsfart. Det tas videre sikte på å sette studentene i typiske beslutningssituasjoner relevant til sjøtransport og gjennom et "Business Game-opplegg" fremtvinge beslutninger.

Tematisk oversikt

- Strategisk planlegging i rederier
- Strategisk planlegging hos sjøtransportbrukere
- Forholdet administrasjon/eiere i rederier
- Prosjektutvikling
- Business game: befraktning
- Business game: operasjon og drift

Pensum

All litteratur som har vært brukt i kursene Skipsfart 1 og Skipsfart 2.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, diskusjoner og øvelser.

Eksamen

48-timers hjemmeeksamen samt en muntlig individuell prøve.

Eksamenskode: GRA 4303.01 (Hjemmeeksamen)
GRA 4303.02 (Muntlig eksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet.

Kursansvarlig

Even S. Engelstad

Frittstående suppleringskurs

Samlet oversikt

Høst	GRA 5901 Women and Management	GRA 5907 Asia studier
Vinter	GRA 5902 Business in American Culture	GRA 5908 Innføring i moderne økonomisk historie
Vår	GRA 5903 Mündliche Verhandlungssprache für Industrie und Handel	GRA 5904 Næringslivsetikk
		GRA 5912 Det nye Europa: EF's institusjoner og politikk

Tilbud vårterminen 1992

GRA 5903 MÜNDLICHE VERHANDLUNGSSPRACHE FÜR INDUSTRIE UND HANDEL Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: Muntlig Jutta Eschenbach	GRA 5904 NÆRINGSLIVSETIKK Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 48t. hjemmeeksamen Heidi von Weltzien Høivik	GRA 5912 DET NYE EUROPA: EF'S INSTITUSJONER OG POLITIKK Timer: 30 Dataverktøy: Nei Eksamen: 3t. skriftlig Svein S. Andersen Kjell A. Eliassen
---	---	---

GRA 5903

Mündliche Verhandlungssprache für Industrie und Handel

Negotiations for Business in Germany.

Mål med kurset

Studentene skal etter gjennomgått kurs inneha kunnskaper om kommunikasjonsprosesser med utgangspunkt i psykologiske og interkulturelle faktorer. De skal beherske forhandlingsteknikker - og strategier, for eksempel spørreteknikker og argumentasjon.

Forkunnskaper

Solid B-språk eller tysk fra 1. avdeling

Tematisk oversikt

- Språket som kommunikasjonsmiddel
- Forhandlingens forløp
- Kontaktsamtaler
- Telefonatferd
- Forhandlingstrategier og spørreteknikker
- Presentasjon av produkter
- Forhandling om betingelser
- Søknad og intervju

Pensum

Wage, J.: *Psychologie und Technik des Verkaufsgesprächs*. 11. völlig überarb. Aufl. Landsberg am Lech. 1991.

Neumann, I.: *Gespräche Industrie und Handel*. Halden 1990.

Anbefalt tilleggslitteratur

Birkenbihl, V.: *Psycho-logisch richtig verhandeln*. 6. überarb. Aufl. München 1990.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger. Den teoretiske del av kurset gjennomgås ved hjelp av forelesninger og studentforedrag. De praktiske ferdigheter innøves i mindre grupper. Det kreves aktiv deltakelse fra den enkelte student og regelmessig fremmøte fra samtlige deltakere. Deltakerantallet er begrenset til 20. Det foreleses på tysk.

Eksamen

Muntlig eksamen

Eksamenskode: GRA 5903.01

Kursansvarlig

Jutta Eschenbach

GRA 5904

Næringslivsetikk

Business Ethics

Mål med kurset

Næringslivsetikk (Business Ethics, Wirtschaftsethik/-Unternehmensethik) handler om moralske dilemma i sammenheng med næringsvirksomhet, og hvordan de kan takles av beslutningstagere, ved hjelp av ulike løsningsprinsipper.

Kurset skal presentere næringslivsetikk som et filosofisk og samfunnsvitenskapelig fag (som "normativ" og "deskriptiv" etikk). Med dette som utgangspunkt skal det gis trening i analyse og begrunnet løsning av moralske dilemmaer. Det er ikke noe mål å innøve moralisering eller å skape bestemte moralske holdninger, men heller å arbeide med de holdningene som studentene har fra før. Poenget er å problematisere holdningene slik at de kan rasjonaliseres og rettferdiggjøres, mest mulig overbevisende, og omsettes i praksis til organisasjonsborgerskap, "sivilcourage på jobb".

Tematisk oversikt

Normalt kan det være aktuelt å dekke følgende emner:

- Innføring i moralfilosofien: historikk, terminologi, teoriretninger, viktigste problemstillinger, videreførende lesning.
- Næringslivsetikk som forsknings- og undervisningsfag i USA og Europa: oversikt over status, bøker, retninger.
- Etisk analyse, alternativutredning, utledning, utvikling og anvendelse av vurderingskriterier.
- Samfunnsvitenskapelige innfallsvinkler og empirisk etikkforskning.
- Næringslivsetikk, fagkritikk, ideologikritikk og faglige grunnlagsspørsmål.
- Næringslivsetikk og miljøetikk.

Pensum

Ferrell, O.C., Fraedrich, J.; *Business Ethics*, Boston Houghton Mifflin 1991

Siggaard Jensen, H. S., Pruzan, P. og Thyssen, O: *Den etiske utfordring*, København: Handelshøjskolens forlag 1990.

Nerheim, Hjørdis: *Den etiske grunnerfaring*, Oslo 1991

Anbefalt tilleggslitteratur

Artikkelsamling i næringslivsetikk (utvalg) NMH 1992

Bing, J. og Dramer, K.: *Etikk i næringslivet*, Oslo 1990

Pieper, Annemarie: *Einführung in die Ethik*, Tübingen 1991

Hvis ferdig: Brinkmann, J. og Pieper, A: *Business Ethics*, Oslo 1993

Se forøvrig egen bibliografi i NMH-artikkelsamlingen

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger og gruppearbeid. Undervisnings- og evalueringsform tar hensyn til at næringslivsetikk er et lytte- og kommunikasjonsfag. En viss caseorientering brukes som pedagogisk middel til å innøve helhetsforståelse, teorianvendelse og utredning av praktiske løsninger.

Eksamen

48 timers individuell hjemmeeksamen.

Eksamenskode: GRA 5904.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Faglig ansvarlig

Heidi von Weltzien Høivik

Kursansvarlige

Johannes Brinkmann, Håvard Koppang

GRA 5905

Kultur- og språkkurs i utlandet: Tyskland

German Culture and Language

Mål med kurset

Dette er et fordypningskurs i tysk språk og samfunnskunnskap. Etter avsluttet kurs skal deltakerne ha oppnådd en vesentlig forbedring av sine praktiske språkferdigheter og ha fått en dypere innsikt i tysk hverdag i arbeidslivet samt kjennskap til kulturlivet med spesiell konsentrasjon om arbeid og kultur i det distriktet der studieoppholdet finner sted.

Forkunnskaper

Kurset er særlig beregnet på studenter som har deltatt i tyskstudiet i de to første semestre ved BI, men også andre med tilsvarende forkunnskaper kan delta.

Pensum

Kruse, L. & Heun, H.: *Betriebswirtschaftslehre*. Utvalgte kapitler. Darmstadt: Winkler 1987.

I tillegg brukes aktuelle avis- og tidsskriftartikler som velges ut i samarbeid med lærerne på kursstedet.

Dataverktøy.

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Kurset arrangeres og gjennomføres i samarbeid mellom Faggruppe tysk og et universitet i Tyskland (f.eks. i Heidelberg, Rendsburg eller Kiel).

Kurset gjennomføres med 70 timers undervisning over tre uker.

I tillegg kommer besøk på bedrifter og kulturinstitusjoner.

Eksamen.

Muntlig eksamen, alternativt skriftlig rapport.

Det legges vekt både på språklige ferdigheter og på innsikt i spesifikt tyske forhold.

Eksamenskode: GRA 5905.01

Kontinuasjon

Det gis ingen adgang til kontinuasjon.

Kursansvarlig

Egil Schanke

SØ 2. avd.

GRA 5906

Kultur- og språkkurs i utlandet: Frankrike

French Culture and Language

Mål med kurset

Kursets hovedintensjon er å gi deltakerne:

- 1 kunnskaper i det franske språk
2. kunnskaper og innblikk i det franske samfunn

Tematisk oversikt

- Språkstrukturer.
- Økonomiske strukturer i Normandie.
- Samfunnsstrukturer i Normandie.
- Samhandel Frankrike-Norge.

Pensum

Ouest France : Hefter om La Normandie.

Dataverktøy

Det benyttes ikke eget dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset finner sted ved Universitetet i Caen i Normandie (ved det fransk-norske sentret for utveksling og samarbeid : OFNEC) Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger og gruppe-arbeid. Dessuten spørreundersøkelser i nærmiljø, bedriftsbesøk i distriktet samt besøk på Norges Eksportråds kontor i Paris.

Eksamen

Fagoppgave på ca. 10 sider skrives over et selvalgt emne som tar opp lokale økonomiske, kulturelle eller samfunnsmessige forhold.

Fagoppgaven innleveres i Caen i slutten av kurset.

Eksamenskode: GRA 5906.01

Kontinuasjon

Det gis ikke kontinuasjon i kurset

Kursansvarlig

Georges Gaspard

GRA 5912

Det nye Europa: EFs institusjoner og politikk

The New Europe: EC Institution and Politics

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene grundig innsikt i EFs institusjoner, hvordan beslutninger tas, påvirkningsmuligheter, felles politikk på utvalgte områder og hvordan norsk politikk og forvaltning vil endres gjennom EØS/EF medlemskap.

Tematisk oversikt

- Hvordan EFs sentrale institusjoner arbeider for å utforme og gjennomføre EFs politikk, og hvilken rolle interesseorganisasjoner, store firmaer og andre pressgrupper spiller. Her presenteres også hvordan Danmark har organisert sin deltakelse i EFs beslutningsprosess og hvordan beslutningene gjennomføres i landet.
- En del politikkområder hvor EF har engasjert seg og som har spesiell interesse for Norge; energipolitikk, miljø, utdanning og den sosiale dimensjon. Et kjernespor er forholdet mellom EFs politikk og nasjonal politikk.
- Norge i forhold til EF og EØS. Hvilke konsekvenser får forskjellige tilknytningsformer for Norge? Sentrale spørsmål er EF og offentlig forvaltning og norske påvirkningsmuligheter i EF.

Pensum

Andersen, S.A. og Eliassen, K.A.: *"Det nye Europa"*. Oslo: Tano 1992.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Eksamen

3 timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen

Eksamenskode: 5912.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Svein S. Andersen

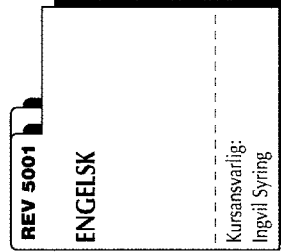
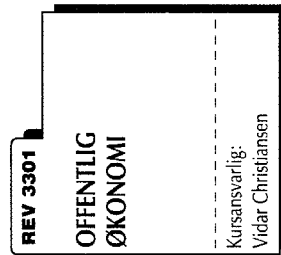
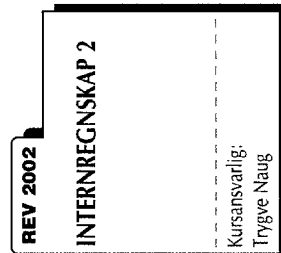
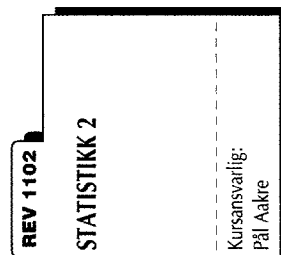
Kjell A. Eliassen

SØ 2. avd.

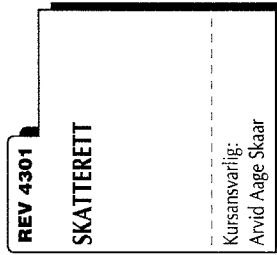
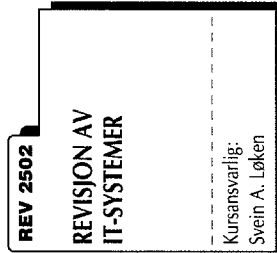
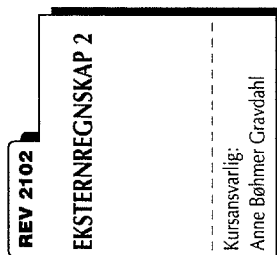
Studieoversikt

Revisorstudiet • Vårterminen

1. klasse

2. klasse

3. klasse

Kapittel 8

Undervisning

Revisorstudiet

1. klasse

Gjennomføring vårterminen 1993

REV 1102	REV 2002	REV 3301	REV 5001
STATISTIKK 2	INTERNREGNSKAP 2	OFFENTLIG ØKONOMI	ENGELSK
Timer: 27	Timer: 27	Timer: 36	Timer: 48
Dataverktøy: MINITAB	Dataverktøy: Nei	Dataverktøy: Nei	Dataverktøy: Nei
Terminprøve: Nei	Terminprøve: Nei	Terminprøve: Nei	Terminprøve: Ja
Eksamen: 3t. flervalg	Eksamen: 5t. skriftlig	Eksamen: 3 t. skriftlig	Eksamen: 5t. skriftlig
Pål Aakre	Trygve Naug	Vidar Christiansen	Ingvil Syring

EKSAMEN

DATAVERKTØY

TERMINPRØVER

Fire kurs

Ett kurs

Ett kurs

Revisor

STATISTIKK

Emneområdet Statistikk skal gi et grunnlag for å forstå og modellere usikkerhet i økonomisk administrative modeller. Hensikten er å lære et analyseverktøy rettet mot å ta beslutninger under usikkerhet. I statistisk terminologi leder dette til konsentrasjon om følgende delmål:

- Å oppnå forståelse av sentrale begreper som sannsynlighet, uavhengighet og tilfeldig variasjon
- Øvelse i bruk av statistisk inferens slik at studenten kan utføre enklere statistiske analyser
- Oppøve evnen til å identifisere statistiske aspekter i konkrete problemstillinger.

Emneansvarlig: Fred Wenstøp
Institutt for økonomi

REV 1102

Statistikk 2

Statistikk og dataanalyse

Mål med kurset

Kurset bygger på REV 1101 Statistikk 1 og gir innføring i statistisk inferens basert på parametrisk statistikk hvor normalfordelingen er sentral.

Videre behandles simpel lineær regresjonsanalyse og enkle metoder for kurvefremskrivning for tidsrekker. Bruk av dataverktøy er integrert og obligatorisk.

Tematisk oversikt

- Del 2 Inferens: Gjennomsnitt og andeler (fortsettelse fra Statistikk 1)
- Inferens om gjennomsnitt basert på en stikkprøve
- Inferens om gjennomsnitt basert på to stikkprøver
- Del 3 Inferens: Samvariasjon
- Lineær regresjon og korrelasjon
- Kurvefremskrivning
- Del 4 Avrunding
- Valg av metode
- Videre studium av statistikk

Pensum

Wenstøp, F.: *Statistikk og dataanalyse*. 3. utg. Oslo: Tano 1991

Anbefalt tillegglitteratur

Wenstøp, F.: *Statistikk og Dataanalyse, Arbeidshefte med programvare*. 3. utg. Oslo: Tano 1991.

Aakre, P. og Wenstøp, F.: *Eksamensoppgavesamling med løsningsforslag i Statistikk for Bedriftsøkonomstudiet*. Bærum: BI Forlag.

Dataverktøy

Statark: Integrert i litteraturen

MINITAB Reference Manual. University Park, Penn.: The Pennsylvania State University, Statistics Department eller manual for tilsvarende programpakke.

MINITAB MINI-MANUAL, MINITAB Statistical Software, MINITAB INC. 1992

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Eksamen

Tre timers flervalgseksamen.

Eksamen bygger delvis på et tidligere utlevert 'case'.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: REV 1100.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet

Kursansvarlig

Pål Aakre

REV 2002

Bedriftsøkonomi - Internregnskap 2

BEDRIFTSØKONOMI - INTERNREGNSKAP

I Bedriftsøkonomi - Internregnskap er målet å utvikle økonomiske styringssystemer for en bedrift med hovedvekt på styring av driftsinntekter, driftskostnader og betalingsmidler. Med utgangspunkt i kostnads- og inntektsregning, kalkyler og driftsregnskap gjennomgås lønnsomhetsanalyser, resultatberegninger og prissetting. På grunnlag av kalkyler fastsettes normer og standarder som er nødvendige for utarbeidelsen av planer og budsjetter og for gjennomføringen av inntekts- og kostnadskontroll.

Mål med kurset

Analyseverktøyet som er utviklet i Bedriftsøkonomi - Internregnskap 1 er grunnlaget for den videre gjennomgang av forskjellige former for lønnsomhetsanalyser, resultatberegninger og prissetting. Kalkylene er utgangspunkt for utarbeidelsen av kostnads- og inntektsbudsjett og for utviklingen av et budsjettssystem for bedriften. Kalkylene er videre basis for fastsettelse av normer og standarder som er nødvendige for gjennomføringen av inntekts- og kostnadskontroll.

Tematisk oversikt

- Kalkulasjon og driftsregnskap i varehandelen
- Kostnad resultat volumanalyse for ett produkt og for flere produkter. Forutsetninger for analysen. Avvik mellom budsjetterte og realiserte tall
- Produktvalganalyser
- Resultatberegninger
- Planlegging, budsjettering og kontroll
- Resultatplanlegging. Driftsbudsjetter. Likviditetsbudsjett.
- Inntekts- og kostnadskontroll
- Framtidig kapitalbehov

Pensum

Naug, T. og Sti A.D.: *Økonomistyring Internregnskap*. Oslo: Universitetsforlaget 1991.

Naug, T. og Sti A.D.: *Økonomistyring - Lønnsombetsberegninger og kontroll 2*. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Naug, T. og Sti, A.D.: *Økonomistyring - Budsjettering*. Oslo: Universitetsforlaget 1991.

Anbefalt tilleggslitteratur

Naug, T. og Sti A.D.: *Løsningsforslag til Økonomistyring*. Oslo: Universitetsforlaget 1991.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Regneark kan imidlertid brukes i studentenes arbeid med kalkyler, driftsregnskap og budsjetter.

Gjennomføringen

27 timer forelesninger og diskusjoner i klassen.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle skriftlige hjelpemidler og kalkulator er tillatt ved eksamen.

Eksamenskode: REV 2000.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet.

Kursansvarlig

Trygve Naug

Emneansvarlig: Trygve Naug

SAMFUNNSØKONOMI

Emneområdet skal gi en innføring i - og en grunnleggende forståelse av - samfunnsøkonomiske forhold. I de mikroøkonomiske kursene legges det vekt på samspillet mellom aktører (bedrifter og husholdninger), som under ulike former for optimaliserende atferd og ved ulike markedsformer, får bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Det legges vekt på den offentlige sektor, både når det gjelder konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder og dens evne til makroøkonomisk styring, gjennom bl.a. finanspenge- og valuta- og inntektspolitikk.

Emneansvarlig: Vidar Christiansen
 Institutt for økonomi

REV 3301

Offentlig økonomi

Mål med kurset

Gi en oversikt over virksomheten i den offentlige sektor, spesielt statsmakten, men også kommunene, offentlige bedrifter, offentlige fond, etc. Emnet omfatter offentlig produksjon av varer og tjenester, optimal budsjettpolitikk, inntektsoverføringer og skattepolitikk, offentlig gjeld og finanspolitikk.

Tematisk oversikt

- Innledning
 - den offentlige sektors rolle
 - offentlig sektors samfunnsøkonomiske betydning i Norge
 - innføring i sentrale begreper i velferdsteori
- Offentlig sektors virkemidler/finanspolitikk
 - multiplikatormodell med finansielle virkemidler for en lukket økonomi
 - modell for balansert budsjettendring
 - modell for finanspolitikk i en åpen økonomi
 - stabiliseringspolitikk med penge- og kredittpolitiske virkemidler
- Skatter og avgifter
 - hvorfor vi har skatter
 - det norske skattesystemet
 - skatt og rettferdighet
 - skatt og økonomisk effektivitet
- Velferdsteori
 - frikonkurransemodellens optimalitetssegenskaper
 - om markedssvikt
 - naturlig monopol
 - kollektive goder
 - merit goods/bads
 - eksterne virkninger
 - asymmetrisk informasjon (skjulte handlinger og skjult informasjon)
- Nytte-kostnadsanalyse
 - hvorfor bør en gjennomføre lønnsomhetsanalyser i offentlig sektor?
 - en metode for offentlig lønnsomhetsanalyse
- Planøkonomi og markedsøkonomi
 - offentlig planlegging
 - den skandinaviske blandingsøkonomien
 - privatisering; noen problemstillinger

Pensum

Ringstad, V.: *Samfunnsøkonomi 3. Offentlig økonomi og økonomisk politikk*. 2. utg. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1988.

Grønn, E.: *Nytte-kostnadsanalyse*. 2. utgave. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1991.

Anbefalt tilleggslitteratur

Sandmo, A.: *Effektivitet og rettferdighet*. Siste utgave. Oslo: Universitetsforlaget.

Christiansen, V.: *Artikler om skatteøkonomi*. Sandvika: BI Forlag 1992.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

36 timer forelesninger.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Sydsæther, K. og Thalberg, B.: *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: REV 3300.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Vidar Christiansen

EMNEOMRÅDE

Moderne lederskap krever økt ferdighet i både skriftlig og muntlig engelsk og dermed også innsikt i typiske holdninger/tenkesett. Undervisningen skal forbedre språkdytigheten og vektlegger skriftlige øvelser tilknyttet business cases. Kurset vil øke språksikkerheten, gi innsikt i fortolkning av tekster og utvide fagperspektivet gjennom å drøfte holdninger og samfunnsspørsmål. Dette skjer gjennom studier av anglo-amerikansk litteratur.

Emneansvarlig: Ingvil Syring
Institutt for strategi, historie og språk

REV 5001

Engelsk

Mål med kurset

Kurset skal gjøre det mulig å kommunisere effektivt skriftlig og muntlig i internasjonal forretningssammenheng. Det tar også sikte på å øke studentenes litterære forståelse og opparbeide stilistisk sikkerhet og formuleringsevne.

Tematisk oversikt

Følgende cases blir gjennomgått:

- Bonhomme
- Macquilter
- Westmeath
- Tanskin
- Barnwood
- Elite
- Gjennomgåelse av litteraturtekstene

Pensum

Cotton, D. & Owen, R.: *Agenda: Casebook*. London: Harraps

Cotton, D. & Owen, R.: *Agenda: Workbook*. London: Harraps

Bennie, M.: *How to Master Business English*, Northcote House, Plymouth, 1991.

To romaner/skuespill. Faglærer velger blant følgende verker i samråd med klassen:

Malamud, B.: *The Assistant*. Harmondsworth: Penguin.

Miller, A.: *Death of a Salesman*. Harmondsworth: Penguin.

Salinger, J.D.: *The Catcher in the Rye*. Harmondsworth: Penguin.

Weldon, F.: *The Life and Loves of a She-Devil*. London: Coronet, 1983.

To noveller. Faglærer velger blant følgende noveller i samråd med klassen:

Bambara, C.T.: "The Lesson", fra *Gorilla My Love*. New York: Random House 1972.

Cheever, J.: "The Housebreaker of Shady Hill", fra *The Stories of John Cheever*. Harmondsworth: Penguin.

Greene, G.: "The Destructors", fra *Twenty-One Stories*. Harmondsworth: Penguin.

Lessing, D.: "To Room Nineteen", fra *A Man and Two Women*, London: Granada 1980.

Anbefalt tilleggslitteratur

Parker, R.H.: *Macmillan Dictionary of Accounting*, The Macmillan Press Ltd, London, 2nd ed., 1992.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

36 timer forelesning. I tillegg gis det tilbud om to prøveeksamener à tre timer. Det blir dessuten gitt grammatikkundervisning over seks timer for studenter som spesielt trenger dette. Grammatikkundervisningen og tidspunkt for prøveeksamen avtales mellom gruppen og faglæreren.

Hjemmeoppgaver er en del av kurset.

Den første delen av kurset består av forretningscases, som brukes som grunnlag for muntlige og skriftlige øvelser. Den andre delen består av skjønnlitteratur. Det forventes at studentene deltar aktivt i gjennomgåelsen av verkene i form av innlegg og resyméer.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt.

Eksamenskode: REV 5000.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Ingvil Syring

2. Klasse

Gjennomføring vårterminen 1993

REV 2102	REV 2502	REV 4301
EKSTERNREGNSKAP 2	REVISJON AV IT-SYSTEMER	SKATTERETT
Timer: 45	Timer: 36	Timer: 39
Dataverktøy: Piccolo	Dataverktøy: Ja	Dataverktøy: Nei
Terminprøve: Nei	Terminprøve: Nei	Terminprøve: Nei
Eksamen: 5t. flervalg	Eksamen: Fagoppgave	Eksamen: 6t. skriftlig offentlig eksamen
-----	-----	-----
Anne Bøhmer Gravidahl	Svein A. Løken	Arvid Aage Skaar

EKSAMEN
DATAVERKTØY
TERMINPRØVER

Tre kurs
To kurs
Ingen

EKSTERNREGNSKAP

Emneområdet skal gi studentene en grundig innføring i eksternregnskap. I tillegg dekkes regnskapsanalyse og konsernregnskap. Emneområdet bygger opp til faget privatrettet revisjon.

REV 2102

Eksternregnskap 2

Mål med kurset

Kurset bygger videre på kunnskaper ervervet under forkurs i bokføring, evt. tilsvarende kunnskaper. Studentene skal gis en grundig innføring i avslutning av regnskaper og oppsett av regnskaper med resultatregnskap, balanse og notepplysninger. De skal lære å beherske enklere problemstillinger innenfor god regnskapsskikk samt å kunne føre alle normale forretningstransaksjoner. Studentene skal også lære å benytte regnskapsinformasjonene til analyseformål. Videre er innføring i enklere deler av konsernregnskap en del av kurset.

Tematisk oversikt

- Formålet med årsoppgjøret, interessegrupper
- Grunnleggende regnskapsprinsipper
- De enkelte regnskapsposter
- God regnskapsskikk
- Regnskapsanalyse
- Konsernregnskap

Pensum

NSRF: *Revisors Håndbok*, siste utgave, Oslo NSRF

Tellefsen, J.T.: *Årsregnskapet*, 4. utgave, Oslo Universitetsforlaget 1992

Eklund T. og Knutsen K.: *Regnskapsanalyse*, 3. utgave, Oslo Universitetsforlaget 1990

Bettmo, H. & al.: *Konsernregnskap*, 2. utgave, Oslo Ad Notam Gyldendal 1992.

Materiale som utdeles på forelesningene ansees også som pensum.

Dataverktøy

Programmet Piccolo kan benyttes til caseløsninger.

Gjennomføring

45 timer forelesning og oppgavegjennomgang.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen.

Eksamen arrangeres i form av kontrollspørsmål til et case. Caset skal løses før eksamen. I tillegg blir det stillet generelle spørsmål fra pensum. Hjelpemidler:

Revisors Håndbok

Norges lover eller annen trykt lovsamling uten kommentarer.

Gjens-Onstad, O.: Skattelovsamling

Jarøy, J.: Skattelovsamling

Ikke programmerbar lommekalkulator

Eksamenskode: REV 2100.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Anne Bøhmer Gravidahl

Emneansvarlig: Anne Bøhmer
Gravidahl

Institutt for økonomi

ORGANISERING OG REVISJON AV REGNSKAPSSYSTEMER

I en økonomiavdeling må man ta stilling til hvordan bokføringssystemet skal utformes og sikres. Dette betyr å velge hvilke økonomiske hendelser som skal registreres når, hvor, hvordan og av hvem. Man må bestemme hvor lenge transaksjoner skal oppbevares, hvordan de skal lagres, hvordan økonomidata skal presenteres, og hvordan kvaliteten i den økonomiske informasjonen skal holdes på et ønsket nivå.

Emneområdet skal gi studentene en innføring i de formelle krav til regnskapssystemer i henhold til lover og forskrifter samt ulike typer regnskapsorganisasjon og intern kontroll.

Emneansvarlig: Svein A. Løken
Institutt for økonomi

REV 2502

Revisjon av IT-systemer

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene en forståelse av risiko og sikring innen enkle og komplekse informasjonssystemer som er basert på datateknologi. Denne forståelsen skal lede til en innsikt i hvorledes revisjonsarbeidet kan utføres i tilknytning til datamaskinførte regnskaper.

Studentene skal også kjenne til de konflikter som kan oppstå mellom et sikringsmål og andre målsetninger for organisasjoners virke og utvikling. For revisor vil det være av betydning å kunne påvirke en administrativ systemutvikling, slik at også revisjonsmessige mål ved nye systemer ivaretas. Kurset vil derfor også drøfte systemeringsmetoder med sikte på metodegjenkjennelse hos studenten. Studentene skal selv konstruere et enkelt system på PC eller IBM stor-maskin.

Spesielle problemer oppstår for revisjonen og internkontrollen i forbindelse med bruk av 4. generasjons systemutviklingsverktøy og etterbehandlingssystemer (LIS og regneark). Studentene skal kjenne disse problemene og samtidig se mulighetene for å utnytte verktøyene også i revisjonsarbeidet.

Pensum er i stor grad bygget opp på samme måte som det pensum som kreves ved prøve for internasjonalt sertifikat som edb-revisor. Enkelte studenter vil ønske å fremstille seg til prøve for slikt sertifikat. Kurset skal da ha dekket inn ca 60% av den arbeidsinnsats som kreves for å bestå den internasjonale prøven.

Tematisk oversikt

Emnene følger i hovedsak samme inndeling som brukes ved den internasjonale sertifisering av edb-revisorer.

- Teknologitvillingens betydning for revisjon, revisjonsstandarder, prosedyrer og teknikker
- Ettersyn av bedriftsorganisasjon og personalrutiner, ettersyn av systemer under konstruksjon, anskaffelse og vedlikehold
- Ettersyn av datadrift
- Ettersyn av sikkerhet og sikringsnivå
- Ettersyn av operativsystemer og system-programvare, ettersyn for avbruddsfri drift
- Ettersyn av anskaffelser, anbud og forespørsler om tilbud
- Ettersyn av kontroller i applikasjonsprogrammer
- Ledelse av edb-revisjonsfunksjonen
- Sterkt utbygde og integrerte administrative systemer herunder EDU-systemer
- Case som omhandler konstruksjon av en del av regnskapssystem

Pensum

Watne, D. A. og Turney, P.B.B: *Auditing EDP Systems*. Englewood Cliffs: Englewood Cliffs, N.J.: 1990. Pensum er kapitlene 1-3, 6-10, 14 og 15. (De andre kapitlene er pensum i BØK 6319.)

Cushing, B.E. og Romney, M.B.: *Accounting Information Systems and Business Organizations*, 5th ed. utg. Addison Wesley 1990. Pensum er kap 1- 4, 14 og 18-20. (Denne boken er også pensum i REV 2400 Regnskapsinformasjonssystemer.)

Utdelte kopier av dokumentasjonen til et 4. generasjonsspråk.

Norges Statsautoriserte Revisorers Forening: *God revisjonsskikk*. (Alle normer,

anbefalinger og uttalelser.)

Gjeldende lover og forskrifter om EDB-førte regnskap.

Løken S A.: 4. generasjons systemutviklingsverktøy. Særtrykk av Revisjon og Regnskap 6/1986.

Dataverktøy

Datacase benyttes i forbindelse med gjennomgangen av et case.

Gjennomføring

36 timer forelesninger. Eksempler som er nært knyttet til kurset REV 2501 Regnskapsorganisasjon vil også bli benyttet. Enkelte temaer vil kunne bli behandlet som fellesforelesninger med det kurset. Enkelte av timene vil bli benyttet til veiledning i forbindelse med studentenes eget arbeid med systemutviklingscasen.

Eksamen

Fagoppgave som er felles for dette kurset og REV 2501 Regnskapsorganisasjon.

Eksamenskode: REV 2500.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet.

Kursansvarlig

Svein A. Løken

SKATTERETT

Emneområdet skal gi detaljerte kunnskaper i person- og bedriftsbeskatningssystemet, samt en god innsikt i merverdi- og investeringsavgiftssystemet og arveavgiftsreglene. Dessuten skal kurset gi en oversikt over petroleumskattsystemet, skattebetalingsordningen og internasjonal skatterett. Emneområdet skal føre frem til Revisoreksamen i skatterett, og gi grunnlag for å arbeide som skatterådgivere for personer, næringsdrivende og aksjeselskaper.

Emneansvarlig: Arvid Aage Skaar

REV 4301

Skatterett

Mål for kurset

Se for emneområdet.

Tematisk oversikt

- Innføring i skattesystemet
- Personbeskatningen (gjennomgang av selvangivelsen)
- Gjennomgang av bedriftens skatteregnskap
- Skattlegging av aksjeselskaper og aksjonærer
- Skattlegging av ansvarlige selskaper og kommandittselskaper
- Arveavgift
- Skattebetalingsordningen

Pensum

Magnus, P. og Nilsen, S.T.: *Nøkkelen til årets selvangivelse*, siste utgave. Oslo: Norsk Skattebetalerforening

Skaar, A.Aa.: *Skatterett etter skattereformen 2.* utg., Oslo: AdNotam Gyldendal 1992.

Gjems-Onstad, O.: *Lærebeft i merverdiavgift 3.* utg., Oslo: Dyade forlag 1991.

Brudvik, A., *Skatterett for næringsdrivende*, Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag (siste utgave)

Refsland, T.: *Praktisk merverdiavgift og investeringsavgift*, Oslo: Norsk Skattebetalerforening (1992)

Oppslagsverk

Gjems-Onstad, O. (red.): *Skattelovsamlingen 1992-93*, Oslo: AdNotam Gyldendal

Studentene anbefales dessuten å benytte *LigningsABC*, siste utgave, som oppslagsverk under studiet.

Det tas forbehold om endringer/og eller tillegg til pensum. Informasjon vil bli gitt ved studiestart.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

39 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Eksamen

Seks timer skriftlig eksamen. (Revisoreksamen i Skatterett.)

Hjelpemidler: Norges Lover eller annen trykt lovsamling uten kommentarer.

Gjems-Onstad: *Skattelovsamlingen 1990-91*. Oslo: Ad Notam. Jarøy: Norsk skattelovsamling. Oslo. Universitetsforlaget. Norsk Lovtidend (lover og forskrifter).

Særtrykk av lover og lovforslag. Kalkulator.

I eksamenshjelpemidlene tillates understrekninger e.l., bruk av farger og håndskrevne henvisninger til andre lovbestemmelser eller lover ved bruk av stikkord eller forkortelser som "jfr, se, sml. cfr, opphevet" e.l. etterfulgt av den lov eller lovbestemmelse det henvises til, etter samme mønster som benyttes i Norges Lover.

Eksamenskode: REV 4300.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Arvid Aage Skaar

Revisor

INFORMASJON

Sekretariatet:

Sekretariatet i glassgaten leverer ut informasjonsmateriale av forskjellig slag og tar imot påmeldinger, bestilling av karakterutskrifter og meldinger om adresseforandringer. Sekretariatet ordner også med studiekort og administrerer studielån. Kort fortalt ordner de med det meste. Trenger du hjelp, er Sekretariatet stedet å begynne. Her finner du sekretariatsleder **Unni Faye-Petersen** og sekretariatsmedarbeider **Reidun Johansen**.

Høyskolekontoret:

Dette kontoret finner du i 2. etasje i blokk nr. 2 (opp fra Sekretariatet og så til høyre.) Høyskolekontoret har ansvaret for den sentrale koordinering av siviløkonom- og revisorstudiet i forhold til instituttene og skolens besluttende organer og inngår som del av den samlede programadministrasjonen for BI-HH, ledet av direktør **Olav Digernes**. Her møter du:

Turid Weston: Studiekonsulent med hovedansvaret for administrasjon og veiledning for siviløkonomstudiets 2. avdeling, koordinering av timeplanen, nye studenters språkvalg og generell studieveiledning. Spørsmål i forbindelse med ny struktur, overgangsordninger etc. kan tas opp med Turid, som ellers kan svare på det meste.

Andre Thorsbakken: Studiekonsulent (vikar for Trude Borlaug) med ansvar for saker vedrørende revisorstudiet. Videre har han ansvar for oppfølging av diplomoppgaver på siviløkonomstudiet, jobber med studentopptak, er saksbehandler for permisjoner, tar seg av økonomisaker i forhold til studentene i tillegg til å drive generell studieveiledning for begge studiene.

P.t. ubesatt: Kontorleder med ansvar for vitnemål og spesielle typer utskrifter, korrespondanse og utsendinger, møtekoordinering, regnskap, informasjon og generell saksbehandling, i tillegg til oppgaver pålagt av direktør BI-HH.

Thomas Lilloe: Administrasjonskonsulent som tar seg av administrasjon av studentassistert undervisning, studentPR-prosjektet, utrednings- og planleggingsoppgaver, statistikker og oppfølging av studentdata i tillegg til løpende saksbehandling generelt.

Tilknyttet Høyskolekontoret er også:

Ingvil Syring: Spesialpedagogisk rådgiver som hjelper studentene med problemer av mer personlig art. Ingvil står til disposisjon for dem som trenger en fortrolig samtalepartner og hjelp til problemløsning ut over det rent faglige. Treffetider på Ingvi's kontor 3447 slås opp på studenttavlene.

Eksamenskontoret:

Dette kontoret, som ligger vegg i vegg med Høyskolekontoret, administrerer alle eksamener og svarer på alt i forbindelse med eksamen og kontinuasjoner. Kontoret ledes av eksamensleder **Kari Brinchmann** og her finner du også eksamensmedarbeider **Ruth (Babben) Grevstad**.

Sandvika er arbeidsstedet for Handelshøyskolen i Oslo's faglige stab. Denne staben er organisert i fire institutter som ledes av hver sin instituttsjef. Tilknyttet hvert institutt er også en instituttadministrasjonsleder og instituttsekretærer. Instituttene er på lik linje med den sentrale studieadministrasjon viktige veiledningsinstanser for studentene. Her er navn verdt å merke seg:

Institutt for økonomi:

Instituttsjef, professor Knut Anton Mork
Administrasjonsleder Kari Andreassen
Instituttsekretær Rita Arnesen
Instituttsekretær Siv Bjercke

Institutt for organisasjon og ledelse

Instituttsjef, professor Svein S. Andersen
Administrasjonsleder Grete Bjønningen
Instituttsekretær Ellen Jacobsen
Instituttsekretær Synneva Tveiten

Institutt for strategi, økonomisk historie og språk:

Instituttsjef, professor Even Lange
Administrasjonsleder Ellen Kåvin
Instituttsekretær Inger Raabe

Institutt for markedsføring og logistikk:

Instituttsjef, professor Geir Gripsrud
Administrasjonsleder Helle Simensen

Administrasjon, informasjon og veiledning i forbindelse med Handelshøyskolen i Oslo's studentutvekslinger, samarbeidsavtaler, studier i utlandet og administrasjon av Master of Shipping Management, tas hånd om av internasjonal koordinator **Elisabeth Ilseng**. Du finner henne på Høyskolekontoret.

Råd og veiledning i forbindelse med jobbsøking, intervju trening, bedriftskontakt, arbeidsmarkedsundersøkelser, årbøker for ferdige kandidater og generell yrkesveiledning står leder for Karriereservice **Kristian Lennertzen** for. Hans kontor finnes i Master of Science administrasjonen (bak Sekretariatet).

Eksamensoversikt

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

(Normalplan)

1.KLASSE:	Høst	Makroøkonomi	Hel eksamen
	Vinter	Språk(kun engelsk)	Deleksamen
		Org. & ledelse I	Hel eksamen
		Forretningsjus	Hel eksamen
	Vår	Mikroøkonomi I	Hel eksamen
		Org. og ledelse II	Hel eksamen
		Matematikk	Hel eksamen
		Sommerprosjektoppgave	
2.KLASSE:	Høst	Ingen	
	Vinter	Øk. styring	Hel eksamen
		Markedsførings- ledelse 1	Hel eksamen
		Språk	Hel eksamen
	Vår	Skatteøkonomi	Hel eksamen
		Makroøkonomi II	Hel eksamen
		Statistikk	Hel eksamen
		Form. kommunikasjon	Hel eksamen
		Logistikk	Hel eksamen
		Sommerprosjektoppgave	
3. KLASSE:	Høst	Mikroøkonomi II	Hel eksamen
		Org. & ledelse III	Hel eksamen
		Strategi 1	Deleksamen
	Vinter	Finans	Hel eksamen
		Strategi II	Deleksamen
		Org. & ledelse IV	Hel eksamen
	Vår	Offentlig økonomi II	Hel eksamen
		Foretaksøkonomi	Hel eksamen
		Metode	Hel eksamen
		Strategi III	Deleksamen
		Internasjonal markedsføring og ledelse	Hel eksamen

ANTALL EKSAMENER PR. KLASSE:

- 1. klasse: 7 eksamener + prosjektoppgave
- 2. klasse: 8 eksamener + prosjektoppgave
- 3. klasse: 11 eksamener

Eksamensoversikt

Revisorstudiet

(Normalplan)

1.KLASSE:	Høst	Makroøkonomi	Hel eksamen
		Regnskap, info.systemer	Hel eksamen
		Innføring i revisjon	Hel eksamen
	Vinter	Matematikk	Hel eksamen
		Mikroøkonomi	Hel eksamen
	Vår	Anvendt statistikk	Hel eksamen
		Offentlig økonomi	Hel eksamen
		Internregnskap	Hel eksamen
		Engelsk	Hel eksamen
2.KLASSE:	Høst	Rettslære	Hel eksamen
		Investering og finansiering	Hel eksamen
	Vinter	Ingen	
	Vår	Skatterett	Hel eksamen
		Eksternregnskap	Hel eksamen
3. KLASSE:		Regnskapsorganisasjon/ Revisjon av IT-systemer	Hel eksamen
	Høst	Stats- og komm.adm.	Hel eksamen
		Offentlig regnskap	Hel eksamen
	Vinter	Ingen	
	Vår	Privatrettet revisjon	Hel eksamen
		Offentligrettet revisjon	Hel eksamen
		Generell revisjon	

ANTALL EKSAMENER PR. KLASSE:

- 1. klasse: 9 eksamener
- 2. klasse: 5 eksamener
- 3. klasse: 5 eksamener + seminaroppgave

	1.avdeling	Side:
SIV 1002	Matematikk 2	14
SIV 1202	Metode 2	31
SIV 2002	Internregnskap	15
SIV 2005	Årsregnskap 2	23
SIV 2101	Foretaksøkonomi 1	33
SIV 2302	Finans 2	35
SIV 4002	Forretningsjus 2	16
SIV 5002	Engelsk 2	17
SIV 5103	Engelsk 5	24
SIV 5302	Tysk 2	19
SIV 5305	Tysk 5	25
SIV 5502	Fransk 2	20
SIV 5505	Fransk 5	26
SIV 6002	Formell kommunikasjon 2.....	27
SIV 6102	Strategi 2.....	36
SIV 7001	Organisasjon og ledelse 1	21
SIV 7202	Markedsføringsledelse 2.....	28
SIV 7601	Organisasjon og ledelse 4	37
	2. avdeling	
GRA 1102	Anvendt finansiell teori	49
GRA 1132	Finansielle investeringer.....	50
GRA 1133	Finansiell risikostyring.....	51
GRA 1303	Mikro IV	73
GRA 1331	Offentlig økonomi II.....	74
GRA 1333	Penge- og vekstteori	75
GRA 1502	Regnskapsteori	65
GRA 1530	Næringsbeskatning m/avgiftsrett.....	66
GRA 1531	Omorganisering av næringsvirksomhet	67
GRA 1536	Interne styringsdata	69
GRA 2102	Organisasjonspraksis - et ledelsesperspektiv	56
GRA 2103	Personalledelse og -strategi	57
GRA 2132	Beslutningsadferd.....	58
GRA 2302	Organisasjoner i nettverk	42
GRA 2332	Transport- og distribusjonsplanlegging	44
GRA 2333	Virksomhetsutvikling og strategisk info.systemer	45
GRA 4103	Produktstrategi og ledelse	60
GRA 4130	Markedsføring på bedriftsvaremarkedet.....	61
GRA 4131	Internasjonal bedriftsutvikling	62
GRA 4302	Skipsfart II	77
GRA 5130	International Negotiations	53
GRA 5902	Business in American Culture	79
GRA 5908	Innføring i moderne økonomisk historie	81
GRA 5910	Le français de la gestion des affaires internationales	82
GRA 5911	Petroleumsøkonomi og -administrasjon.....	83

Revisorstudiet

Side:

REV 1002	Matematikk 2	90
REV 1101	Statistikk 1	91
REV 2001	Internregnskap 1	92
REV 2101	Eksternregnskap 1	96
REV 2501	Regnskapsorganisasjon	97
REV 3101	Mikroøkonomi	94
REV 4301	Skatterett	98

Kursindeks vårterminens kurs

Siviløkonomstudiet

1. avdeling

SIV 1003	Matematikk 3	103
SIV 1199	Statistikk 3	112
SIV 1203	Metode 3	119
SIV 2003	Kostnads- og inntektsanalyse	104
SIV 2102	Foretaksøkonomi 2	120
SIV 2200	Prosjektoppgave i regnskap	110
SIV 2202	Prosjektoppgave i markedsføring	117
SIV 3101	Mikroøkonomi 1	105
SIV 3201	Makroøkonomi 2	113
SIV 3301	Offentlig økonomi	121
SIV 4101	Skatteøkonomi	114
SIV 5101	Engelsk 3	106
SIV 5303	Tysk 3	107
SIV 5503	Fransk 3	108
SIV 6003	Formell kommunikasjon 3	115
SIV 6103	Strategi 3	122
SIV 7101	Organisasjon og ledelse 2	109
SIV 7301	Internasjonal markedsføring og ledelse	123
SIV 7401	Logistikk	116

2. avdeling

GRA 1103	Casekurs i finans	131
GRA 1330	Anvendt makroøkonomisk teori	147
GRA 1332	Mikro V	149
GRA 1334	Internasjonal økonomi	150
GRA 1532	Internasjonal skatteplanlegging	142
GRA 1534	Konsernregnskap og foretaksintegrasjon	143
GRA 1537	Bedriftsmodellering og EDB	144
GRA 2133	Offentlig og privat sektor	136
GRA 2303	Serviceledelse og kvalitetsstyring	126

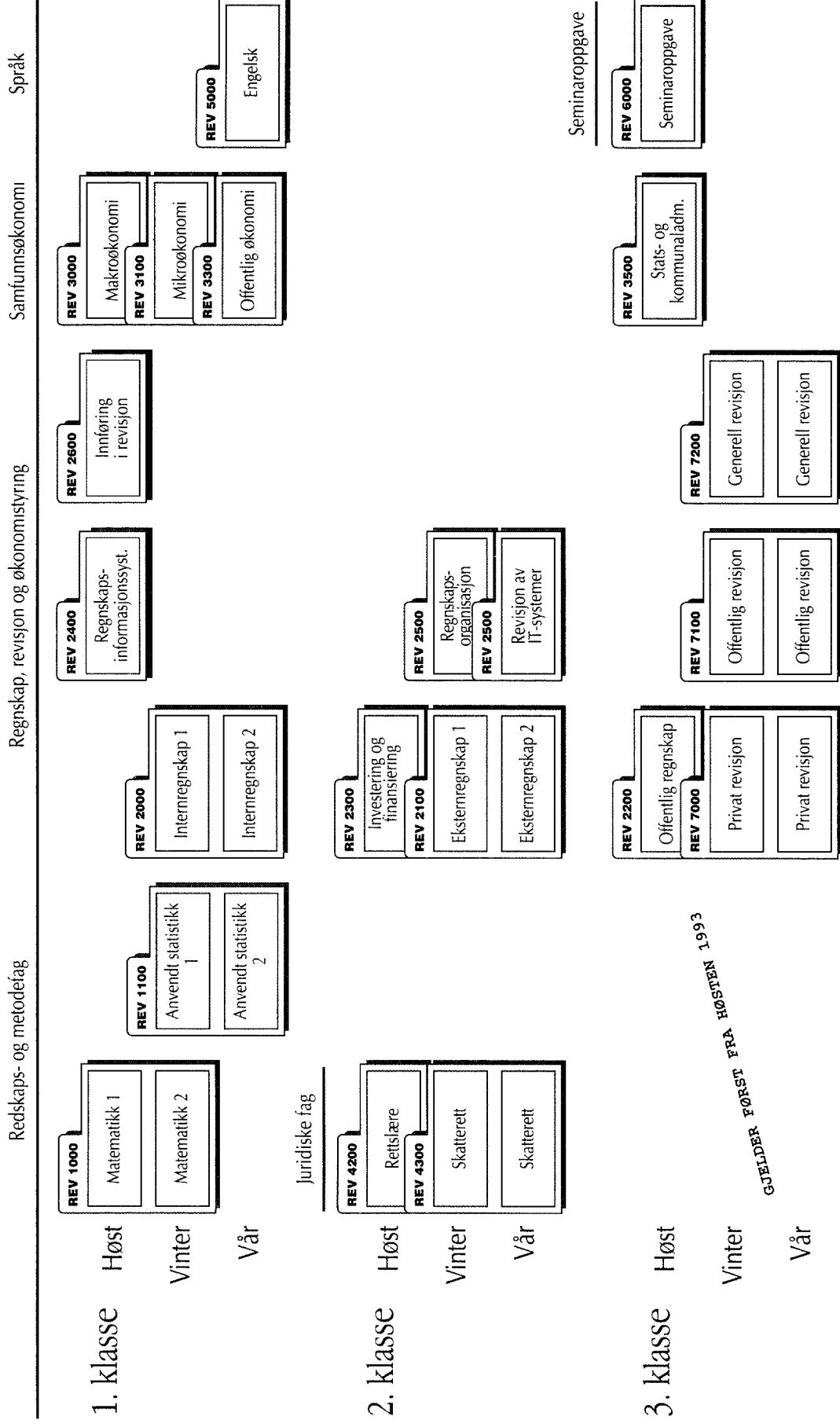
GRA 2334	Ledelsesinformasjonssystemer	127
GRA 2335	Virksomhet uten grenser.....	128
GRA 4132	Markedskommunikasjon	138
GRA 4133	Kvalitetsledelse og kundetilfredshet.....	139
GRA 4303	Skipsfart III	152
GRA 5130	International Negotiations	133
GRA 5903	Mündliche Verhandlungssprache	154
GRA 5904	Næringslivsetikk.....	155
GRA 5905	Kultur og språkkurs i utlandet: Tyskland	157
GRA 5906	Kultur og språkkurs i utlandet: Frankrike	158
GRA 5912	Det nye Europa: EF's institusjoner og politikk	159
GRA 5990	Bedrift og samfunn i historisk perspektiv	124
	(obligatorisk kurs for hele kullet)	

Revisorstudiet

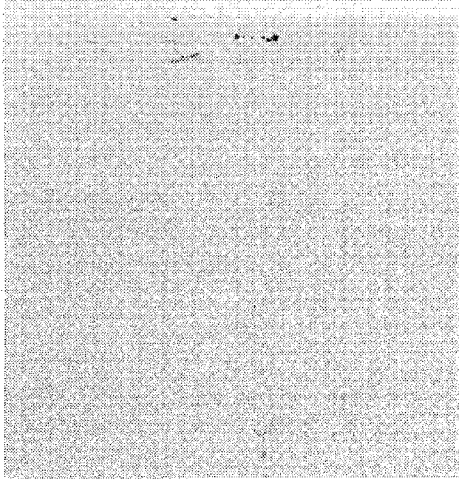
REV 1102	Statistikk 2	162
REV 2002	Internregnskap 2	163
REV 2102	Eksternregnskap 2	169
REV 2502	Revisjon av IT-systemer.....	170
REV 3301	Offentlig økonomi.....	164
REV 4301	Skatterett.....	172
REV 5001	Engelsk	166

Struktur

Revisorstudiet

GJELDER FØRST FRA HØSTEN 1993

BI Handelshøyskolen i Oslo

Elias Smiths vei 15.

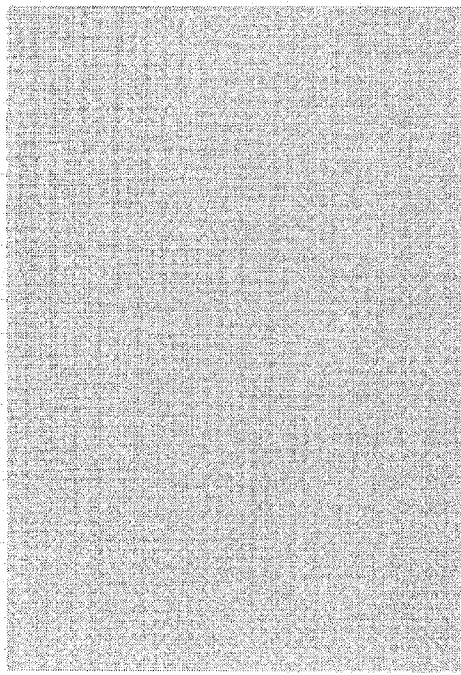
Postboks 580,

N-1301 Sandvika.

Telefon (02) 47 05 00.

Fra 28. januar 1993, telefon

67 57 05 00.

Kr. 40,-